

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C 14

ASIA:

Bukarestissa olevan lähetystön raportti n:o 1.

Ministeri Kinnunen

8/1 1941

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C14

ASIA: _____

Bukarestissa olevan lähetystön raportti n:o 19.

Ministeriö Palina

7/5 1941

B u k a r e s t i SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

KIRJELMÄ n:o 145/59.

27/238 Sal. S - 41

Bukaresti SSA 3 P:NÄ touko KUUTA 19 41. 12/5-41

VIITTAUS: N

P:NÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D.U.M. 19

OSAATO
5 C14
Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Raportti.

Lähetystö lähettää kunnioittavasti tämän mukana raporttin-
sa n:o 19

Saksan ja Neuvostoliiton suhteista.

Ministeri:

Eduard H. Fain
E. H. Fain

B u k a r e s t i SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 19.

Bukaresti ssa 3 p:nä touko kuuta 19 41.

27/238 Sal. S. 41.

1945-41

Asia: Saksan ja Neuvostoliiton
suhteista.

5 C14

Sisältö: Saksalaisten Romaniassa olevien sotajoukkojen
siirtäminen Bessarabian rajaseuduille. - Mitä tämä merkitsee?

X X
X

Olen jo sähköteitse tiedoittanut, että noin viikko sit-
ten Saksan Romaniassa olevat pääsotavoimat -- silloin arvioi-
dut n. 13 divisionaksi -- äkkiä siirrettiin Sereth-joen lin-
jalta itäänpäin Pruth-joen linjalle, että sen jälkeen keskeyt-
tämättä näille seuduille on saapunut lisää saksalaisia joukko-
ja, pääasiassa motorisoituja, ja että Bessarabian rajaseutuja
on ruvettu tyhjentämään siviiliväestöstä^{x)}. Vältetään, että myös-
kin Neuvostoliiton puolella olisi ollut havaittavissa selviä
evakuoimistoimenpiteitä.

Kaiken tämän merkitystä pohditaan tietenkin suurella mie-
lenkiinnolla Bukarestissa. Romaniaalaisten keskuudessa -- myöskin
verrattain korkeissa upseeripiireissä -- on kieltämättä yleisin
se luulo, että nämä toimenpiteet tietäisivät valmistelua Saksan
aloitteesta tapahtuvaan sotilaalliseen yhteenottoon Saksan ja
Neuvostoliiton välillä. Arvellaan -- kuten jo mainitsin ensimmäi-

x) Sähkeeni n:o 30 ja 33.

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoi-
tuksiin.

sessä raportissani täältä N:o 16, 18/IV, -- että Saksan johtavilla tahoilla on ruvettu yhä vakavammin ottamaan laskelmis-
sa huomioon, että sota pitkistyy, ja tämän perusteella tul-
tu siihen johtopäätökseen, että vanha ajatus Ukrainan ja Ete-
lä-Venäjän ottamisesta Saksan haltuum ja sen itsensä eksploa-
toitavaksi nyt viipymättä ja kaikissa arvelluttavuuksista huo-
limatta on toteutettava. Ja täällä arvellaan, että sotaretki,
jonka tarkoituksena on Neuvostoliiton rajojen siirtäminen sa-
nottujen seutujen itäpuolelle, tulisi onnistumaan varsin hel-
posti ja nopeasti. Romanianlaiset puolestaan ottaisivat siihen
riemulla osaa, toivoen siten voivansa voittaa takaisin Bessara-
bian ja Bukovinan.^{x)}

Diplomaattikunnassa suhtaudutaan kuitenkin yleensä aika
skeptillisesti ajatukseen, että Saksan aikomuksena nyt todella
olisi aloittaa sota Neuvostoliittoa vastaan, vaikkakin myönne-
tään, että tilanne niin suhteessa kuin toisessakin Saksan kan-
nalta on toinen kuin elokuussa 1939, Saksan ja Neuvostoliiton
"Ystävyyssopimusta" solmittaessa. Katsotaan, että romanialaisten
keskuudessa vallitseva käsitys on vain esimerkki siitä, miten
usein "der Wunsch ist der Vater des Gedankens", ja esitetään
joukko muita selityksiä Saksan sotilaallisille toimenpiteille
Bessarabian rajaseuduilla. Niinpä pidetään eräillä tahoilla luul-
tavimpana, että Saksan päämääränä on venäläisten pelkkä peloit-
taminen jossakin määrättyssä tarkoituksessa -- siis yritys kiris-
tää Moskovalta jotakin Saksalle tällä kertaa erittäin tärkeätä

x) Tulloon tässä yhteydessä tiedoitetuksi, että niitä kutsuntoja 60 päi-
vää kestäviin "ylimääräisiin kertausharjoituksiin", joita täällä viime
viikkojen kuluessa on kaikessa hiljaisuudessa toimitettu, on viime päivi-
nä äkkiä tehostettu.

myönnytystä, jolloin esimerkkinä on mainittu sellaistaakin kuin läpikulkuoikeus Irak'iin, tämä maa kun nyt tuntuu vuorostaan joutuneen polttopisteeseen.

Toisilla tahoilla taas esitetään Saksan sotilaallisten toimenpiteiden Neuvostoliiton rajoilla olevan vain aivan luonnollisia, saksalaisella perusteellisuudella suoritettuja selkäpuolen varmistuksia, silmälläpitäen Saksan sotatoimien jatkamista Läheisessä Idässä joko Turkia vastaan tai yhteisymmärryksessä sen kanssa, Suez'ia vastaan j.n.e.

Mitä Saksan viimeaikaiset sotilaalliset toimenpiteet Romanian pohjois- ja itäosissa todella tarkoittavat -- siitä ei kukaan ulkopuolinen voine lausua mitään varmuudella. Joka tapauksessa ne ovat kuitenkin siksi huomiota herättäviä, että olen pitänyt asiallisena sähköteitse tiedoittaa niistä ja tässä lyhyesti kertoa, miten niitä täällä kommentoidaan.

Ministeri:

Edvard G. Fauri

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C 14

ASIA:

Bukarestissa olevan lähetystön raportti n:o 20

Ministerin Palin

9/5 1941

B u k a r e s t i SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

KIRJELMÄ n:o 171/59.

Bukaresti SSA 9 P:nÄ touko KUUTA 1941.

VIITTAUS: N

P:nÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

Ulkosasiainministeriö LLE

ASIA: Raportti.

Tämän ohella Lähetystö kunnioittavasti lähettää Ulko-
asiainministeriölle raporttinsa n:o 20

Kaksi lausuntoa.

Ministeri:

Eduard H. Palin

(E. H. Palin)

B u k a r e s t i SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 20.

Bukaresti ssa 9 p:nä touko kuuta 1941. 2/5-41

Asia: Kaksi lausuntoa.

20/238 Tul. S - 41
5 C14

Kutsuilla Bulgarian ministerin luona tapasin toissapäivänä Saksan lähettilään vapaaherra von Killingerin ja Saksan Romanian-
sa olevien merivoimien päällikön vara-amiraali Fleischerin. Mo-
lemmat rupesivat heti puhumaan sodastamme ja suomalais-saksalai-
sista suhteista. Mitään uutta heidän lausuntonsa eivät sisältä-
neet, mutta koska ne olivat miltei sanasta sanaan yhtäpitävät,
voinee ehkä olla syytä panna ne paperille.

Mainitut herrat lausuiivat suunnilleen seuraavaa: " Teidän
sotanne oli suurenmoinen. Me Saksassa ihailimme teitä, ja me
olimme katkeria siitä asenteesta, mikä meidän oli pakko ottaa.
Mutta me emme muuta voineet, meillä oli juuri silloin kesken
valmistelumme sotaretkeämme varten Ranskaa vastaan, ja jos me
s i l l o i n olisimme ryhtyneet sotaan Neuvostoliittoa vastaan,
olisi ollut enemmän kuin pelättävissä, että käynnissä olevan
suursodan lopputulos olisi muodostunut t e i l l e k i n paljon
onnettomammaksi kuin miksi se nyt tulee muodostumaan. Nyt on
tilanne paljon muuttunut."

Tulkoon tässä vielä kerrotuksi, että Saksan lähettiläs
otti puheeksi myöskin venäläisten liikkeelle laskemat huhut

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

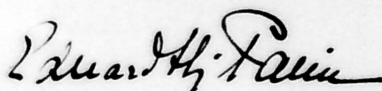
Tavallinen ja lisäksiministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoi-
tuksiin.

siitä, että saksalaisten Suomessa olevia sotavoimia olisi huomattavassa määrin lisätty. Viitattuani täälläkin julkaisu-
tuihin oikaisuihin, hän vain loi minuun pitkän katseen ja
sanoi: " Ja, es ist ja unnötig es zuzugeben ! "

Ministeri:

(E. H. J. Palin).

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C14

ASIA:

Bukarestissa olevan lähetystön rap. n:o 21.

Ministeri Paltin

14/5 1941

B u k a r e s t i SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

KIRJELMÄ n:o 180/61.

Bukaresti SSA 14 P:NÄ touko KUUTA 19 41.

VIITTAUS: N

P:NÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Raportti.

Tämän ohella Lähetystö kunnioittavasti lähettää
Ulkoasiainministeriölle raporttinsa n:o 21

"Vielä yksi saksalainen lausunto".

Ministeri:

Eduard G. Fain

(E. G. Fain)

B u k a r e s t i SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 21.

Bukaresti ssa 14 p:nä touko kuuta 1941.

Asia: Vielä yksi saksalainen

lausunto.

31/238 fac. 41
31/5-41
5 C14

Lisäykseksi raporttiini n:o 20 haluaisin kertoa seuraavaa:
Romanian kansallispäivänä 10/5 järjestetyssä paraatissa -- joka muuten teki odottamattoman edullisen vaikutuksen -- jouduin seisomaan ministeri Neubacherin vieressä. Ministeri Neubacherin virallinen asema on lähetystöneuvoksen paikka Saksan lähetystössä "als Sonderbeauftragter für Wirtschaftsfragen". Hän on S.A:mies ja virallisissa tilaisuuksissa esiintyy tämän järjestön univormussa. Hän lienee kansallissosialistisen puolueen ensi rivien miehiä.

Jouduttuani paraatin loppupuolella lausumaan hänelle muutamia sanoja saamistani edullisista vaikutelmista, hän myönsi ne oikeiksi, mutta lisäsi: "Mitä nuo sotilaat kuitenkin ovat verrattuina suomalaisiin sotilaihin. Heitä ei kukaan ole voinut olla ihailematta heidän tekojensa perusteella - niin suurenmoisesti kuin he sotivat viime talvena. Silloin ei ollut mikään paraati. Surkeata oli vain, että lopun piti tulla sellaiseksi kuin se tuli. Mutta - paljon tässä maailmassa on vielä muutettava, ja me olemme jo hyvällä tiellä."

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksiministeriölle.

Ei ulkomaadustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaadustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

Samaan suuntaan kävivät myös ne lausunnot Suomesta, jotka Bulgarian kuninkaan lanko, Württembergin prinssi teki minulle eräillä pienillä päivällisillä toissapäivänä, joiden jälkeen minä saatoin hänet kotiin autossani, jolloin minulla oli tilaisuus kahdenkeskiseen keskusteluun hänen kanssansa.

Ministeri

Eduard H. Palin

(E. H. Palin)

W

V

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: 014

ASIA: _____

Pulkarestissa olevan lähetystön rap. 22.

Ministeri Pelen.

23/5 1941.

B u k a r e s t i S S A O L E V A L Ä H E T Y S T Ö .

KIRJELMÄ n:o 194/68.

Bukaresti S S A 23 P:NÄ touko KUUTA 19 41.

VIITTAUS: N

P:NÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Raportti.

Tämän ohella Lähetystö kunnioittavasti lähettää Ulko-
asiainministeriölle raporttinsa n:o 22

"Kaksi lausuntoa saksalais-venäläisistä suhteista".

Ministeri: *Edvard Fain*

B u k a r e s t i SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

RAPORTTI n:o 22.

Bukaresti ssa 23 p:nä touko kuuta 19 41.

35 289/ae Salainen 41

7/6-41

Asia: Kaksi lausuntoa saksalais-
venäläisistä suhteista.

5 C14

Ollessani toissapäivänä Saksan lähettilään luona, johdin puheen täällä liikkeellä oleviin itsepintaisiin huhuihin pian odotettavissa olevasta sotilaallisesta yhteenotosta Saksan ja Neuvostoliiton välillä^{x)}, jolloin Romanianle tarjoutuisi tilaisuus voittaa takaisin Bessarabia. Tähän vapaaherra von Killinger ensiksi vain lyhyesti lausui, että onhan aina niin, että mitä toivotaan, siihen uskotaan. Mutta hetken kuluttua hän lisäsi -- sanoen luottavansa siihen, että hänen lausuntonsa jäisi yksinomaan meidän keskeiseksemme: "Aber richtig wäre es! Diese Bolschewiken -- die sind wahre Banditen, Erpresser, Wegelagerer. Wie haben die nicht unsere Zwangslage ausgenützt, um die Baltischen Staaten zu verschlingen, um Finnland anzugreifen, um Bessarabien zu nehmen! Und wenn es zum Kriege käme, -- dann würde das ganze fürwahr in Paar Wochen erledigt sein."

Yhdysvaltain lähettiläs Gunther taasen on niinä molempina kertoina, kun tähän saakka olen hänet tavannut, lausunut vakauksenaan, ettei mitään sotaa Saksan ja Neuvostoliiton välillä nyt tule syntymään, koska Moskovassa siinä määrin pelätään Saksan sotilaallista voimaa, että Saksan mahdollisiin vaatimuksiin

x) Kts. rap. n:o 19.

JAKELUOHJE:

E i jaettava.

UE 2: A 4.

Jakeluohjelmalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

suostutaan ilman sotaa. Viime kerralla hän lisäksi sanoi luotettavien tietojen jo viittaavankin siihen, että yhteisymmärrykseen nyt jo olisi päästy, ja että niin muodoin uusi saksalais-venäläinen sopimuksenteko olisi odotettavissa, joka samaten kuin 1939 vuoden sopimus saattaisi käydä kohtalokkaaksi Neuvostoliiton naapureille -- myöskin Suomelle. "Älkää luottako saksalaisiin, niinkuin tunnutte Suomessa tekevän," hän lisäsi.

Peittelemätön viha saksalaisia vastaan ilmeni molemmissa keskusteluissani ministeri Guntherin kanssa. Tätä taustaa vastaan hänen lausuntoansa tietenkin on arvosteltava.

Ministeri:

Edvard G. Fain
(E. G. Fain)

W 42

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C 14

ASIA: _____

Bukarestissa olevan lähetystön raportti n:o 23.

Ministeriö Talin

8/6 1941.

B u k a r e s t i SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

KIRJELMÄ n:o 210/77.

Bukaresti SSA 8 P:NÄ kesä KUUTA 19 41.

VIITTAUS: N

P:NÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D.U.M. / 19

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Raportti.

Tämän ohella lähetystö kunnioittavasti lähettää Ulkoasiainministeriölle poliittisen raporttinsa n:o 23

"Romanian nykyisen tilanteen taustaa. I."

Ministeri:

Eduard H. Taim
(E. H. J. Palin).

B u k a r e s t i SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 23.

Bukaresti ssa 8 p:nä kesä kuuta 1941.

Asia: Romanian nykyisen tilanteen
taustaa. I.

36/239 Lat. 5 - 41

27.41

5 C14

Sisältö: Legionalaisliike.- Tapahtumat kesällä 1940. - Kenraali
Antonescun valtaantulo.

X

X

X

Leimaa-antava Romanian poliittisten olojen kehitykselle
yli puolentoista vuosikymmenen aikana on ollut vastakohtaisuus-
suhde kulloinkin vallassa olevan regime'n ja rautakaartin eli
-- kuten heidän nimensä on ollut kesästä 1940 saakka - legio-
nalaisten välillä.

Alussa rautakaartiliiike kieltämättä oli isänmaallisten
ihanteiden elähyttämä. Mutta liikkeen ihanteet ja päämäärät oli-
vat puettut eksaltoituihin, uskonnollis-mystillisiin muotoihin ja
hämäriin, vaikeasti ymmärrettäviin formuloihin, niin että niiden
voidaan sanoa jääneen liikkeen suurilta massoilta enemmän tai
vähemmän sulattamatta.

Liikkeen kokoonpano oli perin heterogeeni. Siihen kuului
ensisijassa n.s. intellektuaalista proletariaattia, köyhiä yli-
oppilaita, tiedemiehiä, professoreita, asianajajia j.n.e., mutta
myös hämmästyttävän paljon pappeja sekä nuoria upseereita ja

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoi-
tuksiin.

lisäksi vielä suurteollisuuden rikkaimpia harjoittajia samalla kuin köyhintä työläisväestöä. Sitä vastoin maalaisväestöä ei juuri nimeksikään kuulunut siihen eikä sanottavasti virkamiehistöäkään. Osa liikkeen jäsenistä oli varmastikin puhtaita idealisteja, mutta sangen huomattavan osan kyllä muodostivat yleensä epäonnistuneet ja tyytymättömät ainekset ilman poliittista tai sosiaalista vakaumusta, sekä kaikenlaiset ongenonkijat, jotka, piittaamatta vähääkään liikkeen idealistisista päämääristä, näkivät siinä yksinomaan henkilökohtaisia mahdollisuuksia päästä pinnalle. Aikaa myöten onnistui myös vieraiden valtojen agenttien ja kiihoittajien suuressa määrin pesiä liikkeeseen.

Mitä liikkeen viralliseen ohjelmaan tulee, muistutettakoon tässä vain siitä, että se julisti leppymätöntä taistelua niitä lukuisia moraalisia epäkohtia vastaan, joita Romanian julkinen elämä vanhastaan poti, että se oli jyrkästi kansallinen ja juutalaisvastainen, ja että sillä oli monta yhtymäkohtaa kansallissosialismiin ja fascismin, vaatien yhteistoimintaa lähinnä Saksan kanssa.

Oli luonnollista, että liike tämän ohjelmansa kautta joutui ilmiriitaan kuningas Carolin kanssa. Kuninkaan yksityiselämä, hänen affäärensä ja hänen suhteensa juutalaiseen rouva Lupescuun, hänen länsivaltoihin nojautuva ulkopoliittikkansa -- kaikki oli juuri sellaista, jota liike piti Romanian onnettomana. Liike ei säästänytkään kuningasta arvostelulta, ja se vastusti häntä avoimesti. Siten liike luonnollisesti joutui kuninkaan säälimättömän vainon kohteeksi. Vuosien kuluessa kuninkaan onnistuikin vähitellen "likvidoida" liikkeen kaikki pys-

tyvämmät johtajat. Sanotaan niistä ainakin n. 1.200 tulleen tapetuksi kuninkaan määräyksestä. Täten vainottuna, pakotettuna maanalaiseen toimintaan ja aikaa myöten ilman kykeneviä johtajia liike luisui tielle, joka kävi sille yhtä tuhoisaksi kuin konsanaan kuninkaan vaino. Se rupesti yhä kasvavaassa mittakaavassa turvautumaan terrorimenetelmiin, murhiin ja ryöstöihin, eikä suinkaan vain juutalaisia vaan mielivaltaisesti kunnioitettavia, ansioituneita kansalaisia ja poliitikkoja vastaan, jotka syystä tai toisesta olivat joutuneet jonkun rautakaartilaisen vihan kohteeksi. - Täten liike tietenkin vieroitti kaikki paremmat ainekset luotaan, ja se menetti sitä ainakin passiivista kannatusta, jota se alkuaan laajasti oli nauttinut Romanian kansan keskuudessa. Vuoteen 1939 mennessä kuningas Carol ilmeisesti oli päässyt voitonpuolelle: rautakaarti oli kielletty (kuten muutkin puolueet vuoden 1938 jälkeen), se oli ilman kykeneviä johtajia ja kaartin kannattajajoukot olivat suuresti vähentyneet.

Silloin koitti onneton kesä 1940, jolloin koko Bessarabia ja osa Bukovinasta, puolet Transsilvaaniasta ja Etelä-Dobrudja ^{x)}menetettiin ilman että aseellista vastarintaa olisi yritettykään. Kaikki tämä, joka vaikutti Romanian kansaan nuijanlyöntien tapaan, pantiin henkilökohtaisesti kuningas Carolin ja hänen pelkuruutensa syyksi. Osittain tämä ehkä olikin perusteltua. Olihan kuningas Carolin tunnuslauseena ollut: "Yksi mies määrää, yksi mies kantaa vastuuden", ja

x/ Yhteensä 101.522 km² (Bessarabia ja Pohjois-Bukovina 48.796 km² Transsilvaanian pohjois- ja itäosat 45.000 km² ja Etelä Dobrudja 7.726 km²) eli 34 % Suur-Romaniaasta, joka oli 295.049 km² suuruisen. Nykyinen Romania käsittää siis 193.527 km² eli 62.527 km² enemmän kuin Romania ennen v. 1914.

aravattavasti toinen politiikka kuin kuningas Carolin ajama olisi voinut aikaansaada, ettei tilanne olisi Romanianlle ollut niin perin toivoton kesällä 1940 kuin se nyt oli. Sellaisena miksi se nyt oli muodostunut, ei muita mahdollisuuksia kai ollut olemassa kuin alistuminen -- uhattuna kun Romania oli kolmelta taholta, ilman minkäänlaisia avunsaannin mahdollisuuksia, vieläpä akselivaltioiden painostamakin. Mutta Romanian kansa ei ollut siihen valmistunut, ei sitä odottanut, eikä sitä ymmärtänyt.

Tulkoot tässä aivan lyhyesti kaikkein tärkeimmät kohdat 1940 v. kesän kohtalokkaista tapahtumista rekapituloiduiksi.

Kesäkuun 26 p:nä jätti Molotov Neuvostoliiton uhkavaatimuksen Bessarabian ja Pohjois-Bukovinan luovuttamisesta. Siihen oli vastattava 24 tunnin kuluessa. Romanian hallituksen Berliinissä, Roomassa ja Balkanin Entente'n pääkaupungeissa tekemiin tiedusteluihin avunsaannin mahdollisuuksista, vastattiin neuvoilla sopia Neuvostoliiton kanssa. Kuninkaan koollekutsumassa kruununneuvostossa äänestivät ultimaatumin hylkäämisen ja siis aseellisen vastarinnan puolesta 11, alistumisen puolesta 15. Sitä paitsi myös yleisesikunnan päällikkö neuvoi alistumiseen. Alistumispäätöksen päävaikuttimet olivat: Mitään avunantoa ei ollut odotettavissa. Yksinään Romania voisi kestää korkeintaan pari kuukautta. Jos Romania vastoin akselivaltioiden neuvoja ryhtyisi sotaan, olisi pelättävissä, että Unkari ja Bulgaria saisivat käyttää tilaisuutta hyväkseen revisioonivaatimuksiensa toteuttamiseksi. Kaikki tämä yhdessä merkitsisi Romanian loppua. Bessarabian luovuttaminen ilman sotaa rauhan hintana oli aikaisemminkin (ennen Suomen sotaa!) otettu laskelmiin. Ilman Bessarabiaakin Romania jäisi täysin elinvoimaiseksi. Armeija

oli säästettävä toisia tehtäviä varten (se on Unkarin vaatimusten vastustamiseksi).

Vallitsevissa oloissa tämä oli kai oikein resonoitu, mutta kansa ei sitä ymmärtänyt. Olihan Bessarabiaan suurilla kustannuksilla rakennettu paljon kehuttuja puolustuslinjoja, olihan kuningas itse kaikissa viime puheissaan puhunut aseellisen vastarinnan välttämättömyydestä, j.n.e. Pettymys, nöyryytyksen tunne ja kuohunta oli kautta maan suuri, ja kuninkaan asema oli pahasti järkytetty. Hän ryhtyikin heti yrityksiin sen parantamiseksi. Uusi hallitus muodostettiin jossa Gigurtu oli pääministeri, Manoilescu ulkoministeri ja johon myös legionalaisia otettiin, ja -- ennen kaikkea -- ulkopoliitikassa tehtiin täysikäännös. Englannin ja Ranskan garantioista -- jotka olivat osoittautuneet täysin arvottomiksi -- luovuttiin virallisesti, Kansainliitosta erottiin ja käännettiin selvästi akseliin päin. Uusi hallitus oli kokoonpantu yksinomaan saksalaisystävällisyydestään tunnetuista henkilöistä, Saksassa suoritettiin heti virallisia vierailuja j.n.e. Mutta kaikki tämä tehtiin liian myöhään. Elokuussa Romania pakotettiin luovuttamaan Bulgarialle Etelä-Dobrudja ja Unkarille Transilvanian pohjois- ja itäosat. Etelä-Dobrudjan luovuttaminen kävi suhteellisen kivottomaksi, joskaan Romanian harras toivomus saada pitää Silistria ja Balçic ei toteutunut, mikä pahasti katkeroi romanialaisia. Unkarin kanssa ei suoranaistakaan neuvotteluissa päästy mihinkään tuloksiin, ja Romania puolestaan oli valmis turvautumaan aseelliseen vastarintaan, millä -- tšekäläisten ulkomaalaisten arvostelijain mukaan -- ehkä sinänsä olisi ollut onnistumisen mahdollisuuksia, ellei pelättävissä olisi

ollut, että Neuvostoliitto samalla olisi jatkanut valloitus-
siaan. Kun näin oli asian laita ja kun lisäksi Saksa ja
Italia eivät voineet sallia sodan syttymistä Romanian ja
Unkarin välillä, kävi Romanian välttämättömäksi alistua
Wienin välitystuomioon, jolla miltei puolet Transilvaniasta
luovutettiin Unkarille. Vastineeksi sai Romania Saksan ja
Italian takuun nykyisten rajojensa loukkaamattomuudesta --
mikä nykytilanteessa tietysti on erittäin suuriarvoinen seik-
ka.

Mutta kaikki nämä järkytykset niin lyhyen ajan kulu-
sa olivat olleet liian suuret. Maassa oli syntynyt ääre-
tön tyytymättömyys ja levottomuus, koko Romanian olemassa-
olo tuntui uhatulta sisäisen kiihkon ja ulkonaisten vaa-
rojen johdosta. Rautakaarti oli jälleen nostanut päätään ja
valmistautui ilmeisesti tempaamaan maan johdon täydellises-
ti omiin käsiinsä. Ulkoapäin uhkasi Neuvostoliitto jatkaa
toimintaansa Romanian pirstoamiseksi.

Tässä kiihkeätilanteessa puhkesi ilmieläkin koko se
viha, joka vuosien kuluessa oli kasaantunut kuningas Carolia
vastaan, joka ei vähimmässäkään määrin ollut osannut voit-
taa kansansa rakkautta tai sen johtajien luottamusta. Päin-
vastoin hän oli onnistunut tekemään suoranaiseksi vihamie-
heksen miltei jokaisen, jonka kanssa hän oli ollut lä-
heisemmässä kosketuksessa. Asemansa pelastamiseksi teki Carol
kuitenkin vielä syyskuun 5 p:nä epätoivoisen yrityksen kään-
tymällä erään jyrkimmän vastustajansa, kenraali Antonescun,
puoleen, pyytäen häntä muodostamaan uuden hallituksen ja

yrittämään pelastaa Romanian valtion ja kansan siitä sisäisen ja ulkonaisen onnettomuuden ja perikadon tilasta, johon oli jouduttu.

Miksi kuningas kääntyi juuri kenraali Antonăscun puoleen, miten tämä yritti täyttää tehtävänsä sisä- ja ulkopoliittikan alalla ja miten hän joutui vielä pahempaan vastakohtaisuussuhteeseen legionalaisiin kuin koskaan kuningas Carol sekä täydelliseen riippuvaisuus-suhteeseen Saksasta -- siitä seuraavissa raporteissa.

Ministeri:

Eduard H. Palin
E.Hj. Palin.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C14

ASIA:

Bukarestissa olevan lahetystalon raportti n:o 24.

Ministeriö Paken

10/6 1941

ULKOASIAINEN

37 239 Sal. S-41

2/2 - 41

5 C14

5 C14

5 C14

5 C14

5 C14

5 C14

5 C14

Edna H. Tavin

B u k a r e s t i SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 24.

Bukaresti ssa 10 p:nä kesä kuuta 1941.

37/239 Sal. S-41

2/3-41

Asia: Romanian nykyisen tilanteen
taustaa, II. (jatkoa raporttiin n:o 23).

5 C14

Sisältö: Kenraali Antonescun karakterisointi. - Kuningas Carolin abdikatio. - Kenraali Antonescun legionalaisten myötävaikutuksella muodostama hallitus. - Liittyminen akseliin. - Legionalaisten valtakausi. - Legionalaisten kukistaminen. -- Vallitseva vastakohtaisuussuhde valtionjohtajan ja legionalaisten välillä.

x

x

x

Kun kuningas Carol äärettömässä hädässään syyskuun 5 p:nä 1940 kääntyi kenraali Antonescun puoleen pyytäen häntä muodostamaan uuden hallituksen ja ottamaan maan johdon käsiinsä miltei toivottomalta näyttävän tilanteen pelastamiseksi, oli kenraali Antonescu, kuninkaan määräyksestä, jo pari kuukautta istunut interneituna, "kotiaarestissa" huvilassaan Sinaian läheisyydessä, kuninkaan epäsuosion kohteena. Mutta joskaan Antonescu ei nauttinut monarkkinsa suosiota, olivat sen sijaan Romanian kansan toiveet jo kauan olleet kohdistuneina häneen maan mahdollisena pelastajana. Mistä tämä johtui? Siihen myötävaikuttivat

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

monet seikat: Antonescu oli kautta maan tunnettu ei vain erittäin etevänä upseerina sekä maailmansodan ajoilta että yleisesikuntapäällikkö- ja sotaministerikausiltaan, jolloin hän rohkeasti oli kritisoinut kuninkaan onnetonta poliittista suuntaa ja tarmokkaasti työskennellyt armeijan olojen parantamiseksi maan puolustusvoimien tehokkuuden nostamiseksi -- aina kuitenkin sillä tuloksella, että hän oli joutunut ilmi riitaan kuninkaan kanssa. Hän oli myös tunnettu poikkeuksellisen rehellisenä miehenä, joka ei koskaan ollut osallistunut mihinkään Romaniassa niin tavallisiin affäärikombinaatioihin. Hän oli tunnettu vilpittömänä isänmeanystävä, joka, uhraten henkilökohtaisia etujaan, ei koskaan ollut pelännyt julkilausua vakaumustaan ja toimia sen mukaisesti. Hän ei kuulunut mihinkään poliittiseen puolueeseen, hän ei koskaan ollut sekaantunut puoluepolitiikkaan. Hän oli tunnettu tarmokkaaksi, lahjakkaaksi ja työkykyiseksi mieheksi. Siten kansa luotti häneen ja näki hänessä "vahvan miehen".

Kuningas puolestaan ei kylläkään näistä syistä kääntynyt kenraali Antonescun puoleen. Kuninkaan vaikuttimet lienevät olleet ensi sijassa seuraavat: Maassa oli enää vain kaksi voimatekijää, armeija ja legionalaiset. Ainoastaan henkilöllä, joka hallitsi niitä molempia, oli mahdollisuuksia suoriutua syntyneistä äärettömistä vaikeuksista. Antonescu oli mitä suurimmassa määrin armeijan mies, hänellä oli kieltämättä armeija takanaan. Rautakaartiin hän ei kyllä koskaan ollut kuulunut, mutta ainakin alussa oli hän sympatisoinut sen kanssa ja kautta vuosien oli hän säilyttänyt hyvät suhteet legionalaisiin. Kaikista ei-legionalaisista johtohenki-

löistä hän oli arvattavasti ainoa, jolle saattaisi olla mahdollisuuksia ohjata niitä. Ulkopoliittisesti taasen oli Antonescun viimeaikaisista lausunnoista ja otteista päätettävissä, että hän oli valmis akseliin nojautuvaan ulkopoliittikkaan, joka oli osoittautunut käskäväksi välttämättömyydeksi Romanialle. Lisäksi kuningas tiesi Antonescun olevan gentlemanin.

Antonescu vastaanotti heti kuninkaan tarjouksen, pitäen sitä isänmaallisena velvollisuutenaan. Tällöin hän ei vaatinut kuninkaan abdikatiota, eikä edes liene siitä puhunutkaan. Ehdoksi hän vain esitti kuninkaan vällän supistamista siten, että se olisi rajoittunut kahden dekreettilain mukaan seuraavaan: " a) Kuningas on armeijan päällikkö; b) Hänellä on oikeus rahan lyöntiin; c) Hän jakaa romanialaiset kunniamerkit; d) Hänellä on armahdusoikeus; e) Hän vastaanottaa ulkovaltojen lähettiläät ja nimittää romanialaiset; f) Hän solmii kansainväliset sopimukset; g) Hän muuttaa pääministerin kontrasignoimilla dekreeteillä perustuslait ja nimittää ministerit ja alivaltiosihteerit. -- Kaikki muut valtiotoimet kuuluvat pääministerille Ion Antonesculle valtionjohtajana."

Kenraali Antonescun yritykset muodostaa hallitus tällä pohjalla epäonnistuiivat kuitenkin heti ja täydellisesti. Kaikki entisten poliittisten puolueiden johtajat vaativat yksimielisesti ja mitä jyrkimmässä muodossa kuninkaan abdikatiota, ja kaduilla demonstroivat legionalaiset ampuen ja räyhäten ja vaatien samaa. Tahtoen tai tahtomatta -- se jääköön

tässä arvaamatta -- esitti Antonescu silloin kuninkaalle abdikatiovaatimuksen. Kaikkien hylkäämä kuningas, kauhun vallassa, suostui ja pakeni maasta. Hänen ainoa poikansa 19-vuotias kruununprinssi Mihai tuli kuninkaaksi, kenraali Antonescun jäädessä valtionjohtajaksi, ja kuninkaan prerogatiivien tultua ylläselostettua vielä enemmän supistetuiksi siten, että kuninkaalle kuuluvat enää vain seuraavat oikeudet: a) Hän on armeijan päällikkö; b) Hänellä on oikeus rahan lyöntiin, c) Hän jakaa romanialaiset kunniamerkit; d) Hän vastaanottaa ulkovaltojen lähettiläät ja nimittää romanialaiset; e) Hän hyväksyy perustuslakien muutokset ja nimittää pääministerin, jolle hän antaa valtakirjan.

Kun Antonescu kaiken tämän jälkeen muodosti hallituksensa, saivat legionalaiset siinä määräämisvallan. Mistä johtui tämä seikka, joka kävi Romanian senjälkeiselle kehitykselle niin kohtalokkaaksi? Siihen lienee ollut montakin syytä.

Ensiksi on huomattava, ettei Antonescu koskaan ollut esiintynyt politiikkona. Hänellä ei siis ollut mitään omaa puoluetta, johon hän olisi voinut nojautua. Ainoastaan armeija oli hänen takanaan. Mutta puhdasta sotilashallitusta hän ei vielä silloin tahtonut muodostaa. Paitsi armeijaa oli -- kuten jo sanoin -- rautakaarti aina huomioitettava voimatekijä maassa. Kaikki puoluepomot olivat "loppuunkuluneet", heihin ei kansalla enää ollut vähintäkään luottamusta. Sitä paitsi he kaikki pitivät itseään liian suurina alistuakseen Antonescun pääministeriyteen. Lisäksi ja ennen kaikkea miltei kaikki heistä olivat niin sidotut aikaisempiin ranskalaisystävällisiin englantilaisiin/kannanottoihinsa, että heidän oli mahdotonta

osallistua Antonescun akseliin nojautuvaan politiikkaan. Legionalaisten laita oli päinvastoin. He olivat aina vastustaneet entisiä puolueita ja niiden politiikkaa. He olivat valmiita astumaan Antonescun johtamaan hallitukseen. He olivat selvästi saksalaisystävällisiä -- olihan heidän tahtoaan selitetty, että 48 tunnin kuluttua heidän valtaansa pääsystään olisi Romania liittynyt akseliin. -- Jo näiden syiden perusteella on ymmärrettävissä, että Antonescu otti legionalaiset hallitustovereikseen, kun hän ei vielä halunnut hallita yksinään.

Toiseksi Antonescu oli riittävän hyvin voinut todeta, miten vaarallisia legionalaiset olivat oppositiopuolueena. Ottamalla heidät mukaan hallitukseensa, hän varmasti toivoi saavansa heidät ulos ikuisesta vastustusasenteestaan ja sidotuiksi hänen politiikkansa kanssavastuullisina. Kolmanneksi voitaneen varmuudella otaksua, että Saksa painosti Antonescua ottamaan legionalaisia hallitukseensa. Näkihän Saksa niissä vielä siihen aikaan luotettavan "viidennen kolonnansa".

Epäilemättä Antonescu oli selvillä legionalaisten vaarallisista heikkouksista ja huonoista puolista, mutta kaikesta päättäen hän toivoi voivansa kasvattaa ja ohjata heitä.

Niin ei kuitenkaan ollenkaan käynyt. Antonescu osoitautui -- alussa -- liian sovinnonhaluiseksi, legionalaiset liian häikäilemättömiksi. Päästyään valtaan -- sillä vallassa he täydellisesti olivat, enemmistö hallituksessa kun oli heidän ja he ^{kun} ennen pitkää olivat mie-

hittäneet kaikki hallinnon tärkeimmät paikat omilla miehillä -- legionalaiset eivät ryhtyneetkään toteuttamaan aikaisemmin julistamiaan yleviä päämääriä eivätkä lainkaan noudattaneet Antonescun toistettuja neuvoja, ohjeita ja käskyjä. Päinvastoin. Tuntui siltä kuin he olisivat ajatelleet: "Tähän asti muut ovat hallinneet ja vallinneet mielensä mukaan, vaurastuneet ja nauttineet elämästä sekä polkeneet vastustajiaan -- nyt on meidän vuoromme." Mielivaltaisuus ja korruptio sai tässäkin maassa ennentuntemattoman laajuuden. Sitä paitsi uudet virkamiehet olivat täysin kykenemättömiä hoitamaan hallintotehtäviään. Uskomaton sekamelska syntyi kaikilla hallinnon ja talouden aloilla. Lisäksi legionalaiset jatkoivat terroritapojaan entisiä vastustajiaan kohtaan. Yhtenä ainoana marraskuun yönä he murhasivat n. 70 poliittista vankia, joita vastaan oikeudenkäynnin piti alkaa muutaman päivän kuluttua.

Eräänä pääsyynä näihin todella kauhistuttaviin eri ilmiöihin oli varmasti se, että legionalaisliike, päästyään hallituspuolueeksi, lisätäkseen viime aikoina suuresti vähentyneitä kannattajajoukkojaan, hyväksyi uudeksi jäseneksi miltei kenen tahansa, joka pukeutui vihreään paitaan. Täten pesiytyi liikkeeseen nopeasti runsaasti kaikenlaista roska väkettä -- eikä vähimmin Moskovan agenteja ja yleensä kommunisteja. Legionalaisista tuli rosvojoukko, jota harvat kunnan johtajat eivät millään pystyneet hallitsemaan. Antonescu yritti kyllä parhaansa legionalaisten hillitsemiseksi, taivuttamiseksi ja opastamiseksi sanoilla, puheilla ja sanomalehtikirjoituksilla sekä käskyillä ja määräyksillä. Mutta

mihinkään voimakeinoihin heitä vastaan heidän mielivaltansa ja rikostensa lopettamiseksi hän ei ryhtynyt -- arvattavasti siitä syystä, että legionalaisilla vielä tähän aikaan oli Saksan tuki. Tietäen tämän ja pitäen Antonescun passiivisuutta heikkouden merkinä, legionalaiset valmistautuivat vapautumaan lopullisesti Antonescusta ja ottamaan koko vallan omiin käsiinsä. Viime hetkessä Antonescu pääsi näistä hankkeista selville ja päätti turvautua väkivaltaan. Ensin hän kuitenkin lähti tammikuun keskivaiheilla Berliiniin selittääkseen tilanteen siellä. Berliinissä oli sillä välin ilmeisesti jo päästy selvyYTEEN legionalaisten mahdottomuudesta ja vaarallisuudesta Saksankin intressien kannalta, maan koko hallinnon ja talouselämän uhatessa ajaa karille heidän kykenemättömyytensä ja mielivaltansa johdosta. Kenraali Antonesculle annettiin vapaat kädet vapautua legionalaisista. Tammikuun loppupäivinä syntyi sitten lopullinen verinen yhteenotto toiselta puolen Antonescun ja armeijan, toiselta puolen legionalaisten välillä. Siitä Antonescu -- kiitos saksalaisten kannatusta -- suoriutui voittajana, minkä jälkeen hän muodosti miltei puhtaan sotilashallituksen.

Millä tunteilla tätä lyödyt legionalaiset sen jälkeen suhtautuvat kenraali Antonescuun on sanomattakin selvä. On jouduttu aivan samaan tilanteeseen kuin kuningas Carolin aikana: Mitä jyrkin vastakohtaisuussuhde vallitsee vallassa olevan regime'n ja legionalaisten kesken.

Ministeri:

Edvard Hj. Palin
E. Hj. Palin.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C14.

ASIA: _____

Bukarestissa olevan lähetystön rap. n:o 25.

Ministeri Palin.

28/6 - 41.

B u k a r e s t i S S A O L E V A L Ä H E T Y S T Ö .

KIRJELMÄ n:o 273/87.

Bukaresti S S A 1 P:NÄ heinä KUUTA 19 41.

VIITTAUS: N

P:NÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

Ulkoasiainministeriö L L E

ASIA: Raportti.

Tämän ohella lähetän kunnioittavasti Ulkoasiain-
ministeriölle Bukarestin-lähetystön poliittisen raportin
n:o 25

Sota Neuvostoliittoa vastaan.

Edmund H. Tamm

Ministeri

B u k a r e s t i S S A O L E V A L Ä H E T Y S T Ö .

Salainen.

RAPORTTI n:o 25.

Bukaresti:ssä 28 p:nä kesä kuuta 19 41.

Asia: Sota Neuvostoliittoa vastaan.

Sisältö: Romanian sotavalmistelut alkavat. - Neuvostoliitto valmistuu yhteenottoon Saksan kanssa. - Romanian sotavalmistelut kiihtyvät. - Saksan lähettiläs puhuu selvää kieltä. - Sodan puhkeamista odotetaan lähituntien kuluessa. -

X

X

X

Mikäli sodan syttymisen yhteydessä voi puhua tyydytyksestä -- ja siihen on kai nyt oikeutta kun kysymys on bolshevismin nujertamisesta -- voinen osaltani tyydytyksellä todeta, että heti Bukarestissa oloni ensi päivästä saakka olen lähettämissäni lukuisissa sähkösanomissa ja myös raporteissani jatkuvasti tiedoittanut tilanteen ilmeisestä ja nopeasta kehittymisestä sitä sotilaallista yhteenottoa kohti Saksan ja Neuvostoliiton välillä, joka nyt on tosiasia, ja jonka tulokset inhimillisesti arvostellen tulevat muodostumaan ratkaiseviksi Euroopan ja ehkä koko maailman kohtalolle.

Lyhyt yleiskatsaus tilanteen kehityksestä Bukarestista katsoen saattanee olla paikallaan.

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksiministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

Saavuttuani tänne huhtikuun 3 päivänä saatoin jo 6 p:nä sähköiteitse tiedoittaa ensimmäisestä täällä todettavissa olevasta merkistä siitä, mihin oltiin menossa. Sähkeessäni n:o 21 ilmoitin näet, että Romanian armeijan osittaiseen liikekannallepanoon oli ryhdytty, ja että täten sotakannalle pantu armeija sijoitettiin miltei kokonaisuudessaan Neuvostoliiton rajalle. Kaksi päivää myöhemmin sähköitin sähkeessäni n:o 24 hermostuneisuuden kasvusta Romaniassa ja todetuista Neuvostoliiton peittelemättömistä valmisteluista yhteenottoon Saksan kanssa. Jälleen kahden päivän kuluttua saatoin sähkeessäni n:o 26 ilmoittaa Neuvostoliiton ilmeisistä vehkeilyistä Saksaa vastaan Jugoslaviassa. Sähkeessäni n:o 30 huhtikuun 23 p:ltä tiedoitin Saksan Romaniassa olevien sotajoukkojen määrän nousevan silloin 13 divisionaksi ja että nämäkin joukot siihenastisista asemista Sereth-joen linjalla oli siirretty Pruth-joen linjalle eli Romanian ja Neuvostoliiton väliselle rajalle. Kolme päivää myöhemmin sähköitin (n:o 33) saamistani tiedoista, että Saksan joukkoja Bessarabian rajalla päivittäin lisättiin, ja että rajaseutuja oli ruvettu evakuoimaan. Raportissani n:o 19 toukokuun 3 p:ltä tein tarkemmin selkoa Saksan sotilaallisista valmisteluista Romaniassa ja miten niitä täällä kommentoitiin. Toukokuun 7 päivänä ilmoitin Saksan sotajoukkojen määrän Romaniassa jo lisätyn 21 divisionaksi, joista 18 oli Bessarabian rajalla. Seuraava sähketiedoitukseni oli sähkeeni n:o 41, toukokuun 9 p:ltä, jossa kerroin venäläisten evakuoivan Bessarabian. Raportissani n:o 22, päivätty

toukokuun 23 p:lle, tiedoitin erästä Saksen lähettilään minulle tekemästä lausunnosta, josta saattoi vetää selvät johtopäätökset. Kesäkuun 3 p:nä lähettämissäni sähköissä n:o 54 tiedoitin, että Romanian armeija silloin oli saatettu niin täydelliseen liikekannallepanotilaan, kuin mihin olemassa olevat varusteet riittivät. Laskettiin aseissa silloin olevan noin 500.000 miestä eli n. 50% teoreettisesta maksimimäärästä. Lisäksi tiedoitin sanotussa sähkössä, että huolimatta juuri siihen aikaan niin kiireellisistä maanviljelystöistä hevosia ja autoja rekviroitiin laajassa mitassa. Toisina sotavalmistelumerkkeinä kerroin, että matkustajajunien määrää oli huomattavasti supistettu ja että koulujen lukukausi oli määrätty lopetettavaksi kolme viikkoa tavallista aikaisemmin. Seuraavana päivänä tiedoitin erästä keskustelustani Turkin monivuotisen suurlähettilään kanssa, jossa keskustelussa totesimme, että Romaniassa oli ryhdytty kaikkiin sellaisiin valmistelutoimenpiteisiin joihin vain ryhdytään kun varmuudella odotetaan sodan syttyvän muutaman viikon kuluessa. Totesimme myöskin, ettei Romanian kaltaisessakaan maassa niin voitaisi menetellä ilman pakottavaa syytä, joskaan ei ollut mahdollista saada minkäänlaisia luotettavia tietoja todellisista konkreettisista syistä kaikkiin todettuihin toimenpiteisiin. Kerroin myöskin tavanneeni Sinaiaassa protokollapäällikön, joka oli siellä yleisesikuntaupseerien seurassa tutkimassa diplomaattikunnan sijoittamismahdollisuuksia siltä varalta, että lähtö Bukarestista tulisi välttämättömäksi. Seuraavina päivinä, eli kesäkuun 6 ja 7 p:nä tein sähköissäni n:o 57, 58 ja 59 selkoa kolmesta mielenkiintoisesta keskustelustani, diplomaat-

tikunnassa silloin vallitsevista mielialoista ja Romanian liikekannallepanon numeroista. Toisessa mainitsemistani keskusteluistani oli eräs Ulkoasiainministeriön korkea virkamies, johon olen läheisissä ystävällisissä suhteissa, karakterisoinut tilanteen siten, että Romaniassa oli ryhdytty kaikkiin mahdollisiin sotavalmisteluihin, jotta oltaisiin valmiita pahimman varalta, mutta että konkreettista syytä tähän ei tunnettu, vaan oli se Hitlerin ja Antonescun salaisuus, ja että tilanteen kehitys luonnollisestikaan ei riippunut Romaniasta Saksasta. - Toisessa tiedottamassani keskustelussa oli Saksan lähettiläs tehnyt aikaisempaa vielä selvemmän lausunnon minulle. - Kaikesta tästä huolimatta olivat Bukarestin diplomaattikunnan mielipiteet tilanteen kehityksestä toisistaan eriävät, ja useilla tahoilla arveltiin Neuvostoliiton tulevan välttämään sotaa miltei mihin hintaan tahansa. Eräissä romanialaisissakin piireissä tätä pelätiin.

Sähkeessäni n:o 57 ilmoitin, että tšekäläisten tietojen mukaan Neuvostoliitto oli toimeenpannut tavallista melko suurempia manöövereitä Suomen rajaseuduilla. Seuraavien päivien sähkeissäni kerroin tšekäläisistä huhuista väitetyistä käynnissäolevista saksalais-venäläisistä neuvotteluista ja Saksan esittämistä vaatimuksista. Nämä huhut olivat mitä ristiriitaisimmat, ja tšekäläisessä ulkoministeriössä väitettiin kiivenkovaan, ettei ainakaan siellä mitään varmaa niistä tiedetty. Kuten sähkeessäni n:o 61, kesäkuun 14 p:ltä, ilmoitin, pidettiin, ilmeisesti Saksan vaatimuksesta, kaikki se, minkä kenraali Antonescu mahdollisesti oli saanut tietää Saksan-

käynnillään, jyrkästi salassa. Sähkeessäni kesäkuun 14,17, 18 ja 19 päiviltä tiedoitin päivä päivältä yhä lisääntyvistä ja yhä jyrkemmiksi käyvistä sotavalmisteluista. Kerroin että siviilihenkilöiden rautatie- ja autobussimatkat oli kielletty; että saksalaiset ja italialaiset vaimot ja lapset evakuoitiin Bukarestista; että ankarimmat pimennysmääräykset oli saatettu voimaan sen jälkeen kuin lukuisia venäläisiä ylilentöjä Romaniaan oli todettu; että yleisesikunnan eräät osastot oli siirretty pois Bukarestista; että valtiopankin kulta oli poisviety; että kaikkia lapsia ruvettiin evakuoimaan; että sairaalat olivat saaneet määräyksen evakuoida potilaansa; että yksityisautojen käyttö erikoisluvatta kiellettiin, että bensiinin käytön säännöstelyyn oli ryhdytty j.n.e. Sähkeessäni n:o 66, kesäkuun 19 p:ltä, tiedoitin Romanian ulkoministeriön pääsihteerin kertoneen minulle, että Neuvostoliiton joukkokeskitykset Romanian rajoilla ja ylilennot Romanian alueelle olivat viime viikkoina saaneet vielä suuremmat ja uhkaavammat mitat kuin ennen viime vuoden kesäkuun ultimaatumia. Lopuksi sähköitin lauantaina kesäkuun 21 p:nä että luotettavaksi katsottavalta taholta oli sanottu kysymyksen rauhasta tai sodasta tulevan ratkaistuksi lähivuorokausien, arvattavasti jo lähituntienkin kuluessa. Ja niin kävikin.

Ylläoleva tiivistetty yhteenvedo tiedoituksistani antaa selvän kuvan siitä, miten ilmeisesti viime kuukausien aikana tilanne kehittyi kohti sitä sotaa Neuvostoliittoa vastaan, johon Suomenkin tietysti oli osallistuttava, ja miten määrätietoisesti Romania ajoissa valmistautui siihen. Toivon

tämän tiedoitustoimintani olleen isänmaallenne hyödyksi.

Ministeri: *Eduard Hj. Palin*

(E. Hj. Palin)

W

V

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C14

ASIA: _____

Bukarestissä oleva lähetystön rap. n:o 26

Ministeri Pabin

8/7-41.

B u k a r e s t i SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

KIRJELMÄ n:o 282. / 90

Bukaresti SSA 8 P:nÄ heinä KUUTA 19 41.

VIITTAUS: N

P:nÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Raportti.

Tämän ohella Lähetystö kunnioittavasti lähettää
Ulkoasiainministeriölle Bukarestin-lähetystön raportin n:o 26

Italian lähettiläs tilanteesta.

Ministeri:

Eduard G. Palin
(E. H. J. Palin)

B u k a r e s t i SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 26.....

Bukaresti:ssä 8 p:nä heinäkuuta 19 41.

Asia: Italian lähettiläs tilan-
teesta.

ULKOP. AINM.	
42/24060	41
23/7-41	
MA	OSASTO ASIA
5	C14

Italian uuden lähettilään, ministeri Bova Scoppan käydessä luonani tänään, tuli nykytilanne tietenkin puheenalaiseksi. Seuraavat hänen lausuntonsa saattavat ehkä kiinnostaa.

Italiassa ollaan luonnollisesti täysin vakuuttuneita sovjetvastaisen sodan onnellisesta lopputuloksesta, mutta hän totesi, että venäläisten vastustuskyky on osoittautunut suuremmaksi kuin mitä ainakin Roomassa oli uskottu.

Italian poliittisissa piireissä pidetään selviönä, että Japani ennen pitkää tulee yhtymään sotaan Neuvostoliittoa vastaan. Viisaan tapansa mukaan Japani vain odottaa sitä hetkeä, joka Tokion kannalta tulee tuntumaan otollisimmalta. Kaikkiin valmisteluihin on jo ryhdytty ja parhaimmat japanilaiset sotajoukot pidetään iskuvalmiina Neuvostoliittoa vastaan. Mahdollisesti tullaan asioita niin järjestämään, ettei Japani vaan muodollisesti Mandshukuo tule käymään sotaa Neuvostoliittoa vastaan.

Yhdysvalloista ministeri Bova Scoppa lausui, että Italiassa yleensä tähän saakka on uskottu, että ne toistaiseksi

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjelmalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksiministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

pysyisivät nykyisellä kannallaan "comme une menace potentielle". Tämänpäiväiset uutiset Islannin miehittämisestä -- jota arvattavasti tulevat seuraamaan muut samantapaiset edesottamukset -- viittaavat kuitenkin toiseen suuntaan. Omasta puolestaan ministeri Scoppa ei silti sanonut tahtovansa uskoa Yhdysvaltain pikaiseen täydelliseen yhtymiseen sotaan, koska hänen mielestään voitaisiin otaksua, ettei presidentti Roosevelt heitä Yhdysvaltoja sotaan, ennenkuin hän sillä toimenpiteellään luulee voivansa pakottaa Saksan nopeaan rauhaan. Ja mitään sellaista hän ei tietenkään nykytilanteessa voi toivoa. Sitä paitsi Saksan sota Neuvostoliittoa vastaan on komplisoinut tilannetta Amerikan kannalta.

Suomesta ja Italian tunteista Suomea kohtaan ministeri Scoppa lausui mitä kauneimpia sanoja.

Ministeri: *Eduard Hj. Palin*
(E.Hj. Palin)

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C 14

ASIA:

Bukarestissa olevan lähetystön raportti n:o 27.

Ministeriö Politi

19/7 1941

B u k a r e s t i S S A O L E V A L Ä H E T Y S T Ö .

KIRJELMÄ n:o 304/98.

Bukaresti S S A 19 P:nÄ heinä KUUTA 19 41.

VIITTAUS: N

P:nÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D.U.M. / 19

U l k o a s i a i n m i n i s t e r i ö L L E

ASIA: Reportti.

Tämän ohella Lähetystö kunnioittavasti lähettää Ulko-
asiainministeriölle poliittisen raporttinsa n:o 27:

Romania ja sota Neuvostoliittoa vastaan II.

Ministeri:

Edvard G. Fain
(h.k. alin)

B u k a r e s t i SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 27

Bukaresti:ssa 19 p:nä heinä kuuta 19 41. 43/240 Pal. S. -4/

Asia: Romania ja sota Neuvosto-
liittoa vastaan II.

ULKOASIAINMI

29/7-41

5 C14

Sisältö: Miten sotaa Romaniassa odotettiin ja miten sen
puhkeamiseen suhtauduttiin. - Sodan vaikutus roma-
nialais-saksalaisiin suhteisiin. - Sotatapahtumien
kulku Romanian rintamalla. - Suomen osanotto sotaan. -

X X
X

Raportissani No 25, 28/VI, tein yhteenvedon niistä sähkötiedoi-
tuksistani, joissa jatkuvasti tänne tulostani saakka olin tehnyt
selkoa siitä, miten perinpohjaisesti ja määrätietoisesti Romania
valmistautui siihen sotilaalliseen yhteenottoon Saksan ja Neuvos-
toliiton välillä, jonka puhkeaminen viikko viikolta kävi yhä il-
meisemmäksi, ja johon Romanian osanotto Saksan rinnalla ennakoit-
ta oli selvä. Nämä odotuksen viikot ja kuukaudet olivat täynnä
jännitystä ja hermostuneisuutta. Tämä ei silti ollenkaan mer-
kinnyt, että sotaa olisi täällä pelätty. Päinvastoin pelättiin
pikemmin, että kaikesta huolimatta sodasta loppujen lopuksi ei
tulisikaan mitään. Kun sota sitten kesäkuun 22 p:nä puhkesi ja
Romanian armeija Saksan rinnalla voitokkaasti hyökkäsi Neuvosto-
liittoon, herätti se riemuntapaista tyydytystä. Isänmaallisissa
piireissä iloittiin yleisesti siitä, että hetki nyt oli lyönyt
puhdistautua siitä kansallisesta nöyryytyksestä ja häpeästä, jota

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.
Tavallinen ja lisäksiministeriölle.
Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.
Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoi-
tuksiin.

Bessarabian ja Pohjois-Bukovinan luovuttaminen ilman vastarintaa vuosi sitten oli merkinnyt. Hallituspiireissä iloittiin lisäksi sen johdosta, että kenraali Antonescun akselipoliitikka oli osoittautunut oikeaksi, että sen onnelliset tulokset nyt kävivät kaikille selviksi. Määrätietoisesti käytetään nyt hallituksen taholta tilannetta hyväkseen luottamuksen ja ystävyyden tunteiden vahvistamiseksi ja juurruttamiseksi Saksaa kohtaan. Saksan ystävyyden, avun ja aseveljeyden merkityksestä kirjoitetaan sanomalehdissä palstoittain. Romanianlaisten ja saksalaisten sotilaitten välillä syntyneitä ystävyyden, luottamuksen ja kunnioituksen suhteita ylistetään hehkuvin sanoin. Erikoisesti alleviivataan sitä luottamusta, jota Saksan valtakunnan johtaja on osoittanut kenraali Antonesculle asettamalla hänen ylipäälikkyytensä alle myöskin ne saksalaiset joukot, jotka taistelevat Romanian rintamalla^{x)}. Todettavissa onkin, että niissä sangen laajoissa romanialaisissa piireissä, joissa aikaisemmin mitä kielteisimmän suhtauduttiin valtionjohtajan saksalaisystävälliseen politiikkaan, käänös on ainakin jossain määrin tapahtumaisillaan. Mutta niin syvälle juurtunut on tässä kansassa ystävyys länsivaltoihin ja epäluulo, jottei sanoisi viha, Saksaa kohtaan, että paljon sekä tosiasioita että propagandaa vielä

x/ Lähimpänä miehenään kenraali Antonesculla on saksalainen kenraali Hauffer. Kumpi heistä todella johtaa sotatoimet jääköön tässä arvaamatta.

tarvitaan, ennenkuin vilpitiön ystävyys ja luottamus Saksaan todella tulee kutakuin yleisesti vallitsemaan tässä maassa. En voi olla mainitsematta että -- vaikkakin sotatoimet jo ovat kehittyneet pitkälle ja voittoisasti, ja vaikkakin onnellista lopputulosta jo voitaneen pitää varmana -- edelleenkin saa kuulla sanottavan: "Saattaahan olla miellyttävää, että Bessarabia ja Bukovina on jälleenvallattu, ja että viime vuoden häpeä on poispyyhitty -- mutta että tämä on tapahtunut Saksan avulla, on mitä valitettavinta. Ellei se ollut mahdollista ilman Saksan apua, olisi ollut parempi, että se olisi jäänyt tekemättä!"

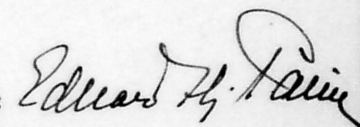
Itse sotatapahtumista on täällä yleensä ollut mahdollista saada luotettavia tietoja yli niiden, jotka virallisesti on saatettu yleisön tietoon. Huhuja on sitä vastoin ollut vaikka minkä verran, mutta ne ovat kauttaaltaan osoittautuneet paikkansapitämättömmiksi. Todeta voitaneen vain, että venäläisten vastarinta on Romanian rintamalohkolla ollut odotettua melko lailla sitkeämpää, että taistelut ovat olleet kovat ja veriset, ja että eteneminen on tapahtunut ainakin hitaammin kuin oli toivottu.

Suorastaan liikuttavaa on ollut panna merkille se ilo ja tyydytys, jota täällä tunnetaan sen johdosta, että ollaan "allieerattuja" Suomen kanssa. Kansaan ja armeijaamme suhtaudutaan niin korkeimmissa virallisissa piireissä kuin kansan laajimmissa kerroksissa jos mahdollista vielä suuremmalla sympatialla, kunnioituksella ja ihailulla kuin mikä on ollut leimaa-antava suomalais-romaniaalaisille suhteille viime talvisodastamme saakka.

Seuraava pieni tosijuttu tulkoon tässä kerrotuksi:
Autoni odottaessa erään kaupan edustalla kesäkuun 26 p:nä,
kysyi ohikulkeva työläinen autonkuljettajaltani, oliko Suomi
yhtynyt sovjetvastaiseen sotaan. Autonkuljettajani vastattua
siihen myönteisesti, totesi työmiehes vakavasti ja lyhyesti:
"No, silloin voimme olla varmoja voitosta."

Varmoja siitä ollaankin, joskin täällä kuten muuallakin
löytyy pessimistejä, jotka viittaavat Venäjän äärettömään
laajuuteen ja olemassa oleviin vaikeuksiin sotilaallisen
voiton jälkeen aikaansaada naapurivaltiolle tyydyttävä, lo-
pullinen, luotettava järjestely tällä rajattomalla alueella.
Kysymys "rauhan järjestelystä" askarruttaakin jo vakavasti
Romanian hallitusta. Hartaasti se haluaa tämän kysymyksen
ratkaisun valmistelussa yhteistoimintaa Suomen kanssa. Tästä
jo olen/ ollut Ministeriön kanssa sähkösanomavaihdossa.

Ministeri:

(E. H. Palin)

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C14

ASIA:

Bukarestissa olevan lähetystön raportti n:o 28.

Ministeriö Palin

27/7 1941

B u k a r e s t i S S A O L E V A L Ä H E T Y S T Ö .

KIRJELMÄ n:o 310/101.

Bukaresti S S A 27 P:NÄ heinä KUUTA 19 41.

VIITTAUS: N

P:NÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

Ulkoasiainministeriö

LLE

ASIA: Raportti.

Tämän ohella lähetystä kunnioittavasti lähettää Ulko-
asiainministeriölle poliittisen raporttinsa n:o 28:

Kenraali Antonescun asema ja politiikka.

Ministeri:

Edvard G. Folin

B u k a r e s t i SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 28

Bukaresti:ssä 27 p:nä heinä kuuta 1941. 44/240 Tal S 41
9/8-41

Asia: Kenraali Antonescun asema
ja politiikka.

5 C14

Sisältö:

Kenraali Antonescun sisäpolitiikalla on yleistä kannatusta isänmaallisissa piireissä. - Hänen ulkopolitiikkaansa sitä vastoin on monilla tahoilla suhtauduttu kielteisesti. - Syytökset häntä vastaan ovat päoikeutetut.

x

x

x

Kun kenraali Antonescun viime tammikuun loppupäivinä oli onnistunut kukistaa legionalaiset ja siten tehdä loppu heidän mielivallasta ja terroristaan, huoautti koko Romanian kansa helpoituksesta. Antonescua juhlittiin maan pelastajana uhkaavasta perikadosta, ja hänen ohjelmansa ja otteensa sisäpolitiikan alalla saavuttivat yleistä kannatusta. Oli pakko myöntää, että hän vilpittömästi, tarmokkaasti ja tuloksellisesti pyrki maan olojen parantamiseen. Tilanne näytti siis verrattain lupaavalta. Mutta pian ryhtyivät lyödyt legionalaiset intohimoiseen, joskin salaiseen vasta- ja kostotoimintaan, ja pian nosti muissa piireissä päätään Romanian kansalle luonteenomainen eripuraisuus ja keskinäinen kateellisuus sekä Romanian poliitikoille

JAKELUOHJE:

Tavallinen

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi _____ministeriölle.

Ei ulkomaadustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaadustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

ominainen hillitsemätön pyrkimys päästä, hintaan mihin tahansa, henkilökohtaisesti näyttelemään johtavaa osaa ja kaataa jokainen henkilö, joka jo joku aika on sellaisessa asemassa ollut. Mitä erilaisimmilta tahoilta ja kaikkia aseita käyttäen ryhdyttiin siten emen pitkää kaikenlaisiin juonitteluihin ja avonaiseen, häikäilemättömään kamppailuunkin Antonescua vastaan. Lähtökohdat, vaikuttimet ja keinot olivat mitä erilaisimmat, mutta päämäärä oli yhteinen: Antonescun kukistaminen tavalla tahi toisella.

Otollisen aiheen hyökkäyksiin Antonescua vastaan tarjosi hänen akseliin nojautuva ulkopoliittikkansa. Tosiseikka on näet, että Romanian kansaan on perin syvälle juurtunut toisaalta ystävyys ja myötämielisyys länsivaltoihin, toisaalta epäluulo ja vastenmielisyys, jopa viha Saksaa kohtaan. Voitanee sanoa, että ainakin viime aikoihin tai oikeammin viime viikkoihin asti -- jolloin muutoksen merkkejä on ollut havaittavissa -- todellisia vakaumuksellisia Saksan ystäviä tuskin on nimeksikään ollut tässä maassa pitkiin aikoihin, se on suunnilleen kuningas Carol I aikojen jälkeen. Ne harvat poliitikot, jotka viime kahden vuoden aikana ja joskus eri ajankohtina aikaisemminkin ulkopoliittisessa asennoitumisessaan olivat omaksuneet saksalaisystävällisen kannan, olivat tehneet tämän puhtaista opportunisteettisista. Esimerkkinä Romaniassa vallitsevasta saksalaisvastaisesta mielialasta riittänee viittaus siihen katsantokantaan, josta kerroin viime raportissani ja jonka mukaan Bukovinan ja Bessarabian jälleenvoittaminen mieluummin olisi saanut jäädä suorittamatta kuin tapahtua saksalaisten avulla. Lisäesimerkki-

nä mainittakoon, että aikoinaan Bismarck-laivan tuhoa täällä monilla tahoilla tervehdittiin miltei ilolla, ja että vielä viime päivinä olen kuullut muutamien henkilöiden sanovan ruokolevansa Englannin voiton puolesta. Kaikki tämä ei voi olla vaikuttamatta perin oudolta nykytilanteessa, ja kieltämättä mielialojen muutos Romaniassakin on tapahtumaisillaan, mutta hyvin yleinen tämä negatiivinen suhtautuminen Saksaan yhä edelleen täällä on. Siten onkin ymmärrettävässä, että ne lukuisat, joskin kovin heterogeenisiin piireihin kuuluvat voimat, joiden pyrkimyksenä on Antonescun kukistaminen, hänen saksalaisystävällisessä ulkopolitiikassaan ovat löytäneet yhteisen, tehokkaan asean. Näillä tahoilla myönnetään kyllä enemmän tai vähemmän tekopyhästi, että nykyoloissa ehkei mikään muu ulkopolitiikka kuin akseliin nojautuva ole ollut Romanialle mahdollinen. Myönnetäänpä joskus erinäisten etujen koituneenkin siitä Romanialle. Mutta Antonescua syytetään mitä jyrkimmin siitä, että hän muka on mennyt aivan liian pitkälle ystävyydessään ja alistuvaisuudessaan Saksaa kohti, että hän suorastaan on myynyt Romanian Saksalle, tehnyt Romaniasta saksalaisen protektoraatin, jossa saksalaiset itsevaltiaasti määräävät kaikesta, että tämän politiikan positiiviset tulokset eivät läheskään vastaa maksettua hintaa, että Saksa tyhjentää Romanian niin hyvin elintarpeista kuin kaikista muista hyödykkeistä, että Romanian osanotto sotaan Neuvostoliittoa vastaan tapahtuu melko lailla enemmän Saksan kuin Romanian hyödyksi, että Romania tässä sodassa saa kantaa suhteettoman suuria uhreja, että Romania vielä kalliisti tulee saamaan maksaa

sen, että Bukovina ja Bessarabia on jälleenvoitettu Saksan avulla j.n.e.

Laajoissa piireissä kallistetaan korvat kaikkeen tähän erinomaisen auliisti. Maaperä on siihen niin otollinen. Ja selvää on, että tämä kaikki voi käydä Antonesculle vaaralliseksi. Toiselta puolen hänen kannattajansa eivät suinkaan nekään ole passiivisia. Siten käydään vielä nykyisessäkin tilanteessa Antonescun ympäri intohimoista sotaa.

Todetessa tämän tulee itseltään kysyneeksi: Missä määrin saattavat ylläluetellut syytökset Antonescua vastaan pitää paikkansa? Ja mitkä ovat Antonescun ja hänen kannattajansa mahdollisuudet neutraisoida ne ja suoriutua voittajana käynnissä olevasta kamppailusta?

Tällöin täytynee totuuden nimessä objektiivisesti todeta, että Antonescua vastaan esitetyt syytökset yleensä ovat kaudaltaan väärät tai ainakin erinomaisen liioitellut. Varmana on pidettävä, ettei mikään muu ulkopoliittikka kuin Antonescun noudattama, olisi viime aikoina ollut Romanianle mahdollinen, jos mieli teki pelastua perikadosta, että Antonescu tarmokkaaäti ja määrätietoisesti on puolustanut Romanian suvereniteettiä ja itsemääräämisoikeutta, sen poliittisia ja taloudellisia etuja niin pitkälle kuin suinkin mahdollista on ollut, että hänen ulkopoliittikkansa kielteittä jo on kantanut Romanianle huomattavia tuloksia ja arvattavasti tulee luottamaan sellaisia vielä lisää. Lisäksi on todettava, että jos Antonesculle vihamieliset voimat onnistuisivat kaatamaan hänet, tämä todennäköisesti merkitsisi suoranaista katastroofia Romanianle. Kenraali Antonescu on näet varmasti yksi tämän maan harvoja täysin rehellisiä ja pystyviä henkilöllisyyksiä, yksi

niitä harvoja, jotka todella vilpittömästi ajattelevat yksinomaan isänmaan parasta, jotka tietävät mitä he tahtovat ja myöskin osaavat viedä sen läpi. - Heikkouksia Antonesculla kyllä myöskin on -- hän on itserakas ja itsetietoinen ja kunnianhimoinen. Mutta tämä painaa hyvin vähän verrattuna hänen positiivisiin ominaisuuksiinsa.

Romanian parasta ajatellen on siis kieltämättä toivottava, että kenraali Antonescu saa jatkaa rakentavaa työtään isänmaansa hyväksi. - Miltä näyttävät mahdollisuudet tässä suhteessa -- tahi, kuten yllä kysyin, mitkä ovat Antonescun mahdollisuudet suoriutua voittajana siitä kamppailusta, jota käydään hänen ympärillään?

Ensi raportissani yritän eritellä tätä kysymystä -- se on: missä piireissä Antonesculla on vastustajansa ja missä tukensa, ja miten Romanian osanotto sotaan Neuvostoliittoa vastaan ja sen tulokset saattavat vaikuttaa Antonescun asemaan.

Ministeri:

Eduard H. Palin
E. H. J. Palin.

W

V

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C 14

ASIA:

Bukarestissa olevan lähetystön raportti n:o 29.

Ministerin Palin

28/7 1941

B u k a r e s t i S S A O L E V A L Ä H E T Y S T Ö .

KIRJELMÄ n:o 311/102.

Bukaresti S S A 28 P: N Ä h e i n ä K U U T A 19 41.

VIITTAUS:

P: N Ä K U U T A 19 P: T T Y n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

U l k o a s i a i n m i n i s t e r i ö

L L E

ASIA: Raportti.

Tämän ohella lähetystö kunnioittavasti lähettää
Ulkoasiainministeriölle poliittisen raporttinsa n:o 29:

Kenraali Antonescun asema ja politiikka II.

Ministeri:

Edmund H. Taimi
. j. alin

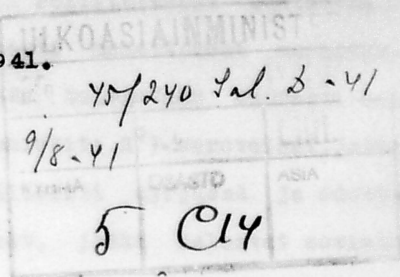
B u k a r e s t i SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 20.....

Bukaresti ssa 28 p:nä heinä kuuta 1941.

Asia: Kenraali Antonescun asema
ja politiikka II.

Ssisältö:

Kenraali Antonescun pääviholliset ovat legionalaiset ja juutalaiset.- Sivistyneistö ja entiset poliittiset puolueet muodostavat, samaten kuin tehdastyöläiset, toistaiseksi laskemattoman tekijän. - Maalaisväestö ja pikkuporvaristo eivät muodosta mitään aktiivista tekijää. - Antonesculla on päätöksensä armeijassa ja saksalaisissa. - Sota Neuvostoliittoa vastaan ja sen tulokset tullevat myötävaikuttamaan Antonescun aseman lujittamiseen.

X

X

X

Jatkona raporttiini n:o 20 olen alla yrittävä eritellä, missä piireissä kenraali Antonesculla on pääasialliset vihollisensa ja vastustajansa, sekä millä tahoilla hänellä on tärkein tukensa, ja miltä hänen mahdollisuutensa pysyä maansa johdossa tällä haavaa näyttävät, eritoten huomioonottaen käynnissä olevan sodan Neuvostoliittoa vastaan ja sen tulokset.

Kenraali Antonescun veriviholliset sanan varsinaisessa mielessä ovat -- kuten lienee selville käynyt eritoten raportistani n:o 24 -- legionalaiset, erästä pientä, alla kohdalla 3°

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksiministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

mainittua ryhmää lukuunottamatta.- Poliittisessa suhteessa legionalaiset tosin ovat täydellisesti menettäneet merkityksensä. Liike on hajaantunut neljään toisistaan suuresti eriväen ryhmään: 1°) varsinaiset kommunistit; 2°) varovaiset, jotka haluavat toistaiseksi pysyä täydellisesti syrjässä ja odottaa tilanteen kehitystä; 3°) sovinnolliset, jotka haluavat sovintoa nykyisen regime'n kanssa ja osallistumista maan asioiden hoitoon; 4°) fanaattiset, jotka ovat vannoneet tekevänsä lopun Antonescusta ja hänen regime'istään. Viimemainittu puhtaasti anarkistinen joukko on kokoonpantu kymmenen miehen "kuolemanryhmistä", joiden ainoana päämääränä on Antonescun murhaaminen. Nämä ovat kieltämättä siinä määrin vaaralliset, että ne varovaisuustoimenpiteet, joilla kenraali Antonescua ympäröidään, varmasti ovat niin välttämättömät, että täydellä syyllä voidaan sanoa Antonescun hallitsevan pistimien varassa ja hänen elämänsä aina olevan hiuskarvan varassa. Lukuisat tapahtuneet attentaattiyritykset häntä vastaan osoittavatkin tätä riittävästi.

Kenraali Antonescun toisen päävihollisryhmän muodostavat juutalaiset. Se on ymmärrettäväkin, sillä Antonescun regime on jyrkästi ja häikäilemättömästi antisemiittinen.

Legionalaisia ja juutalaisia ei kuitenkaan Romaniassa nyt vallitsevissa oloissa voida laskea muiksi kuin nykyisen yhteiskunnan vihollisiksi. Siten on niin sanoakseni luonnollista, että ne vastustavat Antonescua ja kaikin voimin pyrkivät hänen kukistamiseensa.

Mutta varsinaisissa "isänmaallisissa" piireissäkkin, se on sivistyneistön ja entisten poliittisten puolueiden keskuudessa, on myöskin mieliala aika laajalti Antonescua vastaan. Juuri näissä piireissä vallitsee se mieliala, jota yritin

kuvata viime raporteissani. Niissä hyväksytään siis kyllä Antonescun sisäpolitiikka, ja mitä siihen tulee ollaan yleisesti valmiita ~~mitä~~ täydellisesti kannattamaan häntä. Mutta näissä piireissä vallitse toiselta puolen myös juuri se englantilais-ranskalais-ystävyyks ja saksalaisvihamielisyys, se keskinäinen kateellisuus ja yksilöiden hillitsemätön pyrkimys päästä näyttelemään osaa, joka on leimaa-antava Romanian poliittiselle elämälle, ja näissä piireissä puhutaan ja harjoitetaan politiikkaa yhtä intohimoisesti kuin ymmärtämättömästi. Niissä kaikilla juonittelijoilla on erinomaisia mahdollisuuksia laskea liikkeelle vaikka minkälaisia huhuja ja väitteitä sekä aikaansaada levottomuutta j.n.e. Nämä piirit muodostavat siten lievästä sanoen laskemattoman tekijän Romanian poliittisessa elämässä ja Antonesculle ne helpostikin voivat muodostua vaarallisiksi. Toiselta puolen juuri näissä piireissä, myöskin Antonescun ystävät ja kannattajat tekevät tarmokkaimmin työtä hänen hyväkseen. Jostakin ehkä ennakolta arvaamattomasta seikasta voi näiden piirien enemmistön lopullinen kannanotto mahdollisesti syntyvänä ratkaisevana hetkenä riippua. Toistaiseksi ei voitane kiinnilyödä muuta kuin, että toiselta puolen näillä piireillä on oma, Romanian oloille kuvaava poliittinen merkityksensä, joka ei ole väheksyttävä, ja toiselta puolen, että tilanne niiden suhteen on sangen labiili.

Romanian kansan valtava enemmistö, maalaisväestö, ei ymmärrä eikä välitä sanottavasti politiikasta. Talonpojat ovat tyytyväisiä, jos sellaiset olot maassa vallitsevat, että he kutakuinkin häiritsemättömästi voivat suorittaa työnsä ja

käydä askareissaan ja elää omaa vaatimatonta elämäänsä. Sitä legionalaiset olivat suuresti häirinneet. Tekemällä lopun näiden hirmuvallasta Antonescu loi edellytykset rauhallisemmalle elämälle maassa. Tämän perusteella voitaneenkin sanoa, että hän yleensä oli saavuttanut kannatusta ja luottamusta maalaisväestön keskuudessa. Miten viime kuukausien kuluessa tapahtunut tavarain puute ja hintain nousu sekä Romanian osanotto sotaan Neuvostoliittoa vastaan ja kaikki mikä siitä johtuu, on saattanut vaikuttaa talonpoikain kannanottoon, siitä en vielä voi lausua mitään varmuudella. Todeta voin ainoastaan, ettei maalaisväestö missään tapauksessa muodosta mitään aktiivista tekijää kamppailussa Antonescun ympäri.

Samaa kuin yllä on niin suhteessa kuin toisessakin sanottava pikkuporvaristosta.

Mitä tehdastyöläisiin taasen tulee, on ensiksi todettava, ettei niitä Romaniassa ole paljon. Ja koskei mikään sosialidemokraattinen puolue koskaan ole voinut vaikuttaa herättävästi ja kasvattavasti heihin, muodostavat he aivan laskemattoman tekijän, joka helposti voi joutua taitavan agitaattorin täydellisesti johtamaksi miltei mihin tarkoitukseen tahansa.- Mikäli yksityisillä tehdastyöläisillä on oma poliittinen vakaumus, lienee se kommunistinen ja siis Antonesculle vihamielinen.

Luotettavana, aktiivisena kotimaisena tukenaan Antonesculla pääasiassa on vain armeija. Hän on "armeijan mies", hänellä on sen täydellinen luottamus ja kannatus ja tämä huolimatta siitä, -- tai ehkäpä kiitos sen -- että hän kovakouraisesti yrittää tehdä lopun niistä lukuisista tä-

män maan oloille tyypillisistä epäkohdista, jotka ovat val-
linneet Romanian armeijassa. Armeijan ehdoton tuki on tie-
tysti suurmerkityksellinen ja nykyoloissa tavallista vielä
suurarvoisempi. Mutta kapea hallitsemisen pohja se kieltä-
mättä on, ja se osoittaa oikeaksi aikaisemmin esittämäni
väitteen, että Antonescu toistaiseksi pääasiallisesti hallitsee
pistimien varassa. Ajan pitkään tämä ei tietenkään voi kestää,
ja Antonescu ja hänen miehensä tekevätkin, kuten sanottu,
määrätietoisesti työtä laajemman kannattajajoukon voittami-
seksi.

Myös saksalaiset tekevät parhaansa Antonescun aseman lu-
jittamiseksi. Niissä hänellä tätä nykyä on kaikkein vahvin
tukensa -- mutta siten voidaan myös sanoa, ettei hän hal-
litse vain pistimien, vaan ulkomaalaistenkin pistimien varassa.
Tosin Saksa alussa tuki legionalaisia, pitäen niitä "viiden-
tenä kolonnanaan". Mahdollisesti Saksan välit legionalaisiin
eivät todellisuudessa vieläkään ole aivan poikki, vaan pitä-
vät ehkä saksalaiset legionalaisia edelleen "takataskussaan",
mistä merkkejä on ollut havaittavissa, kuten aikaisemmissa
raporteissa olen huomauttanut. Mutta Saksa on itse saatta-
nut todeta, että legionalaisilta täysin puuttu pestyviä
johtajia, että liikkeeseen oli pesiytynyt mitä kirjavimpia
aineksia eikä suinkaan vähimmin kommunisteja ja Moskovan
agentteja, ja että liikkeestä siten oli muodostunut rosvo-
joukko, jolta puuttui kaikki edellytykset osallistumiseen
maan johtoon, ja että se kaaos, joka oli pääsemäisil-
lään valtaan Romaniassa, oli juuri legionalaisten aikaan-
saama. Mutta Saksalle on ainakin tällä haavaa ennen

kaikkea tärkeätä, että Romaniassa vallitsee rauha ja järjestyks, niin että Saksa täältä voi saada kaikki mitä se haluaa, ja että valtion johdossa on mies, joka pystyy hallitsemaan ja johon saksalaiset voivat luottaa. Tapahtumien kulku on osoittanut, että kenraali Antonescu on niitä harvoja tässä maassa, jotka täyttävät nämä edellytykset. Saksan lähettiläs vapaaherra von Killinger sanoi minulle joku aika sitten: "Tässä maassa ei ole toista sellaista miestä kuin Antonescu, joka pystyy ylläpitämään järjestyksen täällä. Hän on viisas, tarmokas ja rehellinen. Jos hänelle sattuisi jotakin kohtalokasta, merkitsisi se Romanian taloudellista ja poliittista romahdusta." Virallisesti onkin Saksa mitä juhlallisimmin asettunut Antonescua kannattamaan. Jo raportissa n:o 18, huhtikuun 23 p:ltä, kerroin eräästä von Killingerin julkisesta, selvää selvemmästä lausunnosta tässä suhteessa. Senkin jälkeen on von Killinger eräässä juhlailaisuudessa pitämässään virallisessa puheessa lausunut m.m. seuraavaa: "Wir haben in Rumänien einen neuen Verbündeten, und dieses Bündnis garantiert uns eine Person in erster Linie: die Person General Antonescu. Er hat ganz klar seine politische Linie dargelegt und ich werde niemals an seinem Wort zweifeln - im Gegenteil: Er ist ein Ehrenmann vom Scheitel bis zur Sohle, und ich weiss, dass er zu seinem Worte steht. Wir werden deshalb auch Seite an Seite stehen, bis zum Letzten, bis der Sieg errungen ist."

Myötävaikuttaaksensa Antonescun aseman lujittamiseen asetti Saksa, kun sota Neuvostoliittoa vastaan puhkesi, kaikki Romanianrintamalla taistelevat sotajoukot hänen yli-

päällikkyytensä alle. Tällä toimenpiteellä tahtoi Saksa demonstratiivisesti osoittaa luottamustaan Antonescuun ja samalla aikaansaada, että kaikki tällä rintamalla saavutetut voitot koko Romanian kansan silmissä tulisivat olemaan Antonescun saavuttamat. Siten hän voisi palata tästä sodasta triumfaattorina, Bukovinan ja Bessarabian jälleenvallloittajana, Romanian kansallisen häpen poispyyhkijänä.

Mitä toivottavinta olisi, että nämä tarkoitukset saavutettaisiin. Inhimillisesti katsoen niin pitäisikin käydä, ja onneksi jo nyt monet merkit tuntuvat viittaavan siihen, että voitaneen olla optimistisia.

x

x

x

Seuraavassa raportissa olen yrittävä analysoida kenraali Antonescun omaa suhtautumista Saksaan.

Ministeri:

Eduard H. Palin
(E. H. Palin.)

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C 14

ASIA:

Bukarestin olevan lähetystön raportti n:o 30.

Ministeriö Palin

30/7 1941.

B u k a r e s t i S S A O L E V A L Ä H E T Y S T Ö

KIRJELMÄ n:o 312/103.

Bukaresti S S A 30 P:NÄ heinä KUUTA 19 41.

VIITTAUS:

P:NÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. 1 19

ULKOASIAINMINISTERIÖ

46/240 Sal. 41		
9/8-41	6	41
N	OSASTO	ASIA
5	C14	

Ulkoasiainministeriö

LLE

ASIA: Raportti.

Tämän ohella lähetystö kunnioittavasti lähettää
Ulkoasiainministeriölle poliittisen raporttinsa n:o 30 :

Kenraali Antonescun asema ja politiikka III.

Ministeri:

Edvard F. Palm
J. alin

B u k a r e s t i SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Selainen.

RAPORTTI n:o 30.

Bukaresti ssa 30 p:nä heinä kuuta 1941.

Asia: Kenraali Antonescun asema
ja politiikka III.

ULK. ASIAINMINISTERIÖ		
46/240 Pal 41		
9/8-41		
IVRA	OSASTO	ASIA
5	C14	

Kenraali Antonescun asemaa ja politiikkaa koskevan raport-
tisarjani viime osana pyydän alla saada yrittää lyhyesti ana-
lysoida hänen omaa suhtautumistaan Saksaan.

Mitä aikaisempiin aikoihin tulee, tuntuu siltä, ettei hän
suinkaan ollut mikään Saksan ihailija tai ystävä. Mitkään mer-
kit eivät ainakaan siihen viittaa. Päinvastoin pidettiin häntä
niin hyvin Ranskassa kuin Englannissa, joissa hän toimi sotilas-
asiamiehenä, näiden maiden vilpittömänä ystävä. - Tosin väite-
tään -- joskaan en luonnollisestikaan ole voinut sitä kontrol-
loida -- että vissi epäluulo Englantia kohtaan juurtui häneen
hänen Lontoon-aikanaan.

Vielä nykyisen suursodan puhjetessa Antonescu ei näytä
uskoneen Saksan lopulliseen voittoon. Syyskuussa 1939 hän oli
lausunut eräälle virkaveljelleni: "Vaikka Saksan onnistuisi valloit-
taa koko Eurooppa, jaa, vaikka Saksan onnistuisi miehittää
Englannin saaretkin -- lopuksi Saksa kuitenkin tulee häviämään."

Kaikesta päättäen Antonescu sen jälkeen on muuttanut
mielipidettään. Joka tapauksessa hän, päästyään valtaan, pani
kaikki yhden ainoan kortin varaan, Saksan voiton varaan. Hän

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.

Ei ulkomaaedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaaedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoi-
tuksiin.

oivalsi, että vuoden 1940 kesän tapahtumien jälkeen Romanianalla ei ollut mitään muuta mahdollisuutta pelastautua täydellisestä romahduksesta kuin reservoimatta liittyä ja nojautua Saksaan, pyytää sen apua ja luottaa siihen sekä maksaa se hinta, joka tästä vaadittiin. Mahdollisesti Antonescun tällöin on ollut pakko suostua pitemmälle meneviin myönnytyksiin niin poliittisessa kuin taloudellisessakin suhteessa kuin mitä hän olisi halunnut. Tätä voitaneekin pitää varmana. Mutta hän on käsittänyt, ettei hänellä ollut vähintäkään valitsemisen varaa, että hänen ~~on~~ täytyi myöntyä ja että hänen täytyy olla lojaali Saksaa kohtaan äärimäiseen rajaan saakka. Nyt hän on täysin sidottu. Nyt hänellä ei enää ole mitään "paluutietä". Ja varmastikaan hän ei ajattelekaan sellaista. Hän tulee varmasti suoraviivaisesti ja rehellisesti noudattamaan sitä linjaa, jonka hän on valinnut: Liittyminen ja nojautuminen akseliin, mitä läheisin yhteistyö Saksan kanssa kaikilla aloilla ja luottaminen sen apuun, mutta samalla Romanian suvereniteetin ja itsemääräämisoikeuden puolustaminen ja ylläpitäminen niin jyrkästi, kuin mahdollisuudet suinkin sallivat.

Äskettäin Antonescu lausui eräälle tuttavalleni seuraavan:

" Minun on täytynyt menetellä siten kuin olen tehnyt, pelastaakseni Romanian siitä täydellisestä romahduksesta, joka uhkasi syksyllä 1940. Minä en ainakaan puolestani nähnyt ainoatakaan muuta mahdollisuutta. Olin ja olen edelleen täysin tietoinen äärettömästä vastuustani. Jos osoittau-

tuisi, että olen erehtynyt maksan erehdykseni hengelläni. On kyllä muita, jotka ovat ylläpitäneet suhteet länsivaltoihin, ja joiden vuoro silloin koittaa."

Inhimillisesti arvostellen kenraali Antonescu tuntuu olleen oikeassa. Mitä toivottavinta olisi, että hän saisi nähdä raskaan työnsä kantavan Romaniaalle todella onnellisia ja pysyviä tuloksia. Hän ansaitsisi sen.

Ministeri:

Edvard Hj. Fain
E. Hj. Fain

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: 14

ASIA:

Bukarestissa olevan lähetystön raportti n:o 31.

Ministeriö Palin

12/8 1941.

B u k a r e s t i S S A O L E V A L Ä H E T Y S T Ö .

KIRJELMÄ n:o 345/104.

Bukaresti S S A 12 P: NÄ elo KUUTA 19 41.

VIITTAUS:

P: NÄ KUUTA 19 P: TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Raportti.

Tämän ohella Lähetystö kunnioittavasti lähettää
Ulkoasiainministeriölle poliittisen raporttinsa n:o 31:

- I. Romanian sodan-päämääristä.
- II. Romanian ja Unkarin suhteesta.

Ministeri:

Eduard H. Palin
E. H. Palin

B u k a r e s t i SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 31.

Bukaresti ssa 12 p:nä elo kuuta 19 41

Asia: I. Romanian sodan-päämääristä.

II. Romanian ja Unkarin suhteesta.

47 240 941 41	
23/8-41	
RTMKA	OSASTO
5	C14

Sisältö: Pohjois-Bukovinan ja Bessarabian palauttamista Romanianalle pidettävä sodan varmana tuloksena. - Romaniassa toivotaan kuitenkin vielä enemmän osaksi Dnjestr-joen itäpuolelta, osaksi Unkarin kustannuksella. - Romanian ja Unkarin väliset suhteet huononevat huononemistaan.

.....

I.

Pohjois-Bukovinan ja Bessarabian palauttamista entiseen yhteyteensä Romaniaan voitaneen pitää itsestään selvänä tuloksena Romanian osanotosta sotaan Neuvostoliittoa vastaan. Ne kuuluvat kiistämättömillä etnograafisilla, historiallisilla, taloudellisilla ja strateegisilla perusteilla Romanianlle. Ne ovat itsessään sangen rikkaita maita, niin että ajan pitkään niistä voi koitua Romanianlle suurtakin hyötyä, jos niitä vain osataan hoitaa vähän paremmin kuin mitä viime aikoina oli asian laita. Nyt kuitenkin näissä maissa sekä maaseutu että kaupungit lienevät osaksi siinä määrin rappeutuneessa tilassa, osaksi niin pahasti sodan hävittämiä, että näiden alueiden saattaminen asuttavaan ja tuloja tuottavaan kuntoon on Romanianlta vaativa perin paljon rahaa, aikaa ja voimia -- ehkä enemmänkin, kuin mihin tämä maa

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksiministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

pystyy. Kuitenkin tuntuu siltä kuin Romaniassa aika yleisesti ei pidettäisi Pohjois-Bukovinan ja Bessarabian palauttamista suinkaan riittävänä tuloksena Romanian osanotosta sovjetvastaiseen sotaan. Tuntuu siltä kuin kaksi suuntaa tässä suhteessa olisi havaittavissa.

Pääasiallisesti nykyään johtavissa piireissä tunnutaan oltavan lähinnä sitä mieltä, että Bessarabian lisäksi Romanian pitäisi saada ainakin osa n.s. Transnistriasta, se on siitä alueesta, joka sijaitsee Dnjestr- ja Bug-jokien välillä, ja jossa kieltämättä asuu huomattavasti romanialaisia (ja saksalaisia).

Entisten poliittisten puolueiden johtajien -- Maniu'n, Bratianu'n y.m. -- keskuudessa tunnutaan taasen katsottavan, että idässä pitäisi tyytyä Dnjestr-jokeen rajana, mutta että sen sijaan Romanian täytyisi saada takaisin ainakin osia Unkarille viime vuonna luovutetusta Transsylvaniasta.

Puolestani en ainakaan vielä tällä haavaa usko, että kumpikaan näistä toiveista tulee toteutumaan, vaan luulen, että Romania saa tyytyä Pohjois-Bukovinan ja Bessarabian takaisinsaantiin, mikä kieltämättä jo sellaisenaan tulee merkitsemään erittäin paljon Romanianle niin suhteessa kuin toisessakin, kuten jo yllä sanoin.

Tahdon tehostaa, että julkisuudessa ei ole lausuttu yhtään mitään näistä eri aspiratioista. Olen vain yksityis-keskusteluista ja siitä, mitä rivien välistä voi lukea sanomalehtikirjoituksista ja virallisista puheista ja lausunnoista, saanut sen selvän vaikutelman, että nämä kaksi

suuntaa on olemassa, ja että kulissien takana tarmokkaastikin tehdään työtä niiden puolesta.

II.

Yhtenä merkinä tästä työstä voitaneen pitää sitä seikkaa, että romanialais-unkarilaiset suhteet vain huononemistaan huononevat. Sävy lausunnoissa vastapuolesta on niin puolella kuin toisellakin erinomaisen jyrkkä^{x)}, rajaselkkauksia -- rajapaalujen muuttamisia, verisiä kahakoita y.m. satuu aina vähän väliä; niillä rintamalohkoilla, joilla romanialaiset ja unkarilaiset sotajoukot ovat joutuneet kosketukseen keskenään, on vakavia yhteenottoja tapahtunut, j.n.e. Kommissiooneja on asetettu asioiden tutkimiseksi ja parannuksien aikaansaamiseksi, mutta tuloksetta. Romanialais-unkarilaiset välit ovat kerta kaikkiaan tätä nykyä niin kiristyneet, että -- kuten toisessa yhteydessä lausuin -- vain Saksan "poliisivalta" tuntuu estävän sotilaallisen yhteenoton syntymistä. Wienin välitystuomio loi tilanteen, johon molemmin puolin rajaa ollaan yhtä tyytymättömiä. Molemmilla tahoilla toivotaan ja suunnitellaan yhtä intohimoisesti muutoksia tähän tilanteeseen omaksi edukseen ja yhtä kärsimättömästi odotetaan tilaisuutta, joka sallisi ryhtymistä toivottujen korjausten toteuttamiseen. Niinpä onkin asiantilaita epäilemättä siten, että -- kuten myöskin aikaisemmin

x) Todettava on kuitenkin, etteivät Romanian sanomalehdet juuri koskaan sisällä lausuntoja Unkarista. Kun joskus niin on ollut asian laita, ovat kirjoitukset kauttaaltaan olleet perin pidättyväiset ja korrektit. Mutta sitä enemmän saa keskusteluissa kuulla.

olen lausunut -- jos Saksa vapaaehtoisesti tai pakosta luopuisi nykyisistä poliisitehtävistään Balkanilla, yhteentörmäys Romanian ja Unkarin välillä ennen pitkää varmastikin sattuisi.

Ministeri:

Eduard G. Palin
E. G. Palin

J.K. Täydellisyyden vuoksi tulkoon ylläesitettyyn lisätyksi, että -- kuten sähkötiedoituksissani jo olen ilmoittanut -- Romanian sodanpäämääriin tietenkin kuuluu Venäjän paloitettaminen lähinnä kansallisin perustein ja yleensä sellaisen olo-tilan luominen, että uhka idästäpäin käy mahdollisen pieneksi ja kaukaiseksi. Lisäksi niihin luonnollisesti kuuluu sotavahinkokorvauksen saaminen ja sellaisen aseman hankkiminen Romanian uudessa Euroopassa, jota täällä pidetään Romanian merkitystä vastaavana, j.n.e.- Tämän raportin kohteena ovat olleet vain Romanian sodanpäämäärät mikäli ne koskevat sen omia mahdollisia aluelisäyksiä.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C14

ASIA:

Bukarestissa olevan lähetystön rap. n:o 32.

Ministeri Palin.

1/9-41.

B u k a r e s t i SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

KIRJELMÄ n:o 113.

Bukaresti SSA 1 P:NÄ SYYS KUUTA 19 41.

VIITTAUS:

P:NÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
No 49/241 ne 41		
10/9-41	40	Lia.
RYHMÄ N	OSASTO	ASIA
5	C14	

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Raportti.

Tämän mukana Lähetystö kunnioittavasti lähettää
Ulkoasiainministeriölle poliittisen raporttinsa n:o 32:
Romania - Englanti.

Ministeri: *Eduard Tamm*

E. T. Tamm.

B u k a r e s t i SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 32.

Bukaresti ssa 1 p:nä syys kuuta 1941.

Asia: Romania-Englanti.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
49/241/41		
10/9-41	OSASTO	ASIA
5	014	

Ulkoasiainministeriön poliittisen tiedoituksen n:o 29 mukaan on ministeri Gripenberg ilmoittanut m.m. Romanian lähettilään jääneen yksityishenkilönä Lontooseen kaikkien mahdollisuuksien varalta pitämään yhteyttä sikäläisiin piireihin. Tämän ilmoituksen täydentämiseksi saattaa seuraavilla tosiseikoilla olla oma mielenkiintonsa:

Ainakin ulkonaisesti ja mikäli täältä käsin voi arvostella tapahtui ministeri Tilean jääminen Englantiin mitä jyrkimässä ristiriidassa Romanian hallituksen määräysten kanssa. Ministeri Tilea tuomittiin in contumaciam ankaraan vapaus-rangaistukseen tottelemattomuudestaan noudattaa hallituksen palaamiskäskyä, häneltä riistettiin Romanian kansalaisuus, hänen omaisuutensa, - joka on melkoinen - julistettiin valtiolle menetetyksi, j.n.e.

Ajateltavissa on tietenkin, että kaikki tämä oli komediaa, joka oli toimeenpantu Saksan mieliksi, ja että Englannille "unter der Hand" oli annettu ymmärtää todellinen asianlaita. Tällainen menettely sopisi hyvinkin romanialaiseen mentaliteettiin. Kuitenkaan ei tällä kertaa tunnu siltä kuin näin olisi

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjelmalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksiministeriölle.

Ei ulkomaaedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaaedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

asian laita. Ensiksi lukuisat erilaiset merkit -- joiden erittely tässä veisi liian pitkälle -- tuntuvat verrattain selvästi viittaavan siihen, että marsalkka Antonescun ja ministeri Tilean välit todella ovat poikki, ja että siis Tilean jääminen Lontooseen ei ole tapahtunut hallituksen edes jonkinlaisella hiljaisella suostumuksella. Toiseksi romanialaiset sanomalehdet, kirjoittaessaan Englannista, kauttaaltaan käyttävät niin jyrkkää, katkeraa ja loukkaavaa kieltä, kuin jos ei koskaan enään vastaisuudessa mitään kanssakäymistä Englannin kanssa tulisi kysymykseen. On vaikeata kuvitella, että tämäkin olisi vain komediaa. Puolestani olen siis taipuvainen uskomaan, että niin hyvin Tilean juttu kuin sanomalehtien äänilaji Englantia kohtaan ja yleensä virallisen Romanian kielteinen suhtautuminen Englantiin on seuraus siitä kompromissittomasta akselipolitiikasta, jota marsalkka Antonescu pitää välttämättömänä lojaalisesti noudattaa kaikkine konsekvensseineen.

Tämä ei kuitenkaan estä, että hallituksen taholta ministeri Tilean jäämiseen Lontooseen hänen omalla vastuullaan ja riskillään ei todellisuudessa suhtauduta niin jyrkästi kuin miltä ulkonaisesti näyttää. Onhan valtionjohtaja itse - kuten raportissani No29 kerroin -- lausunut, että sen tapauksen varalta että hän olisi akselipolitiikassaan erehtynyt -- minkä erehdyksen hän maksaisi hengellään -- olisi kyllä muita henkilöitä Romaniassa, jotka ovat ylläpitäneet suhteet länsivaltoihin ja joiden vuoro astua renneihin silloin koittaisi.

Voin lisätä, että kaikki ne virkaveljeni, joiden kanssa aikoinaan puhuin Tilean kohtalosta, olivat yhtä mieltä kanssani asian laidasta.

Ministeri:

Eduard H. Palm

E.Hj.Palm.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C 14

ASIA:

Bukarestissa olevan lähetystön raportti n:o 33.

Ministerin Palus

12/9 1941

B u k a r e s t i S S A O L E V A L Ä H E T Y S T Ö .

KIRJELMÄ n:o 468/118.

Bukaresti S S A 12 P: N Ä S Y Y S K U U T A 19 41.

VIITTAUS: N

P: N Ä K U U T A 19 P: T T Y n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Raportti.

Tämän ohella lähetystö kunnioittavasti lähettää
Ulkoasiainministeriölle poliittisen raporttinsa n:o 33:

Romania- Unkari.

Ministeri:

Eduard H. Tavia
E. H. J. Pelin.

Bukaresti SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 33.

Bukaresti ssa 12 p:nä syys kuuta 1941.

54/241 Pal. 3 - 4/

24/9 - 4/

Asia: Romania - Unkari.

5 C14

Olen pariin otteeseen jo tiedoittanut siitä kasvavasta jännityksestä, joka on todettavissa Romanian ja Unkarin välillä, ja niistä perspektiiveistä, jotka tässä suhteessa avautuvat. Syy tähän jännityksen kasvamiseen on siinä että - kuten tiedetään, - molemmissa maissa ollaan yhtä tyytymättömiä Saksan ja Italian viimeyksynä Wienissä julistamaan välitystuomioon Transsylvanian asiassa, ja että molemmissa maissa nyt katsotaan osanoton so-
taan Saksan rinnalla oikeuttavan odotukseen saada toivotut ra-
jakorjaukset toteutetuksi.

Ollessani äskettäin Braşov`issa (ent. Kronstadt), joka kuulum siihen Transsylvanian osaan, joka jäi Romanian, sain elävän käsityksen vallitsevista mielialoista. Ventovieraat ihmiset rupesivat heti puhumaan politiikkaa kanssani, unkarilaisten väittäessä täysin vakavasti "parin viikon kuluttua Braşov kuu-
luu jälleen Unkarille", ja romanialaisten sanoessa yhtä vaka-
vasti: " armeijamme tuntee kyllä jo ennestään tien Budapestiin."

Esimerkkinä siitä, miten avoimesti viime aikoina täällä on ruvettu puhumaan Transsylvanian jälleenliittämisestä Romaniaan, haluan tässä vain mainita, että kuningas Mihail, vastatessaan marsalkka Antonescun onnittelusähkeeseen hänen valtaistuimelle

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.

Ei ulkomaadustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaadustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoi-
tuksiin.

nousemisensa vuosipäivänä, peittelemättä lausui: "Möge Gott im nächsten Jahre die Erfüllung a l l e r rumänischen Bestrebungen herbeiführen." Tämän kuninkaan lausunnon johdosta kaikki sanomalehdet julkaisivat miltei yhtäpitäviä kommentarioita, joista "Viața"-lehden oli selvin: "Wenn der rumänische Sieg vollständig sein wird, wenn alle rumänische Gebiete wieder Rumänien angehören werden, dann wird keine Macht dieser Welt diesen südöstlichen Schutzdamm der Europäischen Neuordnung mehr angreifen können."

Miltei joka päivä saa lukea lehtikirjoituksia, joissa Romanian oikeutta "auf seine ethnischen Grenzen" tehostetaan, joissa ilmituodaan toivomukset "einer baldigen Wiedervereinigung der ganzen rumänischen Nation" ja alleviivataan miten "alle Rumänen jenseits der Karpathen in Zuversicht auf ihre Wiedervereinigung warten", ja joissa esitetään vaatimus, että "die europäische Neuordnung, die mit der Beteiligung Rumäniens geschaffen werde, müsse dem rumänischen Volk seine nationale Einheit wiedergeben".

Puolestani en kuitenkaan, kuten jo aikaisemmin olen alleviivannut, ainakaan tällä haavaa usko, että romanialaisten toivomukset Transsylvanian suhteen voisivat toteutua, niin vakavasti kuin ne täällä useimmilla tahoilla otetaankin. Esitetäänhan unkarilaistalla taholla ihan päinvastoin, että kun tuloksena käynnissä olevasta sodasta Romania, unkarilaistenkin avulla, saa suuria aluelajennuksia idässä, Romanian on päinvastoin luovutettava Unkarille sille vielä jäänyt osa Transsylvaniasta.

En halua tässä ruveta yrittämään eritellä, kumpi - Romania vai Unkari - on oikeutetumpi Transsylvanian omistamiseen. Se on äärettömän vaikea kysymys niin etniseltä kuin historialliselta, taloudelliselta ja poliittiselta kannalta. Siitä on julkaistu tuhansittain tutkimuksia, mutta väite pysyy aina väitettä vastaan, todistus todistusta vastaan, toisen pystymättä toistaan kumoamaan. Tässä yhteydessä tahdon vain mainita kuulleen luotettavalta ja objektiiviselta, pikemminkin unkarilaisystävälliseltä taholta, että siinä Transsylvanian osassa, joka viime syksynä liitettiin Unkariin, huomattava tyytymättömyys vallitsee sen johdosta, että sosialisessa ja hallinnollisessa suhteessa olot olivat yleensä olleet melko lailla paremmat sinä aikana, jolloin tämä alue kuului Romaniaan. - Henkilöstä, joka tuntee Romanian sosiaaliset ja hallinnolliset olot, tämä väite ei voi tuntua muulta kuin oudoksuttavalta. Jos se pitää paikkansa, niin tämän täytyy riippua osaksi siitä, että olot Unkarissa ovat vielä huonommat, osaksi siitä, että Romanian taholta oli yritetty erikoisesti pitää huolta juuri Transsylvaniasta niiden kahdenkymmenen vuoden aikana kun se kuului Romaniaan.

Ministeri:

Edmund H. Palin
E.Hj. Palin.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C 14

ASIA: _____

Bukarestissa olevan lähetystön raportti n:o 34.

Ministeriö Palini

8/10 1941.

B u k a r e s t i S S A O L E V A L Ä H E T Y S T Ö .

KIRJELMÄ n:o 521/126.

Bukaresti S S A 8 P:nÄ loka KUUTA 19 41.

VIITTAUS: N

P:nÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

Ulkoasiainministeriö L L E

ASIA: Raportti.

Tämän ohella Lähetystö kunnioittavasti lähettää Ulkoasian ministeriölle poliittisen raporttinsa n:o 34:

"Romanian ja Saksan suhteista".

Ministeri:

Edmund H. Palin

E. H. J. Palin.

B u k a r e s t i SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 34

Bukaresti ssa 8 p:nä loka kuuta 1941.

Asia: Romanian- Saksan suhteista.

MINISTERIO

58/242 Sal 41
16/10-41
OSASTO ASIA
5 C14

Romanian saksalaisen vähemmistön järjestämässä tavanmukaisessa "Erntedankefest"-tilaisuudessa piti Saksan täkäläinen lähettiläs vapaaherra von Killinger puheen, joka paremmin kuin pitkät selitykset kuvaa nykyisiä saksalais-romanialaisia suhteita. Siitä havaitsee -- toisaalta -- miten Saksan taholta määrätietoisesti yritetään tukea ja kiittää marsalkka Antonescua sekä rohkaista Romanian kansaa käynnissä olevassa taistelussa, mutta - toisaalta - myöskin miten Saksan lähettiläs katsoo voitavansa julkisesti sekaantua Romanian sisäisiin asioihin, ja minkälaista kieltä hän tällöin katsoo voitavansa käyttää.

Otan sen vuoksi tähän puheen in extenso:

- " Deutsche Volksgenossen und Volksgenossinnen!

Wie alljährlich haben wir Reichsdeutsche in internem Kreise uns heute zusammengefunden, um am Erntedank dem Lenker alles Geschehens unseren Dank zum Ausdruck zu bringen fuer alle Guete, die er hat walten lassen, dass er den Bauern, den Bäuerinnen, den Landarbeitern und Landarbeiterinnen, allen Hilfskräften, Jungen und Mädeln Kraft gab, Brot zu schaffen,

JAKELUOHJE:

Tavallinen

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksiministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

nicht nur fuer das deutsche Volk allein, auch fuer die Völker mit, deren Gebiet durch die Kriegsereignisse von uns besetzt worden ist und die aus eigener Kraft sich zu ernähren nicht in der Lage sind. Wir alle wissen, dass Rumänien ein bedeutendes Getreideexportland ist. Wir danken daher dem rumänischen Bauern von Herzen fuer seine Arbeit und Muehe, deren Ergebnis auch uns zu Gute kommt. Wir danken dem Marschall Antonescu, durch dessen Tatkraft und Umsicht die Fruejahrsbestellung und Ernteeinbringung mustergueltig durchgefuehrt wurde. Wir danken dem Ministerpräsidenten Mihai Antonescu, wir danken dem Landwirtschaftsminister Sichiŧu und deren Mitarbeitern.

Aber unser Dank gilt auch dem rumänischen Soldaten, der dafuer sorgte, dass dieses reiche Land von feindlichen Horden nicht verheert und verwuestet werden konnte. Wie der Fuehrer gestern in seiner Rede den deutschen Soldaten dankte und auch den Soldaten der verbuendeten Nationen, so möchte ich heute Gelegenheit nehmen, dem rumänischen Soldaten im besonderen unseren Dank aussprechen. Aber nicht nur dem Soldaten, sondern all denen, die auf den verschiedenen Wirtschaftsgebieten Höchstleistungen erzielt haben, wie sie die Geschichte Rumäniens bis jetzt nicht kannte. Dies, meine lieben Volksgenossen und -genossinnen, möchte ich besonders betonen. Man hört bisweilen Kritik, auch aus deutschem Munde, die vollkommen unberechtigt ist. Ganz im Gegenteil, die Stimmen sollten voll des Lobes sein. Millionen Tonnen Oel sind gebohrt und raffiniert worden. Hunderte und Aberhunderte von Donaukähnen sind vollbeladen stromaufwärts gegen-

gen, Millionen von Kesselwagen haben den wertvollen Treibstoff zur kämpfenden Front letzten Endes gebracht. 5000 Zuege mit Truppen und Kriegsmaterial sind vom rumänischen Zugspersonal ohne ein einziges Unglueck durch das Land geleitet. Tausende von Tonnen an Getreide, Mais, Holz aller Art wurden geliefert und verfrachtet. All diese Leistungen sind nicht hoch genug einzuschätzen.

Seite an Seite kämpfen rumänische Frontsoldaten mit deutschen und geben ihr letztes her, ihr Leben fuer Volk und Vaterland. Der rumänische Soldat hat sich unerhört tapfer geschlagen, der grosse Erfolg ist nicht ausgeblieben. Treu und stahlhart hat der Marschall Antonescu zu seinem Wort gestanden, unterstuetzt von seinem Offizierkorps und seinen Soldaten, von denen er weiss, dass er sich auf sie verlassen kann. Dies ist ja gestern schon von berufener Stelle durch den Fuehrer selbst zum Ausdruck gebracht worden.

Riesengrosse Opfer hat der rumänische Soldat gebracht, nicht nur um das vor Jahresfrist geraubte Bessarabien und die Bukowina wieder zurueckzuerobern, sondern auch im Kampfe gegen die juedische Weltpest, den Bolschewismus. Umso erstaunlicher ist es fuer mich, wenn heute noch irgendwelche politische Narren die Frage stellen: Warum kämpfen wir eigentlich noch jenseits des Dnjestr? Ich gebe hiermit diesen Juden- und Russenfreunden die Antwort: Damit nicht wieder ein Wegelagerer kommt und Bessarabien stiehlt, deswegen treiben wir ihn möglichst weit zurueck. Und weiter, damit du politischer Strolch eines Tages nicht von deinen

Freunden, den Bolschewiken, am nächsten Baum aufgehängt wirst oder massakriert wirst. Darum, mein Herr!

Aber der rumänische Soldat hat einige Gegenfragen zu stellen an die Fragesteller und Drueckeberger, die zu keinem Opfer fähig sind:

Wieviel hast du Kriegsanleihe gezeichnet?

Hast du die Gesetze beachtet und keinen Preiswucher getrieben, damit meine Angehörigen keinen Mangel leiden während ich kämpfe?

Hast du als Käufer auch die festgesetzten Preise beachtet?

Hast du deine Waren und dein Getreide immer feilgeboten, oder hast du es versteckt, um einmal später noch höhere Preise herauszuschlagen?

Hast du dein Geld der Bank gegeben, damit es arbeiten kann zum Wohle des Volkes?

Hast du dich um die Verwundeten gekümmert und deine Spende gegeben, deinem Vermögen angepasst? Denn das Opfer, das ich bringe als Frontkämpfer, ist tausendmal so gross wie das Deine.

Es ist gleichgueltig, wie du mir diese Fragen jetzt beantwortest, denn an dem endgueltigen Siege ändert das nichts. Aber nach dem grossen Siege kehre ich heim, und ich bin nicht der dumme Bauer, fuer den du mich hältst, oh nein, ich habe gelernt durch Kampf und Not, durch Tod und Sieg und durch meine Opfer! Dann, wenn ich heimkehre, werde ich euch diese Fragen stellen!

Und Gnade Gott den elenden egoistischen Kreaturen, die mir keine befriedigende Antwort geben können. —

Noch einmal Dank S.M. dem König, Dank dem königlichen Hause. Dank dem Marschall, Dank dem Ministerpräsidenten, Dank den Ministern und allen Mitarbeitern! Dank den Bauern und Schaffenden, Dank vor allem dem Allmächtigen, der die Fluren Rumäniens segnete und der segnete die Waffen des rumänischen Soldaten. —"

Ei tarvinne selostaa, mitä tunteita tämä puhe oppositiotahoilla on herättänyt. Virallisilla tahoilla taasen tehostetaan siitä käyvän selvästi ilmi, mikä vilpittön ystävä Romanialla on vapaaherra von Killingerissä.

Ministeri:

Edmund H. Faier
E.Hj.Pelin.

B u k a r e s t i SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

KIRJELMÄ n:o 16/6.

Bukaresti SSA 8 P:NÄ tammi KUUTA 19 41.

VIITTAUS: N

P:NÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D.U.M. / 19

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Raportti.

Lähetystö lähettää kunnioittaen tämän mukana raporttinsa
n:o 1 saksalaisten joukkokeskityksistä Romaniassa.

Brunskvick

Ministeri.

B u k a r e s t i SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 1.

Bukaresti ssa 8 p:nä tammi kuuta 1940.

Asia: Saksalaisten joukkokeskitykset
Romaniassa.

4	235	Sal	41.
2871-41			
5	C14		

Heti joulupyhien jälkeen alkoivat saksalaisten suuret kuljetukset Romaniaan, niin että kaikki tavallinen rautatieliikenne Unkarista käsin joutui melkein täydellisesti seisauksiin. Saksalaisia junia saapuu yötä päivää kuljettaen joukkoja ja materiaalia.

Joukkojen luvusta on vaikea saada tietoja, mutta eräät tšekiläiset sotilasasianomaiset arvioivat, että saksalaisia olisi Romaniassa 7 divisioonaa.

Arvelut Saksan tarkoitusperistä ja aikomuksista vaihtelevat suuresti. Romanialaiset toivoen, että Saksan avulla saavat Bessarabian takaisin, arvelevat, että joukkokeskitykset tapahtuvat Neuvostoliittoa vastaan, koska se on keskittänyt runsaasti joukkoja Romanian rajalle. Varmaa on, että saksalaiset varustavat Romanian Venäjän vastaista rajaa, jonne on rakennettu m.m. puolustuslaitteita ja jonne saksalaiset ovat Maginot-linjalta siirtäneet panssaritorneja y.m. varustuksia.

Toisten mielestä Saksan aikomus on hyökätä Turkkiin, kolmansien arvelujen mukaan on verrattain avoimesti tapahtuva joukkosiirto toimitettu vaan tarkoituksessa kiinnittää vihollisen huo-

JAKELUOHJE:

Jakeluohjemalleja:

Turvallinen.

Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

mio siihen, kun itse asiassa tarkoitus on nyt vihdoin yrittää vakavaa hyökkäystä ja maihinnousua Englannissa.

Tänne tuoduista saksalaisista joukoista on ainakin osa osallistunut taisteluihin länsirintamalla ja arvelevat monet, että heidät on yksinkertaisesti siirretty tänne lepäämään, koska elämä täällä toistaiseksi on mukavampaa kuin Saksassa tai vallatuilla alueilla, jossa ei enää niin paljon joukkoja tarvita.

Mieisin ja mielestäni todennäköisin on kuitenkin arvelu, että Saksan hyökkäys kohdistuu Kreikkaan, jossa Italia ei yksin näy selviytyvän. Hyökkäys tapahtuisi Bulgarian kautta, joka jo olisi antanut suostumuksensa kauttakulkuun. Varmasta lähtees tä olen kuullut, että useita saksalaisia kuljetusautoja, jotka oli perin kömpelösti maskeerattu siviilivaunuiksi maalaamalla vaan valkoväriä niissä olevien tunnusmerkkien päälle, on ylittänyt rajan Bulgarian puolelle. Niissä kuljetetut sotilaat ja upseerit olivat siviilipuvuissa. Väitetään, että saksalaiset jo ovat miehittäneet ja varustaneet m.m. ilmapuolustuslaittein tien Bulgarian halki Kreikan rajalle asti. Hyökkäys tapahtuisi helmikuun alussa, koska siihen mennessä olisi ehditty kuljettaa tänne tarpeelliset joukot ja varusteet ja silloin ilmat jo myös olisivat hyökkäykseen soveltuvat.

Lopullista ratkaisua tuskin silti vielä on tehty, koska on otettava monet näkökohdat huomioon. Turkin ja Neuvostoliiton kanta vaikuttanevat ratkaisevasti ja Saksa tuskin haluaa saada sotaa Balkanille, jos se suinkin on vältettävissä. Kaikki olettamukset ja arvailut voivat siksi osoittautua erheellisiksi ja saksalaisten joukkokeskitys voi jäädä vaan

valmistelu- ja varovaisuustoimenpiteeksi, koska sodan alottaminen edellyttäisi vielä paljon suurempien joukkojen keskittämistä, joten ratkaisun teko ainakin lykkäytynee siksi kunnes joukkoja ja varustuksia on ehditty riittävästi kuljettaa tänne.

Bruno Kivikoski.
BRUNO KIVIKOSKI

Ministeri.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C/4

ASIA:

Bukarestissa olevan lähetystön raportti n:o 35.

Ministeriö Pöytä

23/9 1941

B u k a r e s t i S S A O L E V A L Ä H E T Y S T Ö .

KIRJELMÄ n:o 508/124.

Bukaresti S S A 23 P: N Ä S Y Y S K U U T A 19 41.

VIITTAUS: N

P: N Ä K U U T A 19 P: T T Y n:o

VIITTAUS: D. U. M. 1 19

Ulkoasiainministeriö

LLE

ASIA: Raportti.

Tämän mukana Lähetystö kunnioittavasti lähettää
Ulkoasiainministeriölle raporttinsa n:o 35:

Romania ja sota Neuvostoliittoa vastaan II.

Ministeri:

Eduard H. Tania
E. H. J. Palin

B u k a r e s t i SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 35.

Bukarestissa 23 p:nä syys kuuta 19 41.

Asia: Romania ja sota Neuvosto-
liittoa vastaan II.

Sen johdosta, että sota Neuvostoliittoa vastaan näinä päivinä on kestänyt neljännesvuoden, ovat Romanian sanomalehdet julkaisseet kirjoituksia, jotka antavat hyvän kuvan osaksi siitä, miten tilannetta johtavilla romanialaisilla tahoilla arvoistellaan, osaksi siitä, miten näillä tahoilla halutaan, että tilannetta katsottaisiin. Otan sen vuoksi tähän muutamia otteita näistä kirjoituksista, käytettävissä olevina saksannoksina.

"Universuľin pääartikkelin pääkohdat olivat seuraavat:
- "Vor drei Monaten ist wieder die Sonne der nationalen Hoffnung aufgegangen, als das rumänische Heer, der Ausdruck und die Synthese der ganzen Nation, in den Kampf schritt um dem Rumänentum das Vertrauen in seine Bestimmung, den Stolz eines freien Volkes und dem Lande die Provinzen im Osten zurückzugeben. Unter dem Kommando des Marschalls Antonescu haben die Söhne des rumänischen Volkes, von der Gerechtigkeit der Sache, für die sie kämpften, überzeugt, durch ihre Tapferkeit Rumänien wieder in die Reihe derjenigen Staaten eingereiht, die für ihre Integrität kämpften und ihre Ehre verteidigten. An der Seite der Soldaten Grossdeutschlands haben die rumänischen Truppen zurückerobert, was die Bolschewiken Rumänien im vergangenen

JAKELUOHJE:

Tavallinen

Jakeluohjelmalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi _____ ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

Jahre geraubt, und durch Kämpfe, Leiden und gemeinsame Opfer ist das Bündnis mit Deutschland vertieft und zur Quelle einer dauerhaften und entgeltigen Verständigung geworden. -"

Toisessa artikkelissa "Universul" kirjoitti:

- "England hat den Krieg durch seine Verschwörung mit den Bolschewiken nicht, wie er wünschte, Wendung geben können, da es Deutschland gelungen ist, diesen neuen Gegner mit einigen mächtigen Schlägen ausser Kampf zu setzen. Die englisch-amerikanische Hilfeleistung an die Sowjetunion ist nach dem Fall von Kiew und der Gefährdung der Industriegegend des Donzbeckens sowie infolge der ausserordentlichen Menschen- und Materialverluste der Roten Armee illusorisch geworden. Ausserdem werden diese Hilfeleistungen infolge des blitzartigen Vormarsches der deutschen Truppen der völligen Isolierung bei der Sowjetunion auch nie nach Russland anlangen können." -

"Viața" n kirjoitus sisälsi seuraavaa:

- "König Michael I und Marschall Antonescu haben das rumänische Volk durch das Bündnis mit Deutschland, das zu einer vollkommenen Waffenbrüderschaft und dem gemeinsamen Streben nach einer neuen europäischen Ordnung geworden ist, zum Siege geführt. Jetzt zeigt sich, wie folgerichtig die vom Marschall Antonescu eingeschlagene Aussenpolitik gewesen ist. In drei Monaten ist ein ganzes Volk gleichsam neugeboren worden und hat nicht nur seinen nationalen Stolz, sondern auch die Grenze im Osten wiedergewonnen, während der Sieg der rumänischen Armee bis in das Herz der

Ukraine getragen worden ist. In diesem Augenblick der grossen nationalen Freude gebühren dem Führer des siegreichen Deutschlands, dem Helfer, der so tiefes Verständnis für die heiligsten Bestrebungen Rumäniens gezeigt hat, Gedanken tiefster Anerkennung."

"Porunca Vremii" kirjoitti:

- " Die angelsächsisch-bolschewistischen Hoffnungen auf die Verschleppung des Widerstandes bis zum Frühjahr, d.h. bis zur Durchführung der englischen und amerikanischen Hilfeleistung an die Sowjetunion, sind durch die neuen deutschen Siege in der Ukraine zunichte gemacht worden. Der vollbrachte Fall von Kiew und die bevorstehende Eroberung von Petersburg bedeuten die baldige Liquidierung der Ostfront. Der russische Widerstand bei Smolensk und Gomel ist von nun an überflüssig und kann zu keinem anderen Ergebnis führen als zu der Einkreisung der bolschewistischen Truppen dieses Frontabschnittes. Der Plan des deutschen Oberkommandos wird mit der grössten Genauigkeit durchgeführt. Bis zum Einbruch des Winters, also in anderthalb Monaten, wird das Los des russischen Widerstandes entgültig besiegelt und der Bolschewismus liquidiert sein." -

" Unirea" kirjoitti pääkirjoituksessaan:

- " Europa kann nun wieder erleichtert aufatmen, denn die Zivilisation ist gerettet. Was für verzweifelte Anstrengungen die Bolschewiken auch immer machen werden, das Los der Sowjetunion ist entgültig besiegelt. Europa verdankt den Opfern der deutschen Wehrmacht seine Existenz und seine Sicherheit. Keine andere Macht der Welt hätte die

Invasion der bolschewistischen Barbarei vor den Toren Europas aufhalten und die Welt für immer von dieser drohenden Gefahr retten können." -

Lisäksi oli samassa lehdessä toinen kirjoitus, jossa vakuutetaan, että:

- " Rumänien ist stolz mit Deutschland Schulter an Schulter an der Rettung der europäischen Zivilisation mitarbeiten zu können. Rumänien wird seine Pflicht bis zu Ende tun." -

Kolmannessa kirjoituksessa "Unirea" esittää seuraavaa:

- "Die amerikanische Presse gibt zu, dass die Sowjets nach drei Monaten Krieg schwer getroffen sind ^{dass/} und der Faktor Zeit in Zukunft nur zugunsten der deutschen Wehrmacht arbeiten wird. Auch der Winter kann an dieser Lage nichts ändern, da sich die wichtigsten sowjetischen Industriezentren in deutschen Händen befinden und mit der Ergänzung des von den Sowjets verlorenen Kriegsmaterials nicht mehr gerechnet werden kann. Andererseits kann Sowjetrußland auch von aussenher nicht soviel Kriegsmaterial zugeführt werden, dass damit der Verlust der Industriegegenden ausgeglichen werden könne. Daraus erhellt sich, dass es den Bolschewiken unmöglich sein wird in Zukunft eine grosse Armee zu weiterem Widerstand auszurüsten und zu organisieren. Nach den grossen Siegen bei Kiew und an der Küste des Schwarzen Meeres setzen die deutschen Truppen ihre Offensive auf besseren Wegen als bis-

her fort und haben auch weniger moderne Verteidigungsstellen zu überwinden. Es gibt in Russland heute keine Kräfte mehr, die der Vorbereitung und den Heldentum der deutschen Armeen widerstehen können. Die deutsche Wehrmacht hat die Schwierigkeiten der riesigen Ausdehnung des sowjetrussischen Raumes überwunden und bis zum Anfang des Winters werden auch die letzten Entscheidungen an der Ostfront gefallen sein. Rumänien ist stolz, dass es mit seinen Opfern zu den Erfolgen an der Ostfront beitragen konnte und wird auch weiterhin bis zur endgültigen Vernichtung des Bolschewismus mitkämpfen." -

"Curentul" kirjoitti pääkirjoituksessaan:

- "Der Krieg im Osten ist in seine Endphase getreten. Der Zusammenbruch Sowjetrusslands beschleunigt, kann aber nicht zum sofortigen Ende der Feindseligkeiten führen. Daher müssen die Rumänen die Verlängerung des Krieges im Auge behalten. Es hat sich gezeigt, dass die Moral der rumänischen Truppen unerschütterlich ist, umsomehr muss die Front im Innern organisiert werden, um den Kämpfenden einen starken Rückhalt zu gewahren." -

Sitä paitsi oli "Curentul"-issa muuan Alex Hodos`in signoima artikkeli, jossa esitettiin seuraavaa:

- "Niemals hat das rumänische Volk einen gerechteren Krieg zur Verteidigung seines bedrohten Bestehens geführt, und niemals ist die nationale Zukunft so eng an das zivilisatorische Streben der Menschheit gebunden gewesen.

Der Kreutzug gegen Sowjetrussland hat nicht verschoben werden können, da Europa vor seiner totalen Vernichtung stand, die von einem perfiden wilden Tier mit Menschengesicht, nämlich Stalin, vorbereitet wurde. Indem die roten Tyrannen des Kremls eine militärische Schwäche im Feldzuge gegen Finnland heuchelten, versuchten sie, die ganze Welt in die Irre zu führen und die Befürchtungen ihrer Nachbarn zu zerschlagen. Es ist die Schuld der früheren rumänischen Führer gewesen, dass sie die natürliche aussenpolitische Linie Rumäniens nicht erkannt haben. Die Vernichtung Sowjetrusslands ist eine Grundbedingung für die Sicherheit des Reiches, für die freie Existenz Rumäniens und die friedliche Organisation Europas. Glücklicherweise ist die Gefahr infolge der grossen Siege gebannt worden."

"Timpul"-in kirjoituksen pääsisältö oli seuraava:

- " Die Aktion der rumänischen Truppen hat dem Feind ubersetzliche Verluste zugefügt, während die Rumänen mit Stolz und Freude feststellen können, dass ihre Verluste unvergleichlich kleiner sind. Die ganze rumänische Armee hat ihre Schlagkraft behalten, und ihr Wille zum Sieg ist heute stärker denn je. Was die innere Zone anbelange, so genügt es, einen Blick um sich zu werfen, um festzustellen, dass Rumänien, im Vollbesitz seiner Kräfte, nicht nur bereit ist, den Endsieg zu erringen, sondern auch sofort zum allgemeinen Aufbau zu schreiten." -

Nämä esimerkit riittänevät. Kommentarioita ei tarvinne.

Ministeri:

E. J. Palin.
Eduard J. Palin

W

10

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C14.

ASIA: _____

Bukarestissa olevan lähetystön rap. n:o 36.

Ministeri Palin.

21/10-41.

Salaainen.

B u k a r e s t i SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

KIRJELMÄ n:o 585/134.

Bukaresti SSA 21 P:nä loka KUUTA 19 41.

VIITTAUS: N

P:nä KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Reportti.

Tämän ohella Lähetystö kunnioittavasti lähettää
Ulkoasiainministeriölle poliittisen raporttinsa n:o 36:

Keskustelu Kroatian lähettilään kanssa.

Ministeri:

Edvard H. Fain

E. H. Fain.

B u k a r e s t i SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 36.....

Bukaresti ssa 21 p:nä loka..... kuuta 1941.

Asia: Keskustelu Kroatian lähet-
tilään kanssa......

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
63/24264 41		
29/10-41		
RYHMÄ	OSASTO	ASIA
5	914	

Pari päivää sitten kävi Kroatian ensimmäinen lähettiläs Romaniassa, tohtori Edo Bulat, luonani ensi käynnillään. Herra Bulat teki aika "alkuperäisen" vaikutuksen, eikä keskustelu hänen kanssaan tarjonnut sanottavaa mielenkiintoa. Syytä saattaa kuitenkin olla tehdä lyhyesti selkoa hänen lausunnoistaan Kroatian suhteista Italiaan. Hänen esityksensä sisältö oli, tekemieni muistiinpanojen mukaan, pääasiassa seuraava:

"Aikaisemmin olivat suhteemme italialaisiin varsin hyvät. Pidimme heitä ystävinämme. Mutta nyt, italialaisten meille Dalmatian kysymyksessä tekemän vääryyden jälkeen, ovat tunteemme täysin muuttuneet. Kroatiassa vallitsee tällä haavaa syvä katkeruus Italiaa kohtaan."

Dalmatian kysymyksestä selitti ministeri Bulat seuraavaa: "Etnillisesti, maantieteellisesti, taloudellisesti, poliittisesti ja strategisesti kuuluu koko Dalmatia kieltämättä Kroatialle. Italialaisia siellä on vain mitätön määrä, pari tuhatta korkeintaan. Dalmatian koko rannikko on välttämätön siksi suu-relle valtakunnalle ja kansalle kuin Kroatian. Nyt me tukeh-

JAKELUOHJE:
Tavallinen......

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.

Ei ulkomaaedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaaedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

dumme - nykyinen pääsymme mereen ei läheskään riitä. Maamme sisäosista rannikolle vievien molempien normaaliraitteisten rautateiden päätekohtat - suuret satamakaupungit Fiume ja Split - on ryöstetty meiltä. Meille on vain jätetty ainoana satamana mitätön Ragusan satama, johon maan sisäosista sitä paitsi vie vain kapearaitteinen rautatielinja. Tämä on kestämaton tilanne. Sitä paitsi Dalmatian taloudellinen yhteys nyt on rikottu kohtalokkaalla tavalla. Italialaisesta osasta puuttuu täydellisesti luonnollinen "Hinterland".

"Olin itse Split'issä, kun italialaiset tulivat", jatkoi herra Bulat. "Yksinämmä olimme vapauttaneet koko Dalmatian serbialaisista. Kun italialaiset sotajoukot ilmestyivät, oli kaikki jo ollut selvänä 10 päivän aikana. Otaksuimme italialaisten tulevan avustaaksensa meitä, mutta erehdyimme pahasti. Nyt olemme olleet pakotettuina mukautumaan ylivoiman edessä. Mutta toivomme kuitenkin Saksan avulla pääsevämme oikeuksiimme, kun uuden Euroopan rajat lopullisesti määrätään."

"Ylläesitettyä taustaa vastaan ei tietenkään voitane ajatella italialaisen prinssin tulemistä Kroatian kuninkaaksi. Tämä suunnitelma voidaan toteuttaa vasta kun Italian meille tekemä vääryys on korjattu," sanoi ministeri Bulat lopuksi.

Ministeri:

Edmund H. Palin
E. H. Palin.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C14

ASIA: _____

Bukarestissa olevan Lähetystön rap. n:o 37

Ministeri Paliu.

24/10-41

B u k a r e s t i S S A O L E V A L Ä H E T Y S T Ö .

S a l a i n e n .

KIRJELMÄ n:o

603/135

Bukaresti S S A 24 P: NÄ loka K U U T A 19 41.

67 243/ae. 41

VIITTAUS:

N 11/11-41

P: NÄ

K U U T A 19

P: TTY

n:o

VIITTAUS:

D. U. M.

1

19

5 C14

Ulkoasiainministeriö

L L E

ASIA: Raportti.

Tämän ohella Lähetystö kunnioittavasti lähettää

Ulkoasiainministeriölle poliittisen raporttinsa n:o 37:

Romania-Unkari.

Ministeri:

P. A. T. F. A. i. n. e

B u k a r e s t i SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 37.

Bukaresti ssa 24 p:nä loka kuuta 1941.

67 243/20. 41
11/11-41
5 C14

Asia: Romania-Unkari.

Sisältö:

Molemmipuolin Romanian ja Unkarin rajaa on viime aikoina ryhdytty toimenpiteisiin, jotka ovat lisäkirjittaneet tilannetta. Tyytymättömyys Wienin välitystuomion luomaan olotilaan vain kasvaa. - Sekä julkiset lausumat että sanomalehtikirjoitukset viittaavat siihen, että jonkinlaiseen välien selvittämiseen ollaan menossa.

X X
X

Olen aikaisemmin tiedottanut Romanian ulkoministeriön pääsihteerin jyrkin sanoin minulle kerran valittaneen Unkarin Transsylvaniassa romanialaisen vähemmistön osaksi tullutta kohtelua ja sanoneen, että Romania on pakotettu ryhtymään ankariin vastatoimenpiteisiin, kun mikään muu ei näy auttavan.

Tuntuu nyt siltä että Romanian taholta on ryhdytty näihin vastatoimenpiteisiin, päättäen erästä keskustelusta, joka minulla eilen oli kahden kesken Unkarin tšekäläisen lähettilään kanssa. Valitettuaan vaikeasta asemaansa ja raskasta, tuloksetonta työtään, ministeri Nagy sanasanallisesta lausui seuraavaa Romanian ja Unkarin välisestä tilanteesta tätä nykyä: "La si-

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.

Ei ulkomaadustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaadustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

tuation est très tendue, excessivement tendue. L'irritation est si grande des deux cotés, que ça peut mener à quoi que ça soit. Si nous n'arrivont pas bientôt à un apaisement - alors je ne sais pas comment tout ceci va finir.
La situation est tout bonnement intenable^{x)}"

Pyydettyäni vähän konkreettisia esimerkkejä siitä, mikä erikoisesti viime aikoina on johtanut tällaiseen tilanteen vakavaan kärjistymiseen, ministeri Nagy ei kuitenkaan esittänyt muuta kuin, että joku aika sitten annettiin "des instructions secrètes" romanialaisille hallintoviranomaisille Romanian osassa Transsylvaniassa, joissa ohjeissa näitä viranomaisia kehoitettiin pitämään huolta siitä, että unkarinkielen käytöstä julkisudessa tehtäisiin loppu. Nämä "salaiset ohjeet" johtivat - ministeri Nagy'n mukaan - siihen, että lukuisissa paikoissa Transsylvaniassa ilmestyi plakaatteja, joissa ilmoitettiin unkarinkielenkäytön olevan siellä kielletyn, että unkarinkieltä puhuvia henkilöitä väkivaltaisesti ahdistettiin julkisissa paikoissa - olisipamurhiakin tapahtunut kadulla, j.n.e. Unkarin taholta tehtiin protesteihin olisivat Romanian viranomaiset vain vastanneet, ettei mitään virallisia määräyksiä ole annettu unkarinkielen käytön kiellosta, ja että jos esim. joku ravintolanomistaja ei halua kuulla unkarinkieltä lokaalissaan, niin

x) Olen halunnut in extenso siteerata nämä sanat, jotka panin paperille heti kotiin tultuani, koska ne tuntuivat aika merkille pantavilta.

se on hänen asiansa; että jos unkarinkieltä puhuvat henkilöt esiintyvät provosoivasti, saavat he syyttää itseään j.n.e. Unkarin protesteista huolimatta kaikki on jäänyt ennalleen, aiheuttaen, sanoi herra Nagy, mitä suurinta kiihtymistä unkarilaisen väestön keskuudessa Transsylvaniassa ja vastavaikutusta Budapestissa.

Myöskin aineellisesti, väitti ministeri Nagy, tehdään elämä mahdottomaksi unkarilaisille Romaniassa. Niille asetetaan ylivoimaisia veroja: samoista tuloista kuin romanialainen maksaa 10.000:- leitä veroja, saa unkarilainen maksaa 200.000:-, väitti hän. Unkarilaisille ei anneta työ- ja ansiomahdollisuuksia, j.n.e. Näitä toimenpiteitä olisi, Nagyn mukaan, pidettävä maastakarkoitusten vertaisina.

Ministeri Nagy sanoi tehneensä eri konkreettisia ehdotuksia parannuksen aikaansaamiseksi yksityiskohdittain, mutta Romanian hallitus ei, hänen sanojensa mukaan, halua puuttua yksityistapauksiin, vaan tahtoo se päästä suuren konferenssin koollekutsumiseen, jossa kaikki erimielisyydet, suuremmat ja pienemmät, yhdellä kertaa yritettäisiin selvittää. Mutta siihen ei Unkarin hallitus taasen tahdo suostua, pelosta - väitti ministeri Nagy - että se epäonnistuisi, ajaen asiat vieläkin toivottomampaan umpikujaan kuin nyt. - Näiden sanojen takana piilee arvattavasti nykyisen tilanteen ydin!

Myös romanialaisten lehtien viimeaikaisia kirjoituksia ja eräitä "sous-entendu" ita Romanian johtomiesten äskettäisissä lausunnoissa valitti ministeri Nagy hermostunein sanoin.

Kaikki, mitä herra Nagy esitti, saattaa olla totauden-

mukaista. Mutta se on tietenkin vain mitalin toinen puoli. Epäilyksiäkään ei ole siitä, etteikö Romanialla olisi ainakin yhtä paljon jollei enemmän valittamisen ja suuttumuksen syitä romanialaisen väestön kohtelun johdosta Unkarin Transsylvaniassa. Olen tässä vain esimerkkinä Romanian ja Unkarin välisistä suhteista tahtonut kertoa, miten Unkarin virallinen edustaja Romaniassa esittää asiat ja arvostelee tilanteen.

Yllä kerrotut toimenpiteet eivät tietenkään - niin loukkaavat ja raskaat kuin itsessään saattavatkin olla - semmoisinaan suinkaan ole syinä unkarilais-romanialaisten suhteiden kärjistymiseen, vaan ovat ne päinvastoin seurauksia siitä syvästä tyytymättömyydestä, joka molemmiin puolin rajaa vallitsee Wienin valitustuomion luomaan olotilaan, ja jonka korjaamista tavalla tai toisella yhtä intohimoisesti toivotaan molemmiin puolin.

Tässä yhteydessä saattaa ehkä olla syytä lyhyesti tehdä selkoa eräistä häkettäisistä lehtikirjoituksista, joissa romanialaiset aspiratiot selvästi esitetään.

Puolivirallinen "Unirea" kirjoitti: "Nach der Beseitigung des bolschewistischen Gefahr an der Grenze Rumäniens durch die Einnahme von Odessa kann das Land jetzt ruhig seinem Wiederaufbau und der Sicherung seiner Freiheit nachgehen. Die Gedanken der Rumänien können sich jetzt denen zuwenden, die noch immer unter fremden Joch leben. Die Rumänen müssen jetzt geloben, nicht zu ruhen, bis nicht alle Rumänen wieder vereint sind."

"Viața"ssa sanottiin, lehdn kirjoittaessa Bukovinan ja Bessarabian tapahtuneesta vapauttamisesta, "Die Verwirklichung der rumänischen Gerechtigkeit hat erst begonnen. Das Volk muss sich in ausdauernder Arbeit für den grossen und endgültigen Sieg, der allen Rumänen alle ihre Rechte sichern wird, vorbereiten!"

Eraän marsalkka Antonescun äskettäisen lausunnon johdosta, että hän "nur dann sich zufrieden stellen werde, wenn Rumänien wiederin alle seine Rechte eingesetzt sei", kirjoitti "Unirea": "Dies ist ein heiliges Gelöbnis vor der Nation, der Ausdruck eines strengen Pflichtbewusstseins und des ganzen politischen Empfindens und Denkens des rumänischen Volkes. Die Eroberung von Odessa bedeutet nicht im geringsten das Nachlassen der bisherigen Anstrengungen oder die Demobilisierung des rumänischen Kampfgeistes. Die Formen können verschieden sein, aber der Kampf geht weiter, die Kampfkräfte halten nur eine kurze Erholungspause, um sich für das Unvorhergesehene der kommenden Tage vorzubereiten!"

Sen johdosta että Unkarin radiossa on väitetty, että Odessa olisi vallattu taistelutta - mikä väite tietenkin täällä on loukannut äärettömästi kun tiedetään, että ainakin puolet Romanian tähänastisista verluhereista annettiin juuri taisteluissa Odessasta - kirjoitti "Viața"-lehti: "Die Opfer, welche Rumänien gebracht hat, haben einen grösseren Wert als die giftigen Worte einiger "Verbündeten". Rumänien wird, wie immer im Laufe seiner Geschichte, auf Provokationen mit Taten antworten".

Ministeri Nagy'n väitteen mukaan olisi marsalkka Antonescu jossakin tilaisuudessa lausunut, että hän on käynnissä olevasta sotaretkestä palaava vain erään paikkakunnan kautta, joka sijaitsee siinä Transsylvanian osassa, joka viime syksynä luovutettiin Unkarille. (Pitääkö tämä väite paikkansa - sitä en tiedä). Ylläolevat esimerkit riittänevät osoittamaan, miten Romanian ja Unkarin suhteet päivä päivältä vain huononevat. Se, mitä ministeri Wuorimaa raportissaan No 39 lausui Unkarissa vallitsevista mielialoista Romaniaa kohtaan, pitää mutatis mutandis sanasta sanaan paikkansa Romanian suhteen: "v. On olemassa yksi asia, jossa kaikki poliittiset suunnat ja yleensä kaikki romanialaiset lyövätkä kättä toisilleen ja ovat valmiit rinnan marsimaan: unkarilaisviha. Missään piireissä ei peitellä tätä vastenmielisyyttä, ja halveksien, loukaten puhutaan unkarilaisista, milloin heistä vähänkin tulee puhe. Unkari on romanialaisille samaa kuin punainen vaate härälle, ja jos olosuhteet sallisivat sodan Unkaria vastaan, ei siihen ryhtymistä varmaankaan hetkeä epäiltäisi."

Toistaiseksi Saksa kai kyllä huolehtii siitä, ettei sotainen selkkaus synny Romanian ja Unkarin välillä, mutta molemmiin puolin luotettaneen siihen, että Saksa mahtisanallaan on järjestävä Transsylvanian kysymyksen tavalla, joka vastaa juuri sen toiveita.

Merkit viittaavat nyt siihen, että ehkä ennen pitkäänkin joku aloite Romanian taholta on odotettavissa tässä tarkoituksessa.

Ministeri:

Eduard H. Palin
E. H. Palin.

W

10

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C14.

ASIA:

Bukarestissa olevan lähetystön rap. n:o 88.

Ministeri. Palin.

10/11-41

B u k a r e s t i SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

KIRJELMÄ n:o 674/142.

Bukaresti SSA 10 P:nÄ marras KUUTA 1941.

VIITTAUS: N

P:nÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

ULKOASIAINMINISTERIO		
68/243/ae D. 1941		
21/11-41	No	Liitt.
5	CS 1978	ASIA
Cry		

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Raportti.

Tämän ohella Lähetystö kunnioittavasti lähettää
Ulkoasiainministeriölle poliittisen raporttinsa n:o 38:

Tietoja Romaniassa nyt mobilisoituina olevien sotajoukkojen
vastaisesta käytöstä ja romanialais-unkarilaisten suhteiden
kehityksestä.

Ministeri:

Eduard H. Taim

E. H. J. Pelin.

B u k a r e s t i S S A O L E V A L Ä H E T Y S T Ö .

Salainen.

RAPORTTI n:o 38.

Bukaresti:ssa 10 p:nä marraskuuta 1941.

Asia: Tietoja Romaniassa nyt
mobiliisoituina olevien sotajouk-
kojen vastaisesta käytöstä ja
romaniaalais-unkarilaisten suhteiden
kehityksestä.

ULKOASIAINMINISTERIO		
No 68/243 (a) D. 1941		
26/11-41	No	Liitt.
ASIA	OSASTO	ASIA
5	C14	

Sähkeissäni n:o 159 ja 163 toimitin kunnioittaen Ministe-
riölle eräitä tietoja otsakeasiassa, jotka olin saanut yleensä
hyvin informoiduilta eri tahoilta. Näiden tietojen täydentämi-
seksi ja osittaiseksi korjaamiseksi pyydän tässä saattaa Minis-
terion tietoon myöhemmin saamani tarkemmat tiedot, joiden ensi-
luokkaista lähdettä en kuitenkaan, lupaukseni mukaisesti, voi
mainita.

Yhtäpitävästi aikaisempien tietojeni mukaan kertoi nyt puhu-
teltavani, että Romanian aikomuksena on ottaa aktiivisesti osaa
jatkuviin sotatoimiin Neuvostoliittoa vastaan kuudella prikaatil-
la. Hän vahvisti niinkään tiedot siitä, että nyt aiotaan de-
mobilisoida noin 30% aseissa olevista joukoista, eli toisin sa-
noen kotiuttaa viisi vanhinta ikäluokkaa. -

Puhuteltavani väitteet aseisiin jäävien joukkojen käytöstä
erosivat sitä vastoin huomattavasti aikaisemmista tiedoistani.
Nyt saamieni informatioiden mukaan jäisi vain noin neljä à
viisi divisionaa miehitysjoukkoina Romanian valtaamille alueille,

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksiministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoi-
tuksiin.

ja Unkarin etelärajalalla vain samat määrät sotajoukkoja, jotka koko sodan aikana ovat olleet sinne sijoitettuina. Jällellä olevat mobilisoiduiksi jäävät joukot - eli noin puolet kaikista Romaniassa sodan aikana aseisiin kutsutuista - sijoitettaisiin Moldovaan, jossa niille saksalaisten opettajavoi-
mien avulla annettaisiin sotilaallista lisäkasvatusta " vastaisia tehtäviä varten".

Koska tällä sanomalla aivan yleisesti viime aikoina on ruvettu tarkoittamaan välien selvitystä Unkarin kanssa, johdin puhetta tähän teemaan, jolloin haastateltavani peittelemättä lausui seuraavaa: Saksa on selvästi antanut ymmärtää, ettei se nyt salli minkäänlaisia sotilaallista yhteenottoa Romanian ja Unkarin välillä. Tämä ei kuitenkaan merkitse, ettei Transsylvanian kysymyksen lopullisesta ratkaisusta olisi puhuttu Romanian ja Saksan välillä. Päinvastoin olisi siitä perusteellisestikin puhuttu, ja tällöin olisi Saksa tullut siihen lopputulokseen, ettei kolmansien valtioiden välityksellä tai välitystuomioilla Transsylvanian asia ole ratkaistavissa, vaan että ainoana mahdollisuutena on jättää sen selvittäminen asianomaisten kesken suoraan suoritettavaksi vaikkapa asevoimin - jollei muuten käy-kun yleistilanne sen salli. Ja Romanian auttamiseksi täten odotettavissa olevassa sotilaallisessa yhteenotossa Unkarin kanssa olisi Saksa luvannut nyt jo ryhtyä tehokkaasti myötävaikuttamaan Romanian armeijan saattamiseen sellaiseen kuntoon, että sen ylivoimaisuus tulisi taatuksi, koska Romanian voitto olisi Saksan intressien mukainen. - Relata refero.

Tulkoon lisätyksi, että täkäläisten diplomaattien keskuudessa se käsitys käy yhä yleisemmäksi, että Saksa todella kallistuu Romanian puolelle Transsylvanian asiassa, katsoen toiselta puolen siihen, että Romania ainakin taloudellisessa ja arvattavasti myös poliittisessa ja strateegisessa suhteessa on Saksalle tärkeämpi kuin Unkari, toiselta puolen siihen, että Unkari yhä enemmän on antautunut Italian käytettäväksi valttina Saksaa vastaan Italian ristiriidoissa Saksan kanssa, ja lopuksi siihen, että Saksa ei katso voivansa luottaa Unkarin valtiojohdon vilpittömyyteen ja lojaliteettiin ainakaan samassa määrin kuin marsalkka Antonescun.

Ministeri:

Eduard H. Taim

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C₁₄

ASIA:

Bukarestissa olevan lähetystön rap. n:o 39.

Ministeri Pálfi.

14/u-41.

BUKARESTI - SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

KIRJELMÄ n:o 684/143.

Bukaresti SSA 20. P: NÄ marras KUUTA 19 41.

VIITTAUS: N

P: NÄ KUUTA 19 P: TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. 1 19

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Raportti.

Tämän ohella Lähetystö kunnioittavasti lähettää
Ulkoasiainministeriölle poliittisen raporttinsa no. 39:

Romanian sisäpoliittinen tilanne.

Ministeri:

Eduard H. Faur

B u k a r e s t i S S A O L E V A L Ä H E T Y S T Ö .

Salainen.

RAPORTTI n:o 39.

Bukarestissa 14 p:nä marras kuuta 19 41.

Asia: Romanian sisäpoliittinen
tilanne.

Kuluvan kuun 5 p:nä kutsuttiin Romanian kansa seuraavana sunnuntaina eli marraskuun 9 p:nä ja - koska se osoittautui välttämättömäksi - sitä seuraavinakin kuutena päivänä kansanäänestyksessä antamaan hyväksymisensä marsalkka Antonescun tähänastiselle hallitustoiminnalle, ja samalla ilmaisemaan hänelle luottamuksensa silmällä pitäen hänen aikomuksiaan voimaansaattaa uusi valtiojärjestelmä maassa ja "puolustaa Romanian kansan oikeuksia" Tämä toimenpide, joka tuli yleisenä yllätyksenä, oli tietenkin, kuten jo sähkökeissäni n:o 168 tehostin, yhteydessä viime aikoina todettavissa olleen sisäpoliittisen tilanteen kärjistymisen kanssa, josta luettelini joukon merkkejä ylläsanotussa sähkökeissäni.

Raporteissani n:ot 28,29 ja 30 tein seikkaperäisesti selkoa Romaniassa silloin vallitsevasta sisäpoliittisesta tilanteesta. Selvitin, missä piireissä marsalkka Antonescun kannattajat ja missä piireissä hänen vastustajansa ovat löydettävissä, ja analysoin, mihin eri näkökohtiin ja tosiasioihin se ulkopuolisen arvostelijan mielestä, oudoksuttavan laaja oppositio pohjautui, joka kieltämättä on olemassa marsalkka Antonescua vastaan. - Sen jälkeen tilanne, marsalkan, ja -se voitaneen huoletti todeta - samalla koko Romanianakin kannalta, ei ole parantunut.

Tämä tosiasia ei voi olla oudoksuttamatta, kun ajattelee marsalkka Antonescun kieltämättömiä isänmaallisia aikaansaannoksia vallassaoloaikanaan.

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjelmalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

Muistettakoon vain, missä toivottomassa, surkeassa tilassa Romanian valtio oli, kun marsalkka Antonescu otti hartioilleen raskaan vastuuden maan asiain johdosta. Itse hän kansanäänestysjulistuksessaan sattuvasti kuvailee silloista tilannetta seuraavasti:

" Am 6. September 1940 habe ich das Land mit zerrissenen Grenzen, einsam, zerrüttet, erniedrigt und verraten unter der Drohung fremder Ueberflutung gefunden. Was ein ganzes Volk in Jahrhunderten zu bauen sich bemüht hatte, war tragisch zusammengebrochen. Die Monarchie war bedroht, das Heer entehrt und das Misstrauen der Hoffnungslosigkeit hatte die rumänische Seele niedergedrückt. Der Staat war erschüttert vom Druck der zerrissenen Grenzen, durch den moralischen Zusammenbruch in Unordnung geraten und ausgeplündert." -

Muistattakoon lisäksi ne lukuisat erinomaisen suuret vaikeudet ja onnettomuudet, jotka marsalkka Antonescun valtaantulon jälkeen yhtenä ainoana vuotena kohtasivat Romaniaa: poikkeuksellisen huono sato, tuhoisa maanjäristys, tammikuun verinen kapina, sotatilanteen aiheuttamat eri vaikeudet.

Muistettakoon vielä mitä kaikkea marsalkka Antonescu silti tässä lyhyessä ajassa on aikaansaanut. Itse hän, ilman turhaa vaatimattomuutta, luettelee ansioitaan seuraavasti kansanäänestysjulistuksessaan:

" Ich habe die Armee neugeordnet, dem Staate neue moralische Grundlagen gegeben, indem ich die Monarchie durch unseren reinen und jungen König, und durch das harte Gesetz der Ehre und der Arbeit in unserem öffentlichen Leben stärkte. Ich habe die Flüchtlinge unterstützt, ich habe in die Verwaltung wieder Ordnung gebracht, die Produktion der Landwirtschaft und den Preis der Ernte vergrößert, die Strassen und Eisenbahnen vermehrt, die Gehälter und Pensionen ohne neue Lasten aus den erzielten Ersparnissen erhöht. Ich habe die Schule unterstützt, der Kirche geholfen, den Richterstand neu eingegliedert, die Studentenschaft, die Arbeiterschaft und die Bedürftigen durch das soziale Hilfswerk gehoben und die sanitären Einrichtungen verbessert. Ich habe die Reform der Romanisierung durchgeführt, indem ich die jüdischen Liegenschaften enteignete und habe dem Volk das Vorrangsrecht wiedergegeben, indem ich die Mistel abschnitt, die sein Leben bedrückte. Ich habe die Armee mobilisiert, ohne die Ordnung und die Bedürfnisse der Produktion zu stören und das Wirtschaftsleben so bewahrt, dass es mit der Dürre und den Einschnürungen des letzten Krieges nicht verglichen werden kann."

Muistettakoon lopuksi, ettei Romanian syksy 1940 saakka mikään muu ulkopoliittinen linja olisi ollut mahdol-

linen kuin marsalkka Antonescun noudattama akseliin nojautuva politiikka, ja että tämä politiikka on pelastanut Romanian valtion perikadosta ja palauttanut Romanian kansalle sen kunnian ja itseluottamuksen.

Positiivisia tuloksia tästä ei silti näy kansan suhtautumisessa marsalkka Antonescun regime'iin. Hänen kannattajiensa joukot eivät ole sanottavasti lisääntyneet yli niiden, jotka mainitsin useinsanotuissa raporteissani n:ot 28 ja 29 sekä 30. Ainoastaan muorison keskuudessa hänen populariteettinsa tuntuu suuremmassa määrin, - jopa aika suuressakin - kasvaneen ja se voi tulla merkitemään ehkä paljonkin. Mutta toistaiseksi siihen ei kuitenkaan voitane kiinnittää erikoisesti huomiota. Sitä vastoin on todettava, että marsalkka Antonescun vastustajien määrä on kasvanut aika lailla. Niissä laajoissa apoliittisissa piireissä, joissa yleensä vielä viime kesänä suhtauduttiin marsalkkaan passiivisen myönteisesti tai kantaa ottamatta, ei hänen saavutuksiaan jakseta nähdä tai ymmärtää, tai ainakaan nämä eivät riitä muodostamaan tarpeellista vastapainoa sille levottomuudelle ja tyytymättömyydelle, jonka sotaolojen aiheuttama yhä lisääntyvä tavarainpuute ja tavaton hintainnousu on synnyttänyt. Nämä jokapäiväisen elämän vaikeudet varjostavat kansan laajoissa piireissä kaiken muun, ja ne pannaan kaikki marsalkan syyksi. Siten ne ovat synnyttämässä mielteistä jopa miltei vihamielistä mielialaa häntä vastaan kansan laajoissa massoissa.

Niissä etupäässä sivistyneistöön kuuluvissa poliittisissa piireissä taasen, joissa marsalkka Antonescun saksalaisystävällistä politiikkaa alusta alkaen on moitittu, joissa hänen syytetään menneen aivan liian pitkälle tässä politiikassaan, "myyneen Romanian Saksalle", eivät tämän politiikan kieltämättömät positiiviset tulokset yhtä vähän kuin Romanian voittoiset sotatoimet ole voineet aikaansaada minkäänlaista mielialan muutosta. Päinvastoin väitetään näissä piireissä, että maassa nyt vallitseva tavarainpuute ja hintainnousu pääasiassa johtuvat siitä, että kaikki annetaan Saksalle. Mitä sotatoimiin taasen tulee resonnoidaan näissä

piireissä seuraavasti: Romanian sotajoukkojen eteneminen yli Dnjestrin ja osanotto senjälkeisiin sotatoimenpiteisiin on tapahtunut vain Saksan eduksi. Romanialle tämä on ollut ja on oleva vain haitaksi. Se on jo maksanut Romanialle sangen paljon ja se tulee tuottamaan Romanialle paljon vaikeuksia. Bessarabian ja Bukovinan jälleenvallottaminen olisi aina ollut puolustettavissa, sanotaan, mutta Transnistrian miehittäminen, Odessan valtaus, osanotto Krimin taisteluihin j.n.e., tulee muodostumaan Romanialle perin kohtalokkaaksi, kun sota loppuu Saksan häviöön, kuten ~~täällä~~ p.o. piireissä uskotaan. Sitä paitsi, sanotaan näissä piireissä, on viime taisteluissa tuhlatu voimia, joita olisi tarvittu vastaiseen välienselvittämiseen Unkarin kanssa, j.n.e. - Näille näkökohdille ja väitteille on maaperä täällä sangen altis, syistä, jotka aikemmilla raporteissa olen esittänyt, ja niihin nojautuen hyökätään marsalkkaa vastaan häikäilemättömästi ja kylvetään tyytymättömyyttä huolestuttavassa mittakaavassa.

Täten syntyneessä atmosfäärissä marsalkka Antonescun sisäpoliittiset, keskenään tosin sangen heterogeeniset vastustajat: entiset puoluepomot ja muut lukuisat poliitikot, jotka nyt on syrjäytynyt; legionalaiset, joiden viha marsalkkaa vastaan on sammumaton; juutalaiset, joiden kohtelu käy yhä jyrkemmäksi, tietenkin ovat nähneet chansensa, ja sitä he eivät ole jättäneet käyttämättä omien päämääriensä saavuttamiseksi: pyrkimys marsalkka Antonescun kukistamiseen tavalla tai toisella.

Sisäpoliittisen tilanteen kehitys on siis kieltämättä marsalkan kannalta viime aikoina käynyt huolestuttavaksi, huolimatta voittoisista sotatoimista, huolimatta hänen politiikkansa kieltämättömistä saavutuksista ja huolimatta kaikesta julkisesta propagandasta nykyisen regime'n ja sen ~~mark~~ toiminnan ja päämäärien hyväksi. Marsalkka on niin ollen ilmeisesti tuntenut ilmapiirin puhdistamisyrityksen välttämättömyyden. Sopivana keinona hän tällöin on pitänyt kansanäänestyksen toimeenpanemista luottamislauseen saamiseksi sekä selonteon julkaisemista suunnittele-

mansa uuden valtiomuodon pääsuuntaviivoista.

Mitä ensin kansanäänestykseen tulee, oli sen tulos - valtava enemmistö marsalkan hyväksi: 3.391,225 jaa-ääntä ja 65 ei-ääntä - ennakolta täysin selvä. Salaisesta äänestyksestä ei ollut kysymystäkään. Äänestyslippuun oli äänestävän merkittävä nimensä, ammattinsa ja osoitteensa, ja äänestyslautakunnan puheenjohtaja kysyi äänestävältä, oliko lippuunsa merkittävä jaa vai ei! Missä määrin äänestyksen tulos antaa totuudenmukaisen kuvan kansassa vallitsevista mielialoista käy selville jo tästä, samaten kuin äänestyslukujen vertauksesta ylläesitettyyn todelliseen sisäpoliittiseen tilanteeseen maassa. Marsalkka itse siis ei tietenkään voi uskoa äänestyksen tuloksen, eikä rakentaa siihen mitään. Mutta propagandakeino^{na} ja muodollisena valttina hänen kädessään sillä tietenkin on merkityksensä, ja se voi nee siten kyllä ainakin jossain määrin parantaa tilannetta.

Mitä taasen tulee marsalkan julkilausumiin hänen suunnittelemansa uuden valtiojärjestelmän suhteen, olivat ne tavattoman pitkät ja monisanaiset. Tällä haavaa riittänee, jos otan tähän seuraavan saksankielellä julkaistun lyhennysotteen:

- "Nur die Nationen, die aufrecht kämpfen, werden das heutige Ringen in Ehren bestehen. Nur die Völker, die ihr Leben auf die neuen Grundlagen der nationalen Disziplin und der sozialen Gerechtigkeit aufbauen, werden aus der Krise, die auf

x/ Vertailun vuoksi tulkoon tässä mainituksi, että marsalkka Antonescun viime maaliskuussa toimeenpanemassa kansanäänestyksessä annettiin 2.960.298 jaa-ääntä ja 2.996 ei-ääntä. Viime kansanedustusvaaleissa vuonna 1937, jolloin vielä Suur-Romania oli olemassa, otti vaaleihin osaa 3.071.695 äänestäjää, ja "kuningasdiktatuuriäänestyksessä" v.1938 4.649.163, jolloin kuitenkin on huomioonotettava, että silloin naisetkin saivat ottaa osaa äänestykseen.

den Krieg folgen wird, siegreich hervorgehen. Daher verlange ich von Euch nicht nur, meine bisherigen Taten zu richten, sondern dieser Aufruf ist auch ein Schritt zum Weg in die Zukunft. Ich verlange Euer Aller Unterstützung. Wir müssen für die Armee alle unsere Opfer bringen, so wie sie die Armee für uns brachte. Die Landwirtschaft und das Bauerntum müssen unterstützt werden, um unsere Stellung in Südosteuropa und in der künftigen Gestaltung des Kontinents behaupten zu können. Die Produktion des Landes muss gehoben werden. Die Kolonisierung der Bauern und der Frontkämpfer in den befreiten Gebieten und die Schaffung eines Mittelbesitzes wird der Bauernfamilie ihre Lebenskraft sichern. Die Schaffung einer landwirtschaftlichen Industrie soll dem Produzenten den Absatz seiner Erzeugnisse garantieren. Die Arbeiterschaft muss sich im neuen rumänischen Staat der ganzen Sorge der Nation erfreuen, da unsere wirtschaftliche Selbstständigkeit und Kraft von ihrer Pflege abhängt. Der rumänische Staat muss mit allen Kräften ein nationales Bürgertum bilden und stärken. Alle Einmischungen des internationalen Kapitals, die bisher unsere Entwicklung vereitelte und den Staat unterminierten, müssen durch ein nationales Bürgertum ersetzt werden. Der Handel und die Industrie müssen im Rahmen der nationalen Disziplin reorganisiert und in Berufsverbänden zusammengefasst werden. Alle diese Ziele der nationalen Revolution dürfen nicht durch die Kriegslage gehemmt werden. Unser Staat hat zu alte Formen für die neue Weltordnung. Vor allem wird die Verwaltung von Grund auf erneuert werden. Die Universitäten müssen dem Staat die notwendigen Kaders zu dieser Umorganisation zur Verfügung stellen. Ein neues Gesetz wird die Berufstände organisieren.

Arbeiter und Intellektuelle aller Kategorien, Kaufleute, Landwirte und Industrielle sollen in Berufskörperschaften zusammengefasst werden.

Die Vertreter der Berufstände aus dem ganzen Lande werden eine korporative Kammer bilden, die in den Staatsrat eingegliedert wird. Der Staatsrat wird aus drei Abteilungen bestehen: a/ die Korporative Abteilung, b/ die Technische Abteilung, die mit der Vorbereitung der Grundgesetze der Nation und der von der Regierung benötigten Gesetze beauftragt werden soll und c/ die Nationale Abteilung aus den Vertretern der Korporativen Kammer, des nationalen Lebens sowie der verschiedenen Organisationen und Institutionen. Die Frontkämpfer werden ebenfalls in einer einzigen Körperschaft zusammengefasst. Ferner werden eine Arbeitsorganisation zur Leitung der nationalen Arbeit, eine landwirtschaftliche Organisation, eine Jugend- und nationale Kulturorganisation, bestehend aus den intellektuellen Führer der Dörfer, ins Leben gerufen werden.

Alle diese Erneuerungen werden stufenweise durchgeführt werden, um den neuen Staat gründlich aufzubauen."

Toistaiseksi lienevät kommentariot turhat. Ylläesitetyn laajan ohjelman tullessa toteutetuksi saanen vielä useinkin aiheen palata asiaan. Tulloon tässä vain todetuksi, että suunnitellun uuden valtiomuodon pääsuuntaviivojen julkaisemisella asiallisesti tietenkin on melko suurempi merkitys kuin kansanäänestysten muodollisella tuloksella.

*

*

*

Huomiota on vielä tässä yhteydessä kiinnitettävä siihen, että marsalkka kansanäänestysjulistuksessaan - kuten alussa jo mainitsin - kehoitti kansaa lausumaan hänelle luottamuksensa silmällä pitäen hänen tulevaa toimintaansa Romanian kansan oikeuksien puolustamiseksi. Tämä voi tietenkin vain tarkoittaa avointa valtakirjaa tulevan rauhanjärjestelyn neuvottelujen suhteen, mutta perin yleisesti tämän sanonnan tulkitaan tarkoittavan välisen selvittämistä Unkarin kanssa. - Tämän yhteydessä en voi olla kertomatta, että rouva Gheorge Brătianu, kutsuilla luonani viime perjantaina, aivan arkaillematta sanoi pimennysmääräysten Bukarestissa täytyvän pysyä voimassa katsoen mahdolliseen sotaan Unkarin kanssa!

Ministeri:

Eduard H. Palin

E. H. J. Palin.

4 ✓
ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C14.

ASIA:

Bukarestissa olevan lähetystön rap. n:o 40.

Ministeri Păluș.

27/11-41.

B u k a r e s t i S S A O L E V A L Ä H E T Y S T Ö .

KIRJELMÄ n:o 712/146.

Bukaresti S S A 28 P: N Ä m a r t t a s K U U T A 19 41.

VIITTAUS: N

P: N Ä K U U T A 19 P: T T Y n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

ULKOASIAINMINISTERIÖ	
75 244 ke	41
8/12-41	
5	CSASTO
	C14

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Raportti.

Tämän ohella Lähetystä kunnioittaen lähettää Ulko-
asiainministeriölle poliittisen raporttinsa n:o 40:

Turkin nykyinen asema.

Ministeri: *Eduard Hj. Palin*
E.Hj. Palin.

B u k a r e s t i

SSA OLEVA LÄHETYSTÖ

Salainen.

RAPORTTI n:o 40.

Bukaresti:ssä 27 p:nä marras kuuta 1941

Asia: Turkin nykyinen asema.

ULKOASIAINMI		
75 244 ac. 41		
8/12-41		
ASIA	CSASTO	ASIA
5	C14	

Kutsuilla Turkin suurlähettilään luona eilen oli minulla tilaisuus pitempään kolmenkeskiseen keskusteluun isännän ja marsalkka Antonescun sotilaskabinetin puolelta, eversti Davidescun kanssa. Keskustelussamme jouduimme tietenkin puhumaan Suomen ja Romanian liittymisestä antikominternpaktiin. Tässä yhteydessä eversti Davidescu ohimennen valitti, ettei Turkki myös siihen liittynyt. Suurlähettiläs Tanriöer tarttui heti tähän tilaisuuteen esittääkseen Turkin asennetta tätä nykyä. Hänen esityksensä oli seuraavan sisältöinen.

"Turkin vihollinen No 1 on Venäjä. Minä voin vakuuttaa Teille", hän sanoi, "että jokainen turkkilainen isänmaanystävä tervehtii vilpittömällä ilolla jokaista romanialaista, saksalaista, suomalaista voittoa, että viidesti päivässä Turkissa rukoillaan Saksan ja sen liittoutuneiden voiton puolesta. Mutta emme - ainakaan vielä - ole varmoja tästä voitosta. Ja jos niin käy, että Saksan vielä täytyy vetää sotajoukkonsa takaisin nyt Venäjältä valloitetuilta alueilta - miten silloin käy niiden pienien valtioiden Venäjän rajoilla, jotka ovat taistelleet Saksan rinnalla? Tämä kysymys peloittaa meitä suuresti, emmekä vapaaehtoisesti halua ottaa sitä riskiä, joka siihen sisältyy.

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjelmalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksiministeriölle.

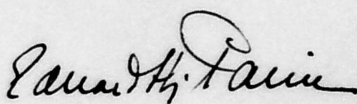
Ei ulkomaaedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaaedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

On totta, että Venäjällä elää yli 30 miljoonaa turkkilaisia, että me mitä hartaimmin toivomme Venäjän romahdusta ja näiden heimolaistemme vapautusta. Mutta emme sen vuoksi halua panna koko nykyistä Turkin valtiota perikaaton vaaran alttiiksi. - Toiselta puolen ei kyllä myöskään ole ajatteluvissakaan, että Turkki asettuisi aktiivisesti Venäjän puolelle."

Tämä lausunto ei tosin sisällä mitään uutta, mutta se vahvistaa täsmällisyytensä kautta aikaisemmin tiedoitteamani täällä vallitsevaa käsitystä, että Turkki niin kauan kuin suinkin mahdollista tulee yrittämään pysyä puolueettomana, mutta että se, ehkä piankin- asetettuna lopullisen vallinnan eteen, ei tule vastustamaan Saksan arvattavia läpikulkuvaatimuksia. Tämän johdosta olen täydellisyyden vuoksi katsonut syytä olevan lyhyesti siitä tiedoittaa.

Ministeri:

(E.Hj. Palin)

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C14

ASIA:

Bukarestissa olevan lähetystön rap. n:o 41.

Ministeri Pahn

28/11-41.

Bukaresti SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

KIRJELMÄ n:o 713/147.

SSA P: NÄ KUUTA 19

VIITTAUS: N

P: NÄ KUUTA 19 P: TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Raportti.

Tämän ohella lähetystä kunnioittavasti lähettää
Ulkoasiainministeriölle poliittisen raporttinsa n:o 41

Kansanäänestuksen tarkistettu tulos ja marsalkka
Antonescun proklamatio sen johdosta.

Ministeri:

Edmund H. Palin

E. H. Palin.

B u k a r e s t i SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 41.

Bukaresti ssa 28 p:nä marras kuuta 1941.

Asia: Kansanäänestyksen tarkistet-
tu tulos ja marsalkka Antonescun
proklamatio sen johdosta.

ULKOASIAINMINISTERIÖ
26 244/41. 46
9/12-41
5 C14

Jatkona raporttiini No 39 täten kunnioittaen tiedoitan,
että kansanäänestyksen tarkistettu tulos osoittaa seuraavat
numerot:

Jaa-ääniä: 3.446.889

Ei-ääniä 68

Kirjallisen sitoumuksen aktiivisesti myötävaikuttaa marsalk-
ka Antonescun ohjelman toteuttamiseen antoi äänestyksen yhteydes-
sä 3.446.853 henkilöä.

Äänestyksen tuloksen johdosta marsalkka julkaisi proklama-
tion, joka eri suhteissa on niin kuvaava, etten voi olla tie-
doittamatta sitä in extenso saksankielisessä muodossaan. Se puhuu
siksi selvää kieltä, että kommentariot ovat turhat:

"Rumänen!

Die Verkörperung des unerschütterlichen Willens, den die Volksab-
stimmung bekundete, und der rumänische Entschluss, meinen Kampf
und meine Arbeit zu unterstützen, veranlassen mich, auch heute mei-
ne Dankbarkeit darzubringen.

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjelmalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoi-
tuksiin.

Das rumänische Volk vergeht nicht!

Wir haben uns aus Trümmern und Erniedrigung erhoben und im Laufe eines halben Jahres sowohl die Heimsuchungen des Herren als auch die feindliche Hoffart überwunden und es gelang uns, in dem Sturm Europas weder hochfahrende Rufe noch leere Ansprüche zu äussern, sondern den entschlossenen Willen zum Kampf um Glauben und Scholle der Väter beizutragen.

Ich danke euch, Rumänen.

Für eure stolze Erhebung danke ich und euren geeinten Geist, der uns jahrhundertlang behüten wird, wie er uns in der Vergangenheit bewahrte.

Ich widme meine Dankbarkeit der zerrissenen Seele jener, die im heiligen Befreiungskrieg gefallen sind oder verletzt wurden, denn ihr Blut hat die Volksabstimmung der Geschichte geschrieben, so wie euer geeinter Wille das Opfer für die rumänische Einheit ehrte.

Rumänen!

Ich bat euch, mir bei meiner Arbeit zum Wiederaufbau und zur Verteidigung der Rechte zu folgen. 3.446.889 Rumänen antworteten zustimmend. 3.446.853 Rumänen verpflichteten sich mir zum Kampf und erwarten, indem sie mein Programm unterstützen, die Stunde der Verantwortung, indem jeder seinen Arbeitswillen gelobte.

68 begegneten meiner Mühe und meinen Leiden durch ihr Misstrauen, durch Nein. Diesen wünsche ich, ihr Gewissen möge sie nicht mahnen, und versichere ihnen, dass sie keine Ruhestörung von mir erwartet, wie sie auch die wenigen nicht hatten, die mir im März die geforderte Unterstützung versagten.

Diese Ungläubigen aber frage ich:

Ich habe das Volk gebrochen und allein, erschöpft und entehrt gefunden. Ich habe im vollen europäischen Krieg die Verantwortung übernommen, als das Geschick seinen harten Entschluss gefällt und dem Wirtschaftsleben seine gewohnten Grundlagen entzogen hatte. Mit einem erschütterten Volk, mit leeren Herzen und Gut, mit der unter der Last eines befleckten Regimes benachteiligten und entehrten Armee und der Drohung des Zusammenbruchs unseres gesamten nationalen Bestandes unter der kommunistischen Flut glaubst du Rumäne, wenn du wirklich eine Verantwortung und einen Gott hast, dass ich mehr hätte machen können?

Unter der Heimsuchung des Himmels und des Menschen, durch Erdbeben, Ueberschwemmungen und Revolutionen haben wir dieses Kampffahr durchlebt, um durch die Erschütterung eines Krieges mit aller seiner erschütternden Verschwendung an Leben, Blut und Gut hindurchzugehen.

Rumänen!

Wenn ihr den Glauben an Gerechtigkeit und Wahrheit besitzt, so müsst ihr bekennen, dass es niemals erdrückendere Lasten gab als die, die ich in dieser Jahresfrist auf meinen Rücken nahm und denen ich mich entgegenstellte. Sicherlich habe ich nicht alle Mängel beseitigen und alle Erwartungen verwirklichen können. Ich möchte aber, dass ihr mitfühlen sollt, wieviel Schmerz und Mutlosigkeit jeder Abend für mich bringt, wenn ein Tag vorübergeht, ohne dass ich etwas ~~Nies~~ für eure Ruhe und für euer Wohlergehen verwirklichen konnte; dann gesteht mir mein Gewissen die Unzufrie-

denheit, dass ich nicht euch allen helfen konnte.

Ich wollte unserem Bauer Werkzeuge und Nahrung, Baumwolle und billiges Eisen geben, den Preis der Erzeugnisse heben, ohne von ihm Requirierungen und Opfer zu fordern. Ich wollte dem Arbeiter die Freude eines Gehalts bieten, der seinen Bedürfnissen entspricht, seiner Familie hilft und seine Ruhe sichert: ich konnte ihm jedoch nur teilweise sein Gehalt erhöhen, ihm seine Versorgung sicher stellen und durch Volksschulen seine Kinder ernähren. Ich wollte den Beamten- und Pensionisten eine gerechtere Entschädigung gewähren, trotzdem ihre Gehälter sehr erhöht wurden, doch ich konnte das Land in dieser schweren Kriegszeit nicht noch durch neue Steuern belasten. Ich wollte den Gelehrten und der Jugend mehr als die Gehaltserhöhung, durch Opfer des Staates, für ihre Laboratorien, Heime, Bibliotheken, Kantinen und Universitäten geben. Ich wollte Handel und Industrie helfen, damit sie sich fruchtbar entwickeln und ihre Produktion nicht durch Preiszwang beherrschen, doch konnte ich nur ihren Bestand wahren und ihre Zukunft erleichtern, indem ich unter der Last der Kriegsschwierigkeiten und einiger Gebote sozialer, die über Interessen hinausreichen, die Gegenwart opfere.

Rumänen!

Ich bin jedoch nicht Gott, um das Antlitz der Welt zu ändern. Während eines Jahres voller Mühsal, Klage und Fluch konnte ich nicht mehr machen als ein Jahr des Kampfes und der Rechte, der Befreiung und der Ehre.

Das müsst ihr alle verstehen.

Wir leben in einer schweren, unvorstellbar harten Zeit, die nur diejenigen Völker überleben und aus ihr siegreich hervorgehen werden, die, um ihre Zukunft zu bauen, ihre Gegenwart zu opfern verstehen. Betrachtet die Anspannung und den Kampf, das Leid und die Opfer unserer Umgebung, die Völker, die stolz eine ganze Generation opfern, damit das Vaterland durch ihre Unsterblichkeit siegt. Wir müssen unser Schicksal mit Vertrauen ansehen und es ohne Zaudern erfüllen.

Rumänen!

Durch euer Vertrauen vereinige ich heute in meiner Tat das gesamte rumänische Verantwortungsbewusstsein. Seid überzeugt, das Marschall Antonescu die Rechte des Volkes und der Rumänen nie verraten wird. Ich bin kein Tyrann, weil ich euer Vertrauen nicht in hochmütige und drückende Herrschsucht verwandle. Ich verlange heute nur von euch allen vereint und entschlossen zu bleiben, wie ihr euch in der Volksabstimmung gezeigt habt. Vereint und entschlossen wie unsere Vorfahren. Vereint und entschlossen wie unsere Nachkommen es sein werden.

Ich werde die Gestaltung des Staates und der Berufe übernehmen und die Erfüllung der Bedürfnisse überwachen. Mit derselben heiligen Unruhe, mit derselben quälenden Sorge, mit der ich mein Leben dem Kampfe und den Erfüllungen dieses Jahres gewiht habe.

So werde ich bleiben durch die ganze Zeit, da ich eure treuen Schritte mir werde folgen hören. Rumänen, über alle Schwächen und Unruhen hinweg seid stolz.

Im Laufe eines Jahres stürzte ich Sünde und Hoffart. In einem Jahr hoben wir unsere Monarchie und unsere Armee, die Moral des Staates und den Willen unseres Volkes. In einem Jahr haben wir das Kreuz von Golgotha zur Erlösung erhoben und die Scholle im Osten befreit. Jetzt heisst es, mit derselben Kraft dem Gebote der Geschichte Folge zu leisten.

In dieser Stunde meiner Dankbarkeit für diejenigen, die mir geholfen haben in dem Jahr des Kampfes und der rumänischen Vereinigung, die Geschichte zu schreiben, danke ich den Helden, der Armee, den Beamten, den Bauern und den Städten die mich verstanden und mir gefolgt sind in dieser Stunde der rumänischen Ehre.

Rumänen!

Ich rufe euch alle, Jung und Alt, zu Arbeit und Kampf, zu Ordnung und Gehorsam, zu Glaube und Opfer, denn nur so können wir den kommenden mühevollen Stunden die Stirne bieten.

Es lebe Rumänien!

Es lebe der König!

Marschall Antonescu."

Ministeri:

Eduard H. Palini
E.Hj.Palin.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C 14

ASIA: _____

Bukarestissa olevan lähetystön raportti n:o 2.

Ministeri Kirkkari

14/1 1941.

B u k a r e s t i S S A O L E V A L Ä H E T Y S T Ö .

KIRJELMÄ n:o 17/7.

Bukaresti S S A 12 P: N Ä t a m m i K U U T A 19 41.

VIITTAUS: N

P: N Ä K U U T A 19 P: T T Y n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

Ulkoasiainministeriö

LLE

ASIA: Raportti.

Lähetystö lähettää kunnioittaen tämän mukana raporttinsa
n:o 2 Romanian oloista.

Bruno Kivikallio

Ministeri

B u k a r e s t i SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 2.

Bukaresti:ssa 12 p:nä tammi kuuta 1941.

Asia: Romanian oloista.

Romanian viimesikaisista tapahtumista ei erikoisempaa ole kerrottavana. Vaikeudet ja keskinäiset erimielisyydet jatkuvat ja olisivat ne jo johtaneet ilmiriitoihin, ellei saksalaisia olisi maassa pitämässä järjestystä. Ulkoasiainministeri Sturdzan äkillinen ero aiheutui tietääkseni siitä, että hän oli toiminut monissa asioissa liian itsenäisesti tiedustelematta valtionjohtajan mielipidettä. Kun legionalaisten keskuudessa ei ole tälle paikalle sopivia henkilöitä, väitetään, että valtionjohtaja olisi tahtonut ulkoasiainministerin paikalle ~~entisen~~ liberaalipuolueen johtajan Bratianun, mutta varsinaisten legionalaisten vastustuksen vuoksi oli hänen luovuttava ajatuksesta ja nimitettävä ulkoasiainministeriksi Berliinissä ollut lähettiläs, joka tosin ei vielääkään ole saapunut Romaniaan, joten ulkoasiain johto on ollut valtionjohtajan omilla käsillä.

Romanian liittyttyä kolmivaltasopimukseen ovat Japani ja Espanja lähettäneet tänne uudet ministerit ja samoin Saksan lähettiläs vaihtuu. Viimemainitun poiskutsun syyksi mainitaan, että hänellä neljä vuotta täällä toimittuaan on liian paljon ja läheisiä suhteita entisen regimen miehiin, joten hänen on vaikea suhtautua luottamuksella uusiin ja tähän asti tuntemattomiin, nyt maan johtoon astuneisiin henkilöihin. Tosiasialli-

JAKELUOHJE:

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

nen syy lienee kuitenkin, että Saksa haluaa tänne nuoremman ja termokkaamman miehen, joka voi ruveta lujalla kädellä järjestämään maan oloja. Uudeksi lähettilääksi nimitetty parooni von Killinger, joka Bratislavassa on ollut ensimmäisessä diplomaattisessa toimessaan, on upseerikasvatuksen saanut ja saamiensa tietojen mukaan erinomaisen tarmokas mies, niin että hänestä nähtävästi tulee uuden järjestelmän toteuttaja ja uudistusten toimeenpanija. Kun maassa nyt on saksalaisia lukuisasti ja saksalaisia sotaväkeä päivä päivältä saapuu lisää, on hänellä riittävästi apuvoimaa Saksan tarkoitusperien toteuttamiseksi.

Legionalaisten keskinäiset riitaisuudet, joista ulkomaiden lehdissäkin on mainittu, vaikka uutiset Romanian taholla virallisesti onkin peruutettu, jatkuvat ja hallituksen on vaikea pitää legionalaisia kurissa. Mainittakoon, että esim. entinen ulko- ja pääministeri Gigurtu, joka on suuri Saksan ystävä, mutta silti legionalaisten vihoissa, on asunut Saksan lähetystössä pelastuakseen legionalaisten terroriteoilta. Entinen pääministeri Tatarescu lie vieläkin armeijan turvissa. Kukaan ei ole varma henkensä ja omaisuutensa puolesta ja yhä edelleen jatkuvat lukuisat virasta erottamiset sekä virastojen ja myös liikkeiden legionalaistuttaminen. Pätevää ainesta tuskin löytyy, joten virastojen sekä liikkeiden toiminta kärsii suuresti. Juutalaisilta otetaan paitsi maa-omaisuutta, myös talot ja liikkeet pakkohinnalla, mikä lienee noin kymmenen käyvistä hinnasta. Nykyään näyttääkin legionalaisten pääasiallinen huomio kohdistuvan juutalaisiin, joiden asema päivä päivältä käy vaikeammaksi, varsinkin kun heillä nyt tällä hetkellä ei ole mitään mahdollisuutta päästä edes poistumaan maasta.

Bruno Kivikoski.
Dr. Kivikoski,
Ministeri.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C 14

ASIA:

Bukarestissä olevan lähetystön raportti n:o 3.

Ministeri Kirkkolei

14/1 1941

B u k a r e s t i S S A O L E V A L Ä H E T Y S T Ö .

KIRJELMÄ n:o 18/8.

B u k a r e s t i S S A 14 P . N Ä t a m m i K U U T A 1941.

VIITTAUS: N

P . N Ä K U U T A 19 P . T T Y n:o

VIITTAUS: D . U . M . 1 19

U l k o a s i a i n m i n i s t e r i ö L L E

ASIA: Raportti.

Lähetystö lähettää kunnioittaen tämän mukana raporttinsa
n:o 3 saksalaisten valmistelutoimista Romaniassa.

Bruno Kivikko
Er. Kivikko

Ministeri.

B u k a r e s t i SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 3.

Bukaresti ssa 14 p:nä tammi kuuta 19 41.

6/235 Sal. 8-41.

Asia: Saksalaisten valmistelutoimet
Romaniassa.

28/1-41

5 C14

Saksalaisten joukkojen kuljetus maahan on jatkunut ja suoritettavat he nopeasti kaikenlaisia valmisteluja, mitkä viittaavat nopeaan toimintaan ja Romanian varustamiseen toimintakeskukseksi tulevia operatioita varten. Niinpä on Bukarestissa kiireellä laitettu suorat puhelinjohdot omine keskuksineen saksalaisia varten. Saksalaisia on pakkosijoitettu melkein kaikkiin yksityisiin taloihinkin ja monet julkiset rakennukset sekä koulut on otettu heidän majoituspaikoikseen.

Tiedot sakalaisten joukkojen tulosta Bulgariaan vahvistuvat ja Saksan Neuvostoliiton kanssa tekemän kauppasopimuksen jälkeen on kaikkien mielestä ilmeistä, että Bulgaria on antanut suostumuksensa sakalaisten kauttakulkuun.

Romanialaiset eivät yleensä katso tyytyväisyydellä saksalaisten puuhia. Saksalaistenhan piti lähettää maahan vain opetusjoukkoja, mutta nyt onkin maa ilmeisesti joutumassa tukikohdaksi saksalaisten sotatoimille. Romanian suhteet Kreikkaan ja Turkkiin ovat olleet hyvät, niin että näihin maihin kohdistuva hyökkäys ei ole romanialaisille mieleen. Lisäksi on Saksan taholta koko ajan selitetty, että se pyrkii säilyttämään rauhan Balkanilla. Jos Saksa nyt hyökkää täältä käsin Kreikkaan, on

JAKELUOHJE:

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.

Ei ulkomaedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

romaniolaisten mielestä ilmeistä, että maa voi joutua sota-toimien kohteeksi, koska englantilaiset siinä tapauksessa varmasti yrittäisivät pommittaa maan petroolikeskuksia ja rautatieyhteyksiä.

Turkin kanta lie toistaiseksi epävarma, mutta yleisin on käsitys, ettei Turkki voi sallia saksalaisten miehittää Bulgariaa, vaan että se siinä tapauksessa ryhtyy sotaan. Saksalaisten kiireiset valmistelut viittaavat siihen, että hyökkäys tapahtuisi aivan lähitulevaisuudessa. Toiselta puolen ei saksalaisia joukkoja vielä ainakaan liene maassa kuin noin 6-7 divisionaa, mikä voima ei riittäne sotatoimiin siinä tapauksessa, että joudutaan taistelemaan myös Turkkaa vastaan. On lausuttu otaksomia, että Saksa olisi luvannut Neuvostoliitolle alueita Turkista, mutta epäilen näiden tietojen todenperäisyyttä.

Lehdissä kierrelleet uutiset Neuvostoliiton Bukarestin-lähettilään poiskutsumisesta olivat kokonaan tuulesta temmattu-ja ja oli Neuvostoliiton tšekäläinen lähettiläs, joka niihin aikoihin juuri pistäytyi luonani, perin hämmästynyt niistä. Hän oli jo silloin -- siis ennen Saksan-Neuvostoliiton sopituksen allekirjoittamista -- vakuutettu siitä, että Bulgaria on suostunut saksalaisten kauttakulkuun. Turkin lähettiläs taas lausui, että hänkin uskoo asian olevan niin, vaikka Bulgaria edelleen koettaa kieltää Turkille asianlaidan ja tuntuu muutenkin harjoittavan kaksinaamaista politiikkaa. Saksalaiset sotilaat, vaikka he tuskin ovat tietoisia siitä mitä varten heidät on tänne tuotu, puhuvat verrattain avomielisesti menostaan Kreikkaan italialaisia auttamaan. Italian jatkuvat vastoin-

käymiset tekenevät toiminnan aivan lähitulevaisuudessa välttämättömäksi.

Bruno Kivikoski.

Ministeri.

W

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C 14

ÄSIA:

Bukarestissa olevan lähetystön raportti n:o 4.

Ministeri Kivikoski

15/1 1941.

B u k a r e s t i S S A O L E V A L Ä H E T Y S T Ö .

KIRJELMÄ n:o 19/9.

Bukaresti S S A 15 P: NÄ tammi K U U T A 19 41.

VIITTAUS: N

P: NÄ K U U T A 19 P: T T Y n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

Ulkoasiainministeriö L L E

ASIA: Raportti.

Lähetystö lähettää kunnioittaen tämän mukana raporttinsa
n:o 4: Muutosko Saksan suunnitelmiin?

Bruno Kivikoski

Er. ivikoski

Ministeri.

B u k a r e s t i SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 4.

Bukaresti:ssa 15 p:nä tammi kuuta 19 41.

Asia: Muutosko Saksan suunnitelmiin?

Kirjoitettuani eilen raporttini n:o 3, jossa esittämäni arvelut vastaavat täällä diplomaattikunnan keskuudessa vallinnutta käsitystä, näyttää tilanne eilispäivän kuluessa äkkiä muuttuneen.

Kaikki tämän päivän lehdet julkaisevat suurin otsikoin Saksan, Neuvostoliiton ja Bulgarian tahoilta annetut peruutukset uutisiin, jotka koskevat saksalaisten joukkojen kulkua Bulgarian kautta tai Neuvostoliiton ja Saksan yhteisymmärrystä siitä. Selitetään, että saksalaisia joukkoja on tuotu Romaniaan yksinomaan tarkoituksessa vahvistaa tämän maan puolustusta. Kun juuri on laajasti selostettu Saksan ja Neuvostoliiton välistä täydellistä yhteisymmärrystä, on käsittämätöntä ketä vastaan Romanian olisi puolustauduttava, sillä Neuvostoliitto on ainoa naapuri, jonka taholta Romania on huolissaan.

Eilen illalla kuulin, että Bulgariaan vietyjä saksalaisia (siviilipukuisia) joukkoja oli sieltä palannut tai oikeammin palautettu Romaniaan. Nähtävästi on Bulgaria vihdoinkin käsittäen tilanteen sille suomat suuret edut asettunut kielteiselle kannalle saksalaisten läpimarssiin ja Saksa ei ilman suostumusta tahdo kauttakulkua yrittää, koska siitä aiheutuisi pian koko

JAKELUOHJE:

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi _____ ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

Balkanin joutuminen sotaanäyttämöksi, sillä Turkki oli ilmeisesti valmistautumassa sotaan heti kun saksalaiset saapuvat Bulgariaan. Saksalaiset pitävät aikomuksensa hyvin salassa, mutta uskon kuitenkin, että heidän laskelmiinsa on tullut lisätekijä, mikä pakottaa heidät ainakin toistaiseksi harkitsemaan tilannetta ja muuttamaan suunnitelmiaan. Paitsi Turkin ja Bulgarian kantaa on todennäköistä, että Neuvostoliitollakin on ollut osansa asiain järjestämisessä.

Lähipäivät tuonevat selvitystä asiaan.

Bruno Kivikoski.
Ministeri.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C14

ASIA: _____

Bukarestissa olevan lähetetyn raportin n:o 5.

Ministeriön Kirjasto

26/1 1941

ULKOASIAINM

8 / 235 Pal. S. 41

24/2-41

B u k a r e s t i SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

KIRJELMÄ n:o 24/12.

Bukaresti SSA 26 P:NÄ tammi KUUTA 19 41.

VIITTAUS: N

P:NÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Raportti.

Lähetystö lähettää kunnioittaen tämän mukana raporttinsa
n:o 5

Legionalaisten kapinayritys.

Bruno Kivikoski
P. Kivikoski

Ministeri.

B u k a r e s t i SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 5.

Bukaresti ssa 26 p:nä tammi kuuta 19 41.

8/235 Sal. S. 41
24/2-41

Asia: Legionalaisten kapinayritys.

5 C/4

Kauan aikaa vallinnut sisäpoliittinen jännitystilanne puhkesi kuluvaan kuun 22 päivänä legionalaisten taholta järjestettyyn vallankaappausyritykseen, jonka tarkoitus oli valtionjohtaja Antonescun kukistaminen ja koko valtiovallan ottaminen legionalaisten käsiin. Legionalaiset olivat salassa miehittäneet useita valtionjohtajan virastoa (uusi ulkoasiainministeriön talo) ympäröivistä rakennuksista ja varustaneet ne konekivääreihin sekä pikakatykeihin. Noin 600 henkeä käsittänyt joukko yritti ensin vallata sanotun ulkoasiainministeriön rakennuksen, mutta kenraali Antonescu lie saanut tietoja aikeesta, koska talo oli hyvin sotaväen miehittäminen, niin etteivät kapinalliset päässeet rakennukseen, vaikka puolustajien taholta ei vielä ammuttukaan heitä. Kapinalliset olivat sitä ennen vallanneet useita poliisiasemia, mikä tapahtui helposti, koska suurin osa poliiseista lukeutui legionalaisiin ja koska entinen sisäministeri, kenraali Petrovi-cescu oli kapinallisia johtamassa. Radiolähetysasema joutui myös aluksi kapinallisten haltuun. Tilanne oli hyvin sekava eikä kukaan tiennyt mitä oikeastaan oli tekeillä. Valtionjohtajan pyydettyä sotaväkeä avuksi alkoivat veriset taistelut pitkin katuja ja raivosivat ne erittäin kiihkeinä varsinkin ulkoasiainministe-

JAKELUOHJE:

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

riön ympärillä. Kapinalliset avasivat konekivääri- ja tykkitulen valtaamistaan rakennuksista sotaväkeä vastaan. Sotaväen saatua tankit ja tykit paikalle alkoivat he näiden talojen tuhoamisen. Useat talot täytyi kokonaan tuhota tykkitulella tai sytyttää palamaan sytytyspommeilla ennenkuin ne saatiin puhdistetuiksi kapinallisista, joitten mieshukka nousi varsin korkeaksi. Kiivaat taistelut kestivät tässä kohdin lähes 2 vuorokautta. Kun lähetystö sijaitsee verraten lähellä ulkoasiainministeriötä, kuului taistelumeteli hyvin tänne ja myös aivan lähetystön lähistössä tapahtui kiivasta ammusta, koska kapinalliset olivat ottaneet haltuunsa erään tehtailija Malaxalle kuuluvan talon, joka lopulta täytyi sytyttää tuleen. Eri osissa kaupunkia suoritettiin kiivaita taisteluja. Kapinalliset ryöstivät liikkeitä ja yksityisten asuntoja. Juutalaiskaupunginosassa he ehtivät sytyttää tuleen kaksi asuntokorttelia valamalla siellä talot bensiinillä ja sytyttämällä ne tuleen. Sadtottain juutalaisia tapettiin tai paloivat taloihinsa. Katoilta ja ikkunoista ammuttiin sotilaita, joita myös valeltiin bensiinillä ja poltettiin heidän joutuessaan kapinallisten käsiin. Puhelinlaitoksesta aivan kaupungin keskustassa taisteltiin kiivaasti. Yksityistaloihin tunkeutuneet kapinalliset vaativat rahoja huolimatta olivatko asukkaat juutalaisia vai romanialaisia. Satoja ryöstöjä suoritettiin.

Yli kahden vuorokauden taistelujen jälkeen oli asema suunnilleen selvä. Kenraali Antonescu oli tilanteen herra, mutta pientä ammusta tapahtui vielä pari päivää myöhemminkin.

Sotaväki on tutkinut talot pidättäen paljon legionalaisia. Kapinallisten johtajat on teloitettu, niiden joukossa m.m. edellämäinittu kenraali Petrovicescu. Varapääministeri Horia Siman

kohtalosta ei ole annettu tietoa. Viimeisenä taistelupäivänä hänen nimissään annettu kehoitus legionalaisille lopettaa taistelu, tuskin on hänen antamansa. Senjälkeen hän heti katosi. Väitetään, että hänet olisi ammuttu, mutta legionalaiset uskovat hänen päässeen piiloutumaan. Maaseudulla tapahtuneet taistelut ovat myös lakanneet valtionjohtajan päästyä pääkaupungissa tilanteen herraksi.

Saksalaiset joukot eivät ottaneet osaa taisteluihin, koska Antonescu ilmoitti, ettei tarvitse heidän apuaan. Kenraali Antonescu palasi juuri ennen kapinan alkua Saltzburgista, jossa hän tapasi valtakunnanjohtaja Hitlerin. Väitetään hänen selostaneen tilannetta ja legionalaisten terrorisointia, jolloin hän olisi saanut vakuutuksen, että saksalaiset joukot ovat valmiit auttamaan häntä järjestyksen palauttamisessa. Vasta taistelujen päätyttyä saksalaiset motorisoidut osastot liikkuvat pitkin katuja ja lienee jokunen sotilas saanut surmansa vielä silloin taloista ammutuista laukauksista.

Kaatuneiden lukumäärästä ei vielä ole tietoa, mutta nousee se muutamaan tuhanteen, sillä kapinallisia kaatui joukottain, kun heidän miehittämänsä talot tuhottiin.

Se lyhyt aika, minkä legionalaiset osallistuivat hallitukseen osoitti, että tilanne ei voinut jatkua sellaisena. Täydellinen mielivalta vallitsi maassa. Vakavimmin ajattelivat kansalaiset näkivät jo täydellisen sekasorron uhkaavan maata. Legionalaisten riveihin liittynyt roska- ja kommunistit tekivät mitä halusivat ja viha valtionjohtajaa vastaan kasvoi kasvamistaan hänen yrittäessään estää terroritekoja. Väitetään että kommunistit ovat innolla osallistuneet legionalaisten toimintaan ja että pohjoinen naapurimaa

on ollut vilkkaassa toiminnassa täällä epäjärjestyksen aikaansaamiseksi.

Kaupunki on vielä vahvojen sotilasosastojen miehittäjä. Kaikki kulkijat tarkastetaan. Kukaan ei saa poistua kaupungista. Ulkoasiainministeriö ja sen ympäristö on vielä täysin eristetty.

On annettu määräys kaikkien aseiden luovuttamisesta ja sotilaat tutkivat kaikki asunnot. Ravintolat ja teatterit y.m. ovat suljettava kello 9 illalla. Kello 10 jälkeen ei kukaan saa liikkua kaduilla.

Uutta hallitusta ei vielä ole muodostettu, mutta on ilmeistä että siitä tulee suureksi osaksi sotilashallitus. Luultavasti saa valtionjohtaja myös entisen liberaalipuolueen hallituksen taakse ja koettanee hän yleensä löytää mahdollisimman laajan hallituspohjan saadakseen sivistyneistön ja vakavasti ajattelevan osan kansasta puolelleen. Hänen asemansa ei ole kadehdittava, ja joutunee hän useidenkin attentaattien kohteeksi fanaattisten legionalaisten taholta, jotka tuskin ensi epäonnistumisen jälkeen pysyvät rauhassa, ennenkuin ovat saaneet surmatuksi kenraali Antonescun.

Bruno Kivikoski.
(Br. Kivikoski)

Ministeri.

W

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C 14

ASIA:

Bukarestissa olevan lähetystön raportti n:o 6.

Ministeriön Kivinkö

20/1 1941.

B u k a r e s t i

SSA OLEVA LÄHETYSTÖ. 24/2-41

KIRJELMÄ n:o 26/13.

Bukaresti SSA 30 P:nä tammi KUUTA 1941.

VIITTAUS: N

P:nä KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D.U.M. / 19

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Raportti.

Lähetystö lähettää kunnioittaen tämän mukana raporttinsa

n:o 6

Kapinan jälkiselvittelyistä.

Bruno Kivikoski.
(Br. Kivikoski)

Ministeri

B u k a r e s t i SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 6.

Bukaresti ssa 30 p:nä tammi kuuta 1941.

10/226 Sal. S-41

24/2-41

Asia: Kapinan jälkiselvittelyistä.

5 C14

Kuten oli odotettavissa muodosti valtionjohtaja Antonescu kapinan kukistettuaan melkein puhtaasti kenraalihallituksen. Ai-
noastaan oikeusministeri tohtori Gh. P. Docan, työ- ja sosialiminis-
teri professori Petre Tomescu, propagandaministeri, professori
Vrainic ja valtiosihtööri (salkuton, pääministerin kanslian pääl-
likkö) professori Mihai A. Antonescu ovat siviilihenkilöitä. Näis-
tä on viimeksimainittu tärkein, sillä hän on koko valtionjohta-
jan vallassaoloajan (oikeusministerinä) ollut hänen lähin apulai-
sensa. Kaikki uudet lait, kaikki julistukset ja kaikki valtion-
johtajan puheet ovat hänen laatimiaan. Bukarestin seurapiireis-
sä kerrotaan, että hän olisi valtionjohtajan poika, (hän on 21
vuotta nuorempi kuin valtionjohtaja) mutta lienee se tšekäläistä
joutopuhetta.

Puhdistus ja tarkastyö jatkuu tarmolla. Kotitarkastuksia on
toimitettu melkein joka talossa. Kaduilla liikkuvat ihmiset tar-
kastetaan tuon tuostakin samoin raitiovaunuissa tai autobusseis-
sa liikkuvat. Paljon on löydetty aseita ja ennenkaikkea on he-
rättänyt hämmästyä ne valtavat määrät ryöstettyä tavaraa ja
rahoja mitä legionalaisten huoneistoista on löydetty. Useat le-
gionalaisiin kuuluneet virkamiehet tai kontrollöörit ovat pitäneet

JAKELUOHJE:

Jakeluohjelmalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoi-
tuksiin.

itse kaikki virkatoimensa yhteydessä laillisesti tai laittomasti kantamansa varat edes yrittämättä laatia mitään tilitystä niistä.

Kapinallisten harjoittama raakuus ja julmuus varsinkin juutalaisia kohtaan on herättänyt suurta mieltenkuohua. Kuolleiden ja haavoittuneiden luvusta ei ole vielä tietoja, mutta ne viralliset tiedot, mitä jo on saatettu julkisuuteen, ovat ilmeisesti aivan liian alhaiset. Kuolleiden luku arvioidaan kuudeksi tuhanneksi.

Jälkipuhdistuksen yhteydessä on toimitettu lukuisia pidätyksiä, virallisten tietojen mukaan on tähän mennessä vangittu 2291 henkilöä. Aseita on löydetty runsaasti m.m. 87 isoa ja 460 kevyempää konekivääriä, 17,680 sotilaskivääriä, 5450 muuta kivääriä, 7,800 pistoolia, runsaasti räjähdys- ja käsigranaatteja y.m. Ryöstettyä tavaraa on keräyspaikkoihin kuljetettu jo 97 suurta kuormautollista. Salainen radiolähetysasema on tavattu eräässä lähetystä verrattain lähellä olevassa talossa. Virkamiehistö kautta maan on suurimmaksi osaksi erotettu, koska legionalaiset olivat ottaneet kaikki tärkeimmät virat itselleen. Kenraali Antonescu on antanut määräyksen vangittujen inhimillisestä kohtelemisesta ja tutkimusten nopeasta suorittamisesta.

Bukarest ei vielä ole palannut normaaliin elämäntahtiin. Useita katuja on vielä eristetty. Melkein kaikki autobussi- ja raitiovaunut kulkevat kiertoteitä. Virastoihin pääsy on perin vaikeata. Käydessäni esim. ulkoministeriössä joutui käyttämäni auto ainakin 6 kertaa pysäytetyksi, huolimatta siitä, että erään upseerin avulla olin jo päässyt varsinaisen vartioketjun läpi.

Ulkoasiainministeriön eteinen oli täynnä sotilaita ja upseereita, jotka tarkastavat jokaisen sisälletulijan (henkilöllisyystodistukseni tietysti pelasti minut tarkastukselta).

Ensi töikseen on valtionjohtaja rientänyt selittämään Romanian kiinteän liittymisen akselivaltoihin. Yleensä on suuri yleisökin nyt tyytyväinen saksalaisten maassa oloon, koska kapina ilman heidän täällä oloaan tuskin^{olisi} tullut kukistetuksi niin lyhyessä ajassa kuin nyt tapahtui, mutta jo yksistään saksalaisten joukkoosastojen liikkuminen kaduilla oli omiaan herättämään pelkoa kapinallisissa.

Eräs taisteluihin osallistunut legionalainen, joka vielä toissapäivänä oli vapaa, ilmoitti katkeruutensa saksalaisia kohtaan lausumalla, että Saksa saatuaan Romanialta kaiken mitä on halunnut ei välitä mitä maassa tapahtuu, koska ilmeistä on että heidän kohta on otettava koko maan hallinto omiin käsiinsä. Hän oli vielä täynnä intoa selittäen, ettei asia vielä ole selvä. Uskon hänen kuitenkin erehtyneen, sillä puhdistustyö näyttää tällä kertaa tehokkaalta, niin ettei mahdollisuutta ainakaan suurempiin kapinayrityksiin tule olemaan niin kauan kuin armeija on hallituksen takana. Armeija tuntee itsensä taas tärkeäksi ja tottelee kai upseereita, joista ainakin kaikki vanhemmat - kuten aikaisemmin olen ilmoittanut -- olivat vihamielisiä legionalaisille, jotka omine poliiseineen ja miliisijärjestöineen yrittivät riistää armeijalta mahdollisuuden osallistua maan sisäisten olojen järjestämiseen.

Sotilaitten asemaa koetetaan kaikin tavoin parantaa saksalaisilta saatujen ohjeiden mukaisesti, niin että tavallinen romanialainen sotamieskin, joka on tottunut tämän maan soti-

laitten kurjuuteen, voi nyt tuntea itsensä ihmiseksi ja on varmasti tyytyväinen jokaisesta pienestäkin parannuksesta.

Kaikki reserviupseerit on kutsuttu kuukaudeksi asepalvelukseen, jonka aikana toivotaan voitavan päästä selville heidän luotettavuudestaan.

Vakavammat legionalaiset, jotka jo pitkän aikaa olivat surulla seuranneet legionalaisliikkeen kehittymistä väärään suuntaan, ovat vakuuttaneet uskollisuuttaan valtionjohtajalle eikä heitä vastaan lienekään ryhdytty mihinkään rankaisu- tai vainoamistoimenpiteisiin. Valtionjohtaja itsekin puhuu vielä kauniisti Codreanun ideoista, jotka suurin osa legionalaisiin luokituneista hylkäsi antautuessaan ajamaan itsekkäitä valtapyyteitä ja omaa etuaan.

Yleisenä vaikutelmana voi mainita, helpotuksen ja rauhoittumisen tunteen, sillä legionalaisten hommat ennen kapinaa olivat jo pitemmän ajan siksi mielivaltaisia, että yleinen epävarmuus ja levottomuus vallitsivat maassa. Siksi alistutaan pieneksi ajaksi ainakin vaikka kuinka ankaroihin järjestelytoimenpiteihin, kunnes romanialaisten yleinen huolettomuus taas pääsee vallalle.

Bruno Kivikoski.

(Br. Kivikoski)

Ministeri.

12)

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C 14

ASIA:

Bukarestissa olevan lähetystön raportti n:o 7.

Ministeri Kivikorski

9/2 1941

B u k a r e s t i SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

11 / 236 Pal. S - 41

KIRJELMÄ n:o 31/14.

24/2-41

Bukaresti SSA 9 P:NÄ helmi KUUTA 1941.

VIITTAUS: N

5 C14

P:NÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Raportti.

Lähetystö lähettää kunnioittaen tämän mukana raporttinsa
n:o 7

Bukarestin arvailuja saksalaisten aikeista.

Bruno Nivikoski.

Br. Nivikoski

Ministeri.

B u k a r e s t i SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 7.

4/236 Sal. S-41

Bukaresti ssa 9 p:nä helmi kuuta 1941. 24/2 - 41

Asia: Bukarestin arvailuja saksa-
laisten aikeista.

5 C14

Saksalaisten joukkojen ja sotamateriaalin kuljetus maahan on yhtämittaisesti jatkunut, mutta varmaa tietoa tänne tuotujen joukkojen määrästä ei ole saatavissa, koska arviot tai paremmin kai arvailut vaihtelevat suuresti. Voitane sanoa heitä varmuudella olevan ainakin 200,000 mutta monet arvioivat heidän lukunsa jopa kolmikertaiseksi, mikä kuitenkin on liiallista. Viime päivinä on kuljetustempoa lisätty. Yleensä on sellainen käsitys vallalla, että pian jotain tapahtuu. Saksalaisten kuumeinen touhu viittaa myös siihen. Mitä ja milloin, siihen ei kukaan osaa vastata. Marssi Bulgariaan ja sen kautta Kreikkaan on yleisin ja luonnollisin otaksuma. Aika olisi noin 3-5 viikon sisällä. Tiedot Bulgarian kannasta ovat myös ristiriitaisia. Yleisin on otaksuma, ettei vastarintaa tehdä. Jos niin käy, on ilmeistä, että Neuvostoliiton suostumus on saatu. Turkin kanta on samoin epäselvä, mutta vallitseva käsitys lie-nee, ettei Turkki lopultakaan sekaannu sotaan, jos Bulgaria antaa suostumuksensa saksalaisten kauttakulkuun. Maallikostakin tuntuu, että Saksalla ei vielä ole riittävästi voimia täällä, jos Turkin osallistuminen sotaan olisi odotettavissa.

JAKELUOHJE:

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

Romanialaiset ovat huolissaan tapahtumien kehittymisestä, vaikka eivät vielä kai tiedäkään mitään varmaa saksalaisten aikomuksista. He olettavat heti saksalaisten mahdollisesti marsittua Bulgariaan lentohyökkäyksiä englantilaisten taholta. Ensi sijassa tulisivat tietysti kysymykseen öljyalueet, jotka ovat saksalaisten hallussa. Ilmapuolustusta on siellä tietysti tehostettu, mutta myös Bukarestin ilmatorjuntaa on vahvistettu. Eilisillasta alkaen on kaikkien näyteikkunoiden ja asuntojen ikkunoiden oltava ehdottomasti pimeät. Autojen valaisimet samoin himmennetyt. Eräitä ikäluokkia ja kaikki reserviupseerit on kutsuttu asepalvelukseen. Kaupungissa olevat lukuisat saksalaiset joukot ja tuhannet saksalaisten autot y.m. moottoriajoneuvot antavat kaupungille sotaisan leiman, mitä vielä lisää runsaiden romanialaisten sotilaspartioiden vilkas toiminta. Monet kadut on vielä suljettu, kaduilla kulkijoita tarkastetaan edelleen ja ulkonaliikkumiskielto kello 9 jälkeen illalla on vielä voimassa.

Bruno Kivikoski.
(Br. Kivikoski)

Ministeri.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C14

ASIA:

Bukarestissa olevan lähetystön raportti n:o 8.

Ministeri Kivikoski

11/2 1941

B u k a r e s t i SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

12/286 Val. 2-41

KIRJELMÄ n:o 32/15.

24/2-41

Bukaresti SSA 11 P:NÄ helmi KUUTA 19 41.

VIITTAUS: _____ N

5 C14

P:NÄ _____ KUUTA 19 _____ P:TTY _____ n:o _____

VIITTAUS: _____ D. U. M. _____ / _____ 19 _____

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Raportti.

Lähetystö lähettää kunnioittaen tämän mukana raporttinsa
n:o 8

Romanian sisäisestä tilanteesta.

Bruno Kivikoski.

Ministeri.

B u k a r e s t i SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 8.

12/236 Sal. 2-41

Bukaresti ssa 11 p:nä helmi kuuta 1941. 29/2-41

Asia: Romanian sisäisestä tilan-
teesta.

5 C14

Romanian sisäisessä tilanteessa ei viime raporttini jäl-
keen ole suurempia muutoksia tapahtunut. Kapinayrityksen jäl-
keistä puhdistusta jatketaan tarmokkaasti. Yhä uusia pidätyk-
siä toimitetaan ja sota-oikeudet toimivat. Kuolemantuomioita ei
ainakaan virallisten tietojen mukaan ole julistettu, mutta pit-
käaikaisia pakkotyötuomioita on annettu runsaasti. Vara-pääminis-
teri Horia Sima'n, entisen poliisipäällikkö Petrovicescun, minis-
teri Jashinskin ja poliisipäällikkö Ghikan osallistuminen kapi-
naan on legionalaisilta löydettyjen asiakirjain nojalla todettu.
Heidän rangaistuksistaan ei ole tiedoitettu eikä edes tiedetä
onko heidät saatu pidätetyiksi vai ei. Väitetään että Horia
Sima olisi saksalaisten avulla päässyt poistumaan maasta. On
annettu joukko uusia määräyksiä, m.m. sellainen, että jokainen,
jolta tavataan ase, voidaan ampua ilman muuta. Kotietsintöjen
yhteydessä on sattunut eräitä välikohtauksia, joissa muutama
upseeri tai sotilas on menettänyt henkensä löydettyjen kapinal-
listen ryhtyessä viime hengenvetoon itseään puolustamaan. Val-
tionjohtajan virastoa (ulkoasiainministeriön talo) ympäröivät yhä
edelleen vahvat sotilasosastot ja sen läheiset kadut on sul-
jettu liikenteeltä. Samoin on keskikaupungilla muutamia katuja

JAKELUOHJE:

Jakeluohjelmalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoi-
tuksiin.

vielä eristettyinä. Sotilaspatrulleja liikkuu runsaasti ja kulkijoita tarkastetaan jatkuvasti. Liikkuessani esim. toissa-päivänä ja eilen kaupungilla jouduin molemmilla kerroilla esittämään paperini sotilaspatrullille.

Eilen äkkiä voimaan saatetut pimennysmääräykset ja Englannin lähettilään tänään tapahtunut kotiinkutsuminen ovat antaneet aiheen itsepäisiin huhuihin, että Englannin sodanju-listus on odotettavissa aivan lähipäivinä. Sotilaiden harjoitus kaduilla ja puistoissa on vilkkaassa käynnissä, mikä on omiaan hermostuttamaan suurta yleisöä.

Legionalaiset eivät tietysti ole tyytyväisiä asiain ke-hitykseen. He väittävät, että heidän Saksan painostuksesta oli luovuttava taistelusta, koska Saksan edut vaativat, ettei pitempää sisäistä sotaa Romaniassa synny. Heidän puheidensa mukaan saksalaiset kehottavat heitä alistumaan toistaiseksi, kunnes tulee hetki, jolloin pääsevät valtaan. Tällaiset pu-heet ovat tietenkin heidän omaa mielikuvitustaan, sillä Sak-sallahan on valtionjohtajan hallitsemassa maassa täydellinen toimintavapaus, joskin salassa uskalletaan esittää tyytymät-tömyyttä heidän edesottamisiinsa ja aikomuksiinsa.

Täällä internoituna olleet puolalaiset upseerit ja so-tilaat on Saksan vaatimuksesta luovutettu tai ainakin päätet-ty kuljettaa rajalle ja luovuttaa saksalaisille, huolimatta siitä että toimenpide on vastoin kansainvälisen oikeuden sää-nöksiä. Puolalaiset järjestöt ovat esittäneet ulkoasiainminis-teriölle vastalauseensa ja protestinsa, joista ei ole ollut mitään apua. Väitetään, että olisi kysymys 10.000 puolalaisen luovuttamisesta. Saksalaisten ja romanialaisten taholta ei

asioista anneta mitään tietoja, joten varmojen ja luotettavien tietojen saaminen on usein vaikeaa, koska huhut täältä ovat aina suuresti liioiteltuja, joten niihin on suhtauduttava mitä suurimmalla epäluulolla.

Hallitus on tehnyt joukon kauniita päätöksiä epäkohtien korjaamisesta, kuten kaikki uudet hallitukset tässä maassa ovat tehneet. Ne ovat jääneet useimmiten vain hurskaiksi päätöksiksi ja nykyinen hallitus ei vielä tietysti ole voinut mitään toteuttaa, koska puhdistustyö vielä on kesken. Suuri osa virkamiehistöstä on uusittava, koska legionalaiset -- maan tavan mukaan - olivat ottaneet kaikki paremmat virkapaikat itselleen. Liikkeistä on legionalaisten kontrollöörit tietysti poistettu, joten liikemailma huokaisee helpotuksesta päästessään näistä kiusankappaleista, jotka sotkivat kaikki asiat.

Nykyinen kenraalihallitus tuskin jää pitkäaikaiseksi, vaan pysyy vallassa ylimenokauden. Pitkäksikö se muodostuu on nykyoloissa mahdotonta arvioida, koska joka päivä tuo tai ainakin voi tuoda, tuntemattomia tekijöitä, jotka muuttavat kaikki suunnitelmat. Vaikka päältä katsoen kaikki on rauhallista, on yleistä hermostuneisuutta todettavissa. Tällä hetkellä sen aiheuttajana on etupäässä saksalaisten aikomukset ja niiden toteuttamisesta Romanianle adheutuvat seuraukset, joista jo etukäteen osataan kertoa mitä fantastisimpia kuvauksia.

Italian jatkuvat tappiot, Yhdysvaltain kanta y.m. antavat lisäksi monille ajatuksen aihetta, koska kaikki ei käykään niiden laskelmien mukaan, mitä tähän mennessä yleensä oli pidetty selviä.

Bruno Kivikoski:
(Dr. Kivakoski)
Ministeri.

W

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C14

ASIA:

Bukarestissa olevan lähetystön raportti n:o 9.

Ministerin Kinnokki

11/2 1941

B u k a r e s t i S S A O L E V A L Ä H E T Y S T Ö .

KIRJELMÄ n:o 33/16.

Bukaresti S S A 11 P:NÄ helmi KUUTA 19 41.^{24/2} 41

VIITTAUS: N

..... P:NÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Raportti.

Lähetystö lähettää kunnioittaen tämän mukana raport-
tinsa n:o 9

Eräitä merkkejä odotettavista tapahtumista.

Bruna Kirilovici

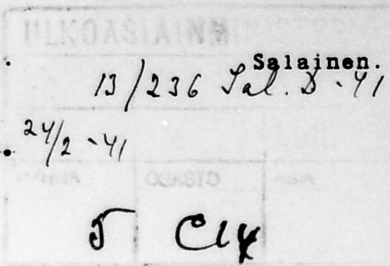
Ministeri.

B u k a r e s t i SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

RAPORTTI n:o 9.

Bukaresti:ssa 11 p:nä helmi kuuta 1941. ^{24/2 - 41}

Asia: Eräitä markkeja odotetta-
vista tapahtumista.

Englannin lähetystön henkilökunta matkustaa Bukarestista kuluvaan kuun 14 päivänä turkkilaisella laivalla Constanzasta Istanbuliin.

Saksalaisten avulla Cerna Vodan kohdalla rakennettu uusi silta Tonavan yli on juuri valmistunut hiukan ennen määräaikaa, joka oli 15 pv. helmikuuta.

Saksalaiset ovat ottaneet haltuunsa kaikki Romanian lentokentät.

Kaikki maassa olevat puolalaiset ovat saaneet määräyksen ilmoittautua palautettaviksi Saksaan tai poistua maasta ensi tilassa. Elleivät he sitä tee, sijoitetaan heidät pakotyöleireihin.

Brankivikosi.
(Br. Kivikosi)
Ministeri.

JAKELUOHJE:

.....
.....
.....
.....

UE 2: A 4.

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.
Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.
Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.
Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

W

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C 14

ASIA: _____

Bukarestissa oleva lahetetty raportti n:o 10.

Minskai Kivikorki

19/2 1941

B u k a r e s t i S S A O L E V A L Ä H E T Y S T Ö .

KIRJELMÄ n:o 50/29.

B u k a r e s t i S S A 19 P : N Ä h e l m i K U U T A 19 41 .

VIITTAUS: N

. P : N Ä K U U T A 19 P : T T Y n:o

VIITTAUS: D . U . M / 19

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
14/236 La 10.12.41		
2/3-41	NO	Litt.
5	C14	ASIA

U l k o a s i a i n m i n i s t e r i ö L L E

ASIA: Raportti.

Lähetystö lähettää kunnioittaen tämän mukana raport-
tinsa n:o 10

Romanian suurimman kone- ja asetehtaan siirtyminen
valtiolle.

Bruno Kivikoski.
BR. Kivikoski

Ministeri.

B u k a r e s t i SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 10.

Bukaresti ssa 19 p:nä helmi kuuta 19 41.

Asia: Romanian suurimman kone-
ja ase tehtaan siirtyminen valtiolle.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
N:o	14/236	Sel D. 18 71
RYHMÄ	3-71	Liit.
OSASTO	5	ASIA
C14		

Kapinaliikkeen kukistamisen jälkeen vangittujen henkilöiden joukossa oli myös Romanian suurimman kone- ja ase tehtaan Malaxan omistaja M. Malaxa ja hänen poikansa, koska heidän tehtaaltaan oli kapinallisille luovutettu runsaasti aseita, varsinkin konekiväärejä ja muutama tankkikin. Herra Malaxa, joka on Romanian rikkaimpia miehiä oli sitäpaitsi runsailla lahjoituksilla avustanut legionalaisliikettä. Lehdissä ei ollut annettu tietoja Malaxan vangitsemisesta ja kaupungilla parina päivänä kierrelleet huhut ovat tienneet, että hän olisi vapautettu. Tänä on lehdissä julkaistu lyhyt uutinen jonka mukaan herra Malaxa kuluneen tammikuun 28 päivänä päivätyllä luovutuskirjalla olisi luovuttanut omistamiensa yhtiöiden osakkeista ilman korvausta valtiolle. Toinen puoli osakkeista on toissapäivänä julkaistulla määräyksellä otettu maanpuolustuksen etujen nimessä valtion haltuun, niin että kaikki Malaxa-yritykset siis ovat kokonaisuudessaan joutuneet valtion omiksi.

Malaxa tuskin on itse voinut kontrolloida, mitä aseita hänen tehtaailtaan on joutunut kapinallisten haltuun ja hänen legionalaisliikkeelle antamansa avustukset lienevät myös olleet

JAKELUOHJE:

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

puolipakollisia, joten hänen vapauttamisensa tuntuu luonnolliselta. Onko hänen tekemänsä osakeluovutus hinta vapautuksesta, on vaikea sanoa, mutta tuntuu sellainen olettamis hyvin todenmukaiselta.

Erityinen komissio on asetettu arvioimaan tehtaas,mutta samalla myös tutkimaan miten kohtuuttomia voittoja yhtiö on valtion tilauksista saanut, sillä n. 98 prosenttia yhtiön tuotannosta on käsittänyt valtion tilauksia. Kansallispankin ilmoituksen mukaan on esimerkiksi eräästä asetilauksesta, jonka arvo on 182 miljoonaa leitä, laskutettu valtiota 1658 miljoonalla markalla. Samanlaisia tapauksia on useampia. Nämä jättiläisvoitot suoritettiin valtion varoilla, joskin niistä tietysti suuri osa -- tämän maan tavan mukaan -- on mennyt hankintoja hoitavien virkamiesten taskuihin. Malaxalla oli esim. 31 päivänä elokuuta 1940 Chase National pankissa 1,5 miljoonan dollarin saldo ja yli 900 miljoonaa leitä oli sijoitettu muualle. Liiallisiksi katsottavat voitot tullaan vähentämään korvaussummasta ja vastaisuudessa valtio välttää sellaisten suorittamisesta, kun tehtaas ovat valtion hallussa.

Bruno Kivikoski
(B. Kivikoski)

Ministeri.

W

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C 14

ASIA:

Bukarestissa olevan lähetystön raportti n:o 11.

Ministeriön Kirjasto

20/2 1941

B u k a r e s t i SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

KIRJELMÄ n:o 51/30.

Bukaresti SSA 20 P:nÄ Helmi KUUTA 19 41.

VIITTAUS: N

P:nÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D.U.M. / 19

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Reportti.

Lähetystö lähettää kunnioittaen tämän mukana ra-
porttinsa n:o 11

Romanian sisäisestä tilanteesta.

Bruno Kivikoski
B. Kivikoski

Ministeri

B u k a r e s t i SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

RAPORTTI n:o 11.

Bukaresti ssa 20 p:nä helmi kuuta 19 41.

Asia: Romanian sisäisestä tilanteesta.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
15/236 S.M. 1941		
3/3-41	Ne	Liitt.
5	C14	ASIA

Kapinayrityksen jälkeinen levottomuus alkaa vähitellen asettua. Huhut eri puolilla maata muka tapahtuneista uusista levottomuuksista on kumottu ja valtionjohtaja armeijan tuke-
mana tuntuu hallitsevan täysin tilanteen. Bukarestissa on ul-
kona liikkumisaikaa pidennetty keskiyöhön ja useat eristetyt
kadut on avattu liikenteelle. Valtionjohtajan virasto (ulko-
asiainministeriö) on kyllä edelleen tiukasti vartioitu ja kaik-
ki sen läheiset talot ovat sotilaiden miehittämät.

Legionalaisten mielissä kytee kuitenkin katkeruus ja
odottavat he vaan sopivaa tilaisuutta voidakseen yrittää uudel-
leen. He selittävät, että on odotettava sodan loppua, jolloin
voivat laskea Saksan apuun. Heidän tietojensa mukaan Saksan
uusi lähettiläs, parooni Killinger olisi valtionjohtajalta vaa-
tinut, että tämän oli toimittava yhteistyössä legionalaisten
kanssa. Kun kenraali Antonescu kuitenkin tahtoi itselleen le-
gionan johtajan paikan ja olisi avukseen ottanut vain 3-miehi-
sen legionalaisista kokoonpannun direktorion, ei legionalaisten
taholta tällaista järjestelyä voitu hyväksyä ja asia jäi sil-
leen. Saksalaisten taholta olisi legionalaisille ilmoitettu, et-
tä on paras odottaa sodan loppua, koska nykytilanne vaatii

JAKELUOHJE:

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.

Ei ulkomaedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoi-
tuksiin.

sisäistä rauhaa. Upseerihallitus ei Saksaa lopullisesti tyydyttä, koska suurin osa upseeristosta on ranskalais-englantilaisystävällistä.

Viime mainitussa väitteessä on kyllä perää, mutta tällaiset selostukset Saksalaisten kannasta lienevät legionalaisten keksimiä, jonkinlaiseksi lohdutukseksi epäonnistuneen kapinayrityksen jälkeen. Virallisten tietojen mukaan on pidätettyjen luku nyt lähes 8000 ja päivittäin tapahtuu vielä lisäpidätyksiä. Koska osa papistosta oli osallistunut aktiivisesti kapinaan on annettu määräys, etteivät he saa kuulua mihinkään poliittiseen järjestöön, eivätkä liioin osallistua mihinkään liiketoimintaan. Kaikki poliittinen ja puolue toiminta koko maassa on toistaiseksi kielletty.

Armeijassa on koulutus jo aloitettu nähtävästi todenperällä, koska kaikkialla kaduillakin näkyy marssiharjoituksilla olevia joukkoja.

Kaupungin pimennys on tällä kertaa myös toteutettu paremmin kuin aikaisemmin, niin että kaupunki todella on pimeä. Rikkomuksista on säädetty ankarat rangaistukset ja sähkövirta katkaistaan taloista, missä pimennysmääräyksiä rikotaan. Mainittakoon, että Neuvostoliiton lähetystö talostakin valovirta eräänä iltana katkaistiin, kun talosta näkyi valoa.

Suuri yleisö odottaa peloissaan pommitusten alkamista, mutta toisaalta liikkuu huhuja, että saksalaiset poistuisivat Bukarestista, jotta kaupunki tarvittaessa voitaisiin julistaa avoimeksi kaupungiksi. Tosiasiassa liekin paljon saksalaisia siirtynyt kaupungista, mutta on heitä vieläkin runsaasti jällellä.

Uusi hallitus on julkaissut joukon asetuksia ja määräyksiä, jotka tarkoittavat sosiaalisten olojen kohentamista. Siinä on tarpeeksi työtä mille hallituksella tahansa ja mitään huomattavampaa korjausta tuskin nytkään saadaan aikaan. Romanianlaiset ovat yleensä sitä mieltä, että nykyinen hallitus ei ainakaan sellaisenaan voi kauan viipyä vallassa ja että yleinen tyytymättömyys maassa on siksi suuri, että se piankin voi puhjeta tekoihin, jotka tuottavat hallitukselle yllätyksiä.

Bruno Kivikoski.
(Br. Kivikoski)

Ministeri.

W

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C 14

ASIA:

Bukarestissa olevan lähetystön raportti n:o 12.

Ministeriön Kirjasto

20/2 1941

B u k a r e s t i S S A O L E V A L Ä H E T Y S T Ö .

KIRJELMÄ n:o 52/32.

Bukaresti S S A 25 P:nÄ helmi K U U T A 1941

VIITTAUS: _____ N

_____ P:nÄ K U U T A 19 P: T T Y n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
No 16/236 P. D. 19 41		
7/2-41	12	LÄH.
RYHMÄ	OSASTO	ASIA
5	C/4	

Ulkoasiainministeriö L L E

ASIA: Raportti.

Lähetystö lähettää kunnioittaen tämän mukana raport-
tinsa n:o 12

Lisätietoja Saksem valmisteluista.

Bruno Kivikola

Ministeri.

B u k a r e s t i S S A O L E V A L Ä H E T Y S T Ö .

Salainen.

RAPORTTI n:o 12.

Bukaresti ssa 20 p:nä helmi kuuta 1941

Asia: Lisätietoja Saksan val-
mistelulista.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
16/236 Paf D. 1941		
2/3-41	40	Liitt.
RYHMÄ	OSASTO	ASIA
5	014	

Turkin ja Bulgarian hyökkäämättömyyssopimus, jolle on maailman lehdistössä omistettu suurta huomiota, on täälläkin ollut vilkkaan pohdinnan kohteena ja on sitä tulkittu monella tavalla. Kun sopimus sekä Saksan että Englannin taholla on todettu tyydytyksellä ja kun sopimuksella ei ollut täällä tapahtuville valmisteluille sellaista vaikutusta kuin ensin odotettiin, lie sopimuksen merkitys lopultakin verrattain minimaalinen. Neuvostoliiton taholta on kumottu tieto, että sillä olisi ollut osuus sopimuksen syntyyn, kuten täälläkin huhuiliin.

Saksalaisten valmistelut ovat jatkuneet nopeassa tahdissa. Joukkokuljetuksia on tapahtunut yötä päivää, niin että tänne tuotujen joukkojen lukumäärä nyt nousee vähintään 600,000 mutta toisten arvioiden mukaan 800,000 tai aina miljoonaan asti. Eräs rautatieinsinööri väitti, että viimeksimainittu suurin luku on lähinnä totuutta, mutta monet ulkolaiset sotilasasiamiehet asettavat 800,000 maksimiksi.

Eilisissä tšekäläisissä lehdissä suurin rubriikein julkaistut tiedot englantilaisten joukkojen kuljetuksesta Kreikkaan, viittaavat siihen, että toiminnan aika kohta on käsissä, Ennen

JAKELUOHJE:

Jakeluohjelmalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

hyökkäystä Hollantiin, Belgiaan ja Norjaan puhuttiin myös paljon englantilaisten tapahtuneista tai suunnitelluista joukkokuljetuksista näihin maihin, niin että vanha resepti kelvannee yhä edelleen. Diplomaattipiireissä arvellaan yleisesti maaliskuun muodostuvan ratkaisevaksi ja toiminnan Kreikkaa vastaan sen kuluessa alkavaksi.

Saksalaisten kuljetukseen on käytetty paitsi saksalais-
ta myös runsaasti ranskalaista, puolalaista, belgialaista ja hollantilaista rautatiekalustoa.

Tankeista on suuri osa ranskalaisia ja ranskalaisia autoja sekä linjavaunuja näkyy olevan runsaasti saksalaisten käytössä.

Bruno Kivikoski.
(Br. Kivikoski)

Ministeri.

W

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C 14

ASIA: _____

Bukarestissa olevan lähetystön raportti n:o 13.

Ministeri Rinne

22/2 1941

B u k a r e s t i S S A O L E V A L Ä H E T Y S T Ö .

KIRJELMÄ n:o 54/32.

Bukaresti S S A 27 P:nÄ helmi KUUTA 1941.

VIITTAUS: N

P:nÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

Ulkoasiainministeriö L L E

ASIA: Raportti.

Lähetystö lähettää kunnioittaen tämän mukana raporttin-
sa n:o 13

Kansanäänestys.

Bruno Kivikoski

Ministeri

B u k a r e s t i SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 13.....

20/137 Sal. S - YI.

Bukaresti ssa 27 p:nä helmi kuuta 1941.

27/3-41

Asia: Kansanäänestys.

5 C14

Valtionjohtaja Antonescu on määrännyt tulevan maaliskuun 2 päivänä toimeenpantavaksi yleisen kansanäänestyksen siitä hyväksyykö kansa hänen hallitustoimenpiteensä. Jokainen 21 vuotta täyttänyt romanialainen on velvollinen äänestämään.

Romaniassa ei koskaan aikaisemmin ole yleistä kansanäänestystä toimitettu, joten äänestys-säädetystä äänestyspakosta huolimatta tuskin muodostunee niin yleiseksi kuin vastaavanlaiset äänestykset maissa, joissa niitä on useammin toimitettu.

Äänestyksen tuloksesta voidaan mielestäni jo etukäteen sanoa, että se muodostuu myönteiseksi ja että jaa-ääniä annetaan n. 80-95 %. Tämä ei johdu siitä, että oltaisiin tyytyväisiä hallitukseen, mutta kun on vaan kaksi äänestysmahdollisuutta, tulevat useimmat äänestämään myönteisesti muistaessaan, mihin sekasortoon maa legionalais-regimen aikana oli vaipumassa.

Äänestyksen tarkoituksena on osoittaa saksalaisille, että Antonescun asema on luja, koska legionalaispiirit edelleen väittävät, että suurin osa kansasta on heidän puolellaan. Väitetään myös, että koko äänestys toimitetaan saksalaisten ehdotuksesta. Äänestys tuskin muodostunee vapaaksi ja kontrolloitane se niin,

JAKELUOHJE:

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

ettei suurelle yleisölle jää muuta mahdollisuutta kuin äänestää myönteisesti, varsinkin kun ei-äänestäjien on ilmoitettava syy tyytymättömyyteen ja merkittävä osotteensa äänestyslippuun.

Useat romanialaiset, joiden kanssa olen asiasta keskustellut sanovat, että tulevat äänestämään myönteisesti, vaikka he eivät suinkaan ole tyytyväisiä, mutta jos äänestystulos muodostuisi kielteiseksi, on mahdollista, että saksalaiset määräisivät kuka tulee hallituksen johtoon. Sellaista ratkaisua he eivät halua, koska on täysin epätietoista, millaiseksi hallitus tulisi muodostumaan ja mihin vaikeuksiin maa taas joutuisi. Siksi on parasta kannattaa valtionjohtajaa, jonka tarkoituksiperät kuitenkin ovat hyvät ja maan parasta tarkoittavat. Äänestys on siis lopultakin vain toimenpide, jolla ei ole mitään käytännöllistä merkitystä ja joka ei suinkaan ilmaise kansan tahtoa.

Bruno Kivikoski.
B. Kivikoski

Ministeri.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C14

ASIA:

Bukarestin olevan lähetystön raportti n:o 14.

Ministeri Kivikosa

573 1941.

B u k a r e s t i SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

KIRJELMÄ n:o 65/40.

Bukaresti SSA 5 P:NÄ maalisk. KUUTA 19 41.

VIITTAUS: N

P:NÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D.U.M. / 19

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Raportti.

Lähetystö lähettää kunnioittaen tämän mukana raport-
tinsa n:o 14

Saksalaisten marssista Bulgariaan.

Erno Riviloski.
(Er. Riviloski)

Ministeri

B u k a r e s t i SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 14.

Bukaresti ssa 5 p:nä maaliskuuta 1941.

21/237 Val. S - 41

27/3 - 41

Asia: Saksalaisten marssista

Bulgariaan.

5 C14

Saksalaisten sotajoukkojen marssi Bulgariaan tapahtui virallisesti -- kuten oli odotettu -- 1 päivänä maaliskuuta, mutta tosiasiallisesti oli se jo alkanut muutamia päiviä aikaisemmin, vaikka Bulgarian hallitus virallisesti peruuttikin siitä erinäisissä ulkolaisissa lehdissä julkaistut tiedot. Bulgarian liittyminen Kolmenvallan sopimukseen tuli tavallaan yllätyksenä ja tahdottiin sillä kai luoda jonkinlainen perusta, jonka nojalla saksalaisten maahantulo voidaan selittää. Kuten aikaisemmin olen ilmoittanut on siviilipukuisia saksalaisia ollut Bulgariassa jo kauan valmistamassa joukkojen maahantuloa. Valmistus on tapahtunut saksalaisella perinpohjaisuudella, niin että esim. kaikki tarpeelliset puhelinjohdot ja muut laitteet olivat jo valmiiksi asetettu paikoilleen. Valmistustöistä mainittakoon, että saksalaiset esim. ovat nopeasti perustaneet Bulgariaan täydellisen öljypuhdistamon, jossa Romaniasta vietävä raakaöljy voidaan valmistaa bensiiniksi. Romanian öljypuhdistamot eivät näet kykene puhdistamaan kaikkea raakaöljyä eikä tšekäläinen bensiini sellaisenaan kelpaa lentokonebensiiniksi, mutta lisäämällä siihen ethyliä, voidaan sitä sanottuun tarkoitukseen käyttää.

JAKELUOHJE:

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

Huolimatta tämän päivän lehdissä julkaistuista peruutuksista, ettei Saksa olisi yrittänyt painostaa Kreikkaa rauhan-
tekoon Italian kanssa, lie näin kuitenkin tapahtunut. Kreikka,
joka menestyksellisesti on taistellut Italiaa vastaan, huomaa
ettei se yksin eikä edes Englannin avulla pysty vastusta-
maan Saksa. Sitäpaitsi lienee Kreikassa puolue, joka haluaisi
sodan lopettamista. Ennenkuin Saksa saa kaikki joukkonsa ku-
letetuksi ja muut valmistelut mahdollisesti tehtävää hyökkäys-
tä varten suoritetuksi kuluneen ainakin kaksi viikkoa. Väite-
tään Kreikan pääministerin lausuneen Saksan Ateenan lähetti-
lälle, että Kreikan hallitus tuskin kykenee taivuttamaan kan-
saa ja armeijaa taistelemaan Saksa vastaan, jos Saksa todel-
la on maan rajalla suurin joukoin valmiina hyökkäämään, ja
että hallitus siinä tapauksessa olisi pakotettu tekemään rau-
han. Rauhan ehtona on kuitenkin, ettei italialaisia päästetä
Kreikkaan, sillä heitä vastaan jokainen kreikkalainen taiste-
lee viimeiseen hengenvetoon asti.

Kreikan sodan alkaessa kierteli jo huhuja siitä, että
sota tuli yllätyksenä Hitlerille, joka siitä oli vihoissaan,
koska hän olisi tahtonut järjestää Balkanin olot ilman so-
taa. Ehkä hän vieläkin siihen pystyy. Seuraavat pari viikkoa
sen osoittavat. Niiden kuluessa saadaan myös selvyys Turkin
kannasta samoin kuin siitäkin mitä Hitlerin viesti Turkin
presidentille on sisältänyt.

Neuvostoliiton suhtautuminen tapahtumiin on toistaiseksi
epäselvä, mutta sen Sofiassa antama nootti, joka on epäsel-
vä, antaa kuitenkin aihetta olettaa, että nimenomaista sopimus-
ta ei oltu tehty asiasta Saksan ja Neuvostoliiton välillä.

Saako sekä mistä ja miten Neuvostoliitto korvausta, on toistaiseksi epätietoista. Saksan pidättyväinen suhtautuminen Suomeen ja Saksan lehdistön viimeaikaiset, lukuisat Ruotsia varsin ankarasti arvostelevat kirjoitukset ovat antaneet monille tšekäläisille henkilöille aihetta otaksumiin, että Neuvostoliitto vieläkin saisi korvausta pohjoisessa. Näiden otaksumien pohjaksi ei kuitenkaan voida esittää mitään tosiasiaa enempää kuin niillekään silloin tällöin toistuville huhuille, että koko entinen Puola luovutettaisiin Neuvostoliitolle.

Saksalaisten joukkojen kuljetus tapahtui suurimmaksi osaksi autoilla, joita Bukarestin kauttakin on kulkenut loppumattomat kolonnat. Bukarestissa on havaittavissa heidän poistumisensa, mutta paljon heitä vieläkin on kaupungissa. Romanialaiset joukot näkyvät sijoittuneen useihin saksalaisten hallussa ennen olleisiin paikkoihin sekä esim. asettaneen omat radiolähetyslaitteensa poistettujen vastaavien saksalaisten laitteiden tilalle kaupungissa. Kaupungin pimennys alkaa nyt vasta kello 20 ja ulkona liikkumisaika on pidentetty puoliyöhön.

Bruno Kivikoski.
(Br. Kivikoski)

Ministeri

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C 14

ASIA: _____

Bukarestissa olevan lähetystön raportti n:o 15.

Ministeri Kivikosi

8/3 1941.

B u k a r e s t i S S A O L E V A L Ä H E T Y S T Ö .

KIRJELMÄ n:o 68/42.

Bukaresti S S A 8 P:nÄ maaliskuu KUUTA 1941.

VIITTAUS: N

P:nÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Raportti.

Lähetystö lähettää kunnioittaen tämän mukana raporttinsa
n:o 15

Valtionjohtajan Wienin-matka.

Bruno Kivikoski

Ministeri.

Bukaresti SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 15.

Bukaresti:ssä 8 p:nä maaliskuuta 1941.

Asia: Valtionjohtajan Wienin-mat-
ka.

Romanian valtionjohtajan ja sotamarsalkka Göringin tapaaminen Wienissä oli järjestetty niin salassa, ettei siitä tiedetty ennenkuin virallinen tieto siitä annettiin. Tiedonanto oli varsin niukkasanainen, koska siinä vain mainittiin keskustelujen koskeneen molemmille maille tärkeitä kysymyksiä ja taloudellisia asioita. Bukarestissa huhuttiin kovin, että käynti aiheutui siitä, että Neuvostoliitto samanaikaisesti kuin se jätti Sofiassa nootin saksalaisten Bulgariaan tulosta, olisi jättänyt Romanian hallitukselle nootin, jossa olisi vaadittu Romanianltä Mustanmeren satamia. Kuulin asiasta pariltakin romanialaiselta, huomattavassa asemassa olevalta yksityishenkilöltä, mutta viranomaisten taholta ei asiasta mitään tiedetty. Tämänpäiväiset lehdet julkaisevat Tassin peruutuksen nähin huhuihin, joista jo eräissä ulkomaanlehdissäkin peruutuksesta päättäen oli mainittu.

Kun Saksalla tällä hetkellä on paljon huolehdittavaa kaakkois-Euroopan asian järjestämisessä on luonnollista, että Göringin ja Antonescun tapaamisen yhteydessä oli pohdittavana useita kysymyksiä, jotka on järjestettävä yhteisvoimin kaiken varalta, koska Saksan suunnitelmissa on otettava huomioon monta epävarmaa tekijää, joista mainittakoon Neuvostoliitto, Turkki ja myös

JAKELUOHJE:

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

Jugoslavia sekä lisäksi Yhdysvaltain taholta äkkiä alkanut aktiivinen kiinnostuminen kaakkois-Euroopan asioihin, mikä ilmenee presidentti Roseveltin ja Yhdysvaltain Beogradin lähettilään Jugoslavian hallitukselle tekemistä ilmoituksista, mitkä voivat ainakin jossain määrässä vaikuttaa Jugoslavian hallituksen kantaan ja vaikeuttaa Saksan pyrkimyksiä. Toistuvat huhut tyytymättömyydestä ja vaikeuksista Kreikassa sekä huhut siellä pian odotettavissa olevasta hallituksenvaihdoksesta viittaavat kuitenkin siihen, että Saksa sielläkin ehkä onnistuu pyrkimyksissään tarvitsematta ryhtyä sotaan Kreikkaa vastaan.

Bruno Kivikoski.
(Br. Kivikoski.)

Ministeri.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C 14

ASIA:

Bukarestissa olevan lähetystön raportti n:o 16.

Ministeriö Pääm

18/4 1941

B u k a r e s t i SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

KIRJELMÄ n:o 126/54

Bukaresti SSA 18 P:NÄ huhti KUUTA 19 41.

VIITTAUS: N

P:NÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Raportti.

Lähetystö lähettää kunnioittavasti tämän mukana
raporttinsa n:o 16:

Ensi vaikutelmia Romaniasta.

Ministeri:

Edmund H. Laine
(E. H. alin)

B u k a r e s t i SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

RAPORTTI n:o 16.

Bukaresti ssa 18 p:nä huhti kuuta 1941.

Salainen.

26/238 Pal. S-41.

12/5-41

Asia: Ensi vaikutelmia Romaniasta.

5 C14

Ensimmäiset vaikutelmani ovat epäedulliset.- Sisäpoliittisesti on tilanne huolestuttavan epävakaa.- Ulkopoliittisesti on monta vaikeutta suhteissa Saksaan.- Romania pidättyväinen Jugoslavian suhteen.- Mielipiteitä Saksan ja Neuvostoliiton suhteiden kehityksestä.

X X

X

Tulkoon heti todetuksi, että ensimmäisiä vaikutelmiani Romaniasta ei voida sanoa edullisiksi. Ensiksi on tähän syytä se epäjärjestys, huolimattomuus ja epäluotettavuus, joka tässä maassa antaa leimansa kaikille elämän aloille. Toisena syytä saamini epäedullisiin vaikutelmiin on se yleinen "malaise", se hermostuneisuus ja tulevaisuuden pelko, joka tällä haavaa vallitsee niin hyvin Romanian virallisilla tahoilla kuin yksityispiireissä; eikä voitane kieltää, etteikö siihen olisi syytä.

Sisäpoliittisessa suhteessa vallitseva ulkonainen rauha on vain pettevä julkisivu. Tosin nykyisellä regime'llä ja valtionjohtajalla, kenraali Antonesculla -- josta ei voitane sanoa muuta kuin että hän on rehellinen, maan parasta vilpittömästi

JAKELUOHJE:

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

harrastava energinen ja lahjakas mies -- on kieltämättä maassa huomattava kannatus. Mutta silti kenraali Antonescun aseman pääasiallisena perustana ovat toistaiseksi pistimet. Eräänä ulkonaisena merkinä tästä mainittakoon ne äärettömän jyrkät sotilaalliset varovaisuustoimenpiteet, joilla vartaidaan ulkoasiainministeriön palatsia, jossa valtionjohtaja elää ja toimii. Nämä toimenpiteet ovatkin ehdottoman tarpeen vaatimia. Lukuisat ovat ne murhayritykset, joita kenraali Antonescu vastaan jo on tehty -- viimeinen aivan äskettäin -- ja peittelemättä lausutaan ilmi pelko, että kerran joku tällainen yritys voi onnistua, kaikkine Romanianle kohtalokkaine seurauksineen. Tammikuun kapinan verisellä kukistamisella legionalaistsiikettä ei näet suinkaan kukistettu. Aivan viime aikoina on uuden vakavanlaatuisen liikehtimisen oireita legionalaistaholla ollut havaittavissa ympäri maata. Tämä kieltämättä on erittäin huolestuttavaa, sillä legionalaistsiike -- mikä alkuaan oli vilpittömästi isänmaallinen liike, joka rehellisesti pyrki yleishyvää tavoitteleviin päämääriin -- tuntuu nyttemmin käyneen mitä erilaisimpien, hämäräperäisten, yleensä tyytymättömien jopa rikollistenkin aineiden itsekkäitä valtapyytteitä ajavaksi liikkeeksi. Ainakin yhtenä selityksenä tähän valitettavaan kehitykseen on se tosiseikka, että kuningas Carolin onnistui miltei täydellisesti "likvidoida" legionalaistsiikkeen parhaimmat johtajat, kaikki ne, joilla todella oli ihanteellisia päämääriä ja vaikutusvaltaa liikkeen massoihin. Näin ollen tämä liike, jolle edelleen kieltämättä on aika suuresti kannatusta, muodostaa erittäin vaarallisen tekijän maan sisäpoliittisessa elämässä, ja ymmärrettävää on, että kenraali Antonescu, joka tammikuun kapinan ku-

kistamisen jälkeen on legionalaisten vihollinen n:o 1, ei voi tuntea itseään varmaksi. Siten leviää ylhäältäpäin aina kansan syviin riveihin saakka epävarmuuden tunne, uusien sisäisten kouristusten pelko.

Ulkopoliittiset vaikeudet ovat ainakin yhtä suuret kuin sisäpoliittiset. Tämän raportin puitteissa voin kuitenkin vain aivan pintapuolisesti kosketella tärkeimpiä niistä.

Ulkopolitiikan alalla suhteet Saksaan tietenkin dominoivat. Mutta niissä on erittäin monta mutkaa. Mitä maan johtaviin piireihin ja eritoten valtionjohtajaan tulee, pitävät he -- laskien Saksan voittoon -- Romanian selvää suuntautumista Saksaan ja läheistä yhteistyötä tämän vallan kanssa maan ainoana mahdollisena politiikkana nykytilanteessa. Tätä tehostetaan uupumatta päivittäin sanomalehdissä, radiossa ja hallituksen jäsenten puheissa eri tilaisuuksissa. Mutta vilpittömänä isänmaanystäjänä kenraali Antonescu samalla parhaansa mukaan yrittää säilyttää niin paljon kuin suinkin mahdollista Romanian suvereniteetista ja itsemääräämisoikeudesta. Tämä on jo aiheuttanut -- saamieni tietojen mukaan -- aika vakavia ristiriitoja hänen ja saksalaisten välillä, jopa siinäkin määrin, että ainakin eräissä saksalaispiireissä mielellään nähtäisiin, että Antonescu häviäisi tavalla tai toisella, esimerkiksi uuden legionalaiskapinan kautta, joka antaisi saksalaisille tilaisuuden tarttua asioihin ja lujittaa otettaan Romaniaan. Luotettavalta taholta on minulle väitetty, että tällöin nykyinen sotaministeri, kenraali Jacobini tulisi Antonescun seuraajaksi.^X/

X/ Kerrottakoon tässä yhteydessä täällä väitettävän, että Horia Sima pidettäisiin Saksan lähetystössä jonkinlaisena panttivankina legionalaisiin nähden ja samalla "Damokleen miekkana" Antonescun päällä. Minun on kuitenkin vaikeata uskoa tämän pitävän paikkansa. Tietenkin on luultavampaa hänen oleskelevan Saksassa.--

Suuren yleisön suhtautumisessa Saksaan on monta vivahtusta. Itsestään selvää on, että maan lukuisat juutalaiset poikkeuksetta suhtautuvat mitä vihamielisimmin saksalaisiin. Legionalaisten keskuudessa taasen vallitsee syvä katkeruus Saksa vastaan sekä Wienin välitystuomion vuoksi että sen johdosta, että Saksa tammikuun kapinan aikana asettui Antonescun taakse ja huomattavasti myötävaikutti hänen voittoonsa. Mutta myös laajoissa muissa, ei-juutalaisissa ja ei-legionalaisissa, se on etenkin vanhan regime'n intohimoisesti entente-ystävällisissä piireissä suhtaudutaan avoimesti epäystävällisesti saksalaisiin. Peittelemättä on näillä tahoilla minulle julkilausuttu ihailu Jugoslaviaa kohtaan ja luulo, että vaikkakin Jugoslavian tappio nyt oli ennakolta selvä, sen tekemä vastarinta ei suinkaan ollut mikään sokeaa itsemurhapolitiikkaa, vaan päinvastoin oikea asenne tulevaisuutta silmälläpitäen, koska loppujen lopuksi Saksa -- heidän luulonsa mukaan -- ei tule voittamaan käynnissä olevassa suursodassa. Päinvastoin -- sanotaan näillä tahoilla -- sodan päätyttyä Saksan tappioon, koittaa ylösnousemuksen onnellinen hetki niille maille, jotka ovat parhaansa mukaan yrittäneet vastustaa Saksa, kun taasen niitä, jotka vastustuksetta ovat alistuneet, odottaa onnettomuus ja kadotus.

Luonnollisesti on kuitenkin virallisten piirien ulkopuolellakin sangen laajoja reaali poliittisesti-ajattelevia romanialaisia piirejä, jotka ovat vakuuttuneita Saksan voitosta ja, sen mukaisesti, mahdollisesta perinnäisestä antipatiasta ja uusistakin epäluuloista huolimatta, kannattavat läheistä suuntautumista Saksaan, toivoen siitä koituvan eri etuja Romanianle. Niinpä on jo nyt maan kaikissa lehdistä selvästi julkilausuttu toivomus, että, Jugoslavian sorruttua, Saksan avulla Ro-

maniaan liitettäisiin se osa Banaattia, joka Versailles'in rauhanteossa annettiin Jugoslavialle. Tuleeko niin käymään, on toinen asia. x/

Saksalaista orientatiota harrastavien piirien kannanoton päävaikuttimena on kuitenkin se tosiseikka, että nämä piirit näkevät Saksan armeijassa välttämättömän suojelijan Neuvostoliiton pelättyjä lisäpyyteitä vastaan. Täällä ollaan nimittäin yleensä selvillä siitä, että Neuvostoliitto on Romanian vaarallisin vihollinen. Perin vilkas ja tarmokas lieneekin se toiminta, jota Neuvostoliiton taholta tässä maassa avoimesti ja salaisesti harjoitetaan Romanian saamiseksi, tavalla tai toisella ja muodossa tai toisessa, Moskovan määräämisvallan alaiseksi. Tällä haavaa tunnutaan Neuvostoliiton taholta pyrittävän tähän päämäärään ei vain yleisen imperialistisen ekspansio politiikan toteuttamiseksi, vaan eritoten siinä tarkoituksessa, että Romanian myötävaikutukseen voitaisiin laskea siinä tulevassa yhteenotossa Saksan kanssa, johon Neuvostoliitto, kuten täällä väitetään, aivan ilmeisesti valmistautuu. xx/

Mitä tähän mahdolliseen yhteenottoon muuten tulee, tunnutaan täällä yleisesti -- ja ulkoasiainministeriössäkin -- arvelta van sen voivan tapahtua aika piankin. Täällä ei näet uskota, että Saksa, kun Balkanin asiat, luultavasti verrattain nopeastikin, on saatu järjestetyksi sen tahdon mukaisesti, todenteolla x/ Mainittakoon, että kenraali Antonescu toissapäivänä lausui eräille virkaveljellensä: "Me emme aio menetellä Jugoslaviaa kohtaan kuten Puola syksyllä 1939 menetteli Tšekkoslovakiaa kohtaan. Armeijamme seisoo nyt katseet "itäänpäin suunnattuina".- Toiselta taholta olen kuullut, että Romanian pidättyväisyys Jugoslavian suhteen olisi Moskovan vakavan varoituksen tulos.

xx/ Kts. sähköttäni n:o 24.

yrittäisi maihinnousua Englantiin, vaan arvellaan Saksan silloin ensin kääntyvän Neuvostoliittoa vastaan voidakseen -- saatuaan Ukrainan rikkaudet haltuunsa -- turvallisemmin jatkaa nälännyttämissotaansa Englantia vastaan ja -- Neuvostoliiton kukistuttua -- selkä turvattuna kaikilla voimillaan yrittää lopullista iskua Englannille.

Lähitulevaisuus osoittanee missä määrin tämä ajatuksenjuoksu on oikea. Joka tapauksessa se on täällä dominoiva. Ei sallata huolestumista siitä, mitä tämä odotettu Saksan-Neuvostoliiton välinen sota etenkin alkuvaiheessaan tulisi merkitsemään Romanian, mutta lausutaan samalla avoimesti ilmi toivo, että yhdeksi tämän sodan tulokseksi muodostuisi Bessarabian ja Bukovinan pääauttaminen Romanian. Näin ollen suhtaudutaan tähän sotamahdollisuuteen eräänlaisella jännittyneellä, hermostuneella toivehikkuudella.

Ministeri:

Edvard G. Tamm

N:o /B/3.

Ulkoasiainministeriölle.

Sittenkun LVK:n puheenjohtaja on kirjelmällään n:o määrännyt kaikki LVK:lle ilmoitetut saksalaiset aktiivat luovutettavaksi N:liitolle, eikä hallitukselle myönnetty pyydettyä neuvottelutilaisuutta mm. suomalaisten vastasaatavien kuittauskysymyksestä on selvittelyvaltuuskunta epävirallisissa neuvotteluissaan LVK:n taloudellisen osaston ja N:liiton H:gissä olevan kauppavaltuuston kanssa havainnut venäläisten kannan suomalaisiin vastasaataviin nähden pääpiirteissään seuraavaksi:

1. Clearingsopimuksen piiriin kuuluvia suomalaisten saatavia Saksasta (yhteensä 1.123,6 milj. mk) ei voida vähentää saman sopimuksen piiriin kuuluvista suomalaisista veloista Saksaan, koska saksalaiset velalliset eivät ole maksaneet k.o. velkojaan clearingtilille Berliinissä ja nämä niin ollen edelleenkin ovat perittävisissä suomalaisina saatavina saksalaisilta velallisilta. Tällöin on kuitenkin huomattava, että asetuksen n:o , 7.9.45 perusteella tehdyissä ilmoituksissa maksusuhteista Saksaan ovat useimmat ilmoittajat vähentäneet saataviaan veloista silloin kuin sama saksalainen yksityinen tai juriidinen henkilö on ollut sekä saamamiehenä että velallisena. Milloin ei ilmoittaja ole tällaista saldeerausta suorittanut, on selvittelyvaltuuskunta ainakin selvissä tapauksissa pyrkinyt ilmoittamaan ainoastaan nettovelan. Tätä periaatetta vastaan ei LVK:n taholta ole mitään huomautettu.

2. Suomalaiset saatavat Saksan Suomessa toimineilta sotavoimilta (yht. 394,1 milj. mk) ovat taasen ainakin LVK:n taloudellisen osaston päällikön mielestä välittömästi Suomen sodankäynnistä N:liittoon vastaan johtuvia menoja, joiden maksaminen Saksan sotavoimien Suomeen jättämistä varoista ei voi tulla kysymykseenkään, semminkin kuin N:liitto olisi voinut ottaa nämä varat haltuunsa sotasaaliina välirauhansopimuksen 11.artiklan mukaan.

3. Niitä selviä ja riidattomia suomalaisia saatavia, jotka kohdistuvat Suomessa olevaan, nyt N:liitolle luovutettavaan saksalaiseen omaisuuteen tuntuvat venäläiset hyväksyvän maksettavaksi luovutettavasta omaisuudesta. Tämä koskee kuitenkin vain ennen välirauhansopimusta syntyneitä saatavia ja edellyttää, että N:liiton viranomaiset tunnustavat niitä selviksi ja riidattomiksi, mikä ilmeisestikin tulee tapahtumaan saksalaisen omaisuuden luovutuksen yhteydessä.

Harkitessaan kysymystä Saksasta tai saksalaisilta perimättä jäävien suomalaisten saatavien mahdollisesta korvaamisesta valtion varoista on selvittelyvaltuuskunta päätenyt seuraavaan:

1. Clearingsopimuksen piiriin kuuluvat suomalaiset saatavat Saksasta. Nämä, valtaosaltaan normaalisiin kaupallisiin suhteisiin perustuvat saatavat ovat edelleenkin perittäväissä saksalaisilta velallisilta, eikä niiden korvaaminen valtion varoista niinollen näytä olevan juriidisesti perusteltavissa. Tämä on kuitenkin puhtaasti teoreettinen näkökohta, jota vastaan on asetettava seuraavat tosiseikat:

Saatavien perimiseen Saksasta on ainakin yksityisten kohdalta jatkuvasti mahdotonta ryhtyä, eikä tällaisten mahdollisuuksien avautumista voida tässä vaiheessa lainkaan arvioida.

Monien saksalaisten velallisten olemassaolo tai ainakin niiden maksukyky tuntuvat varsin kyseenalaisilta.

Normaaliseissa kaupankäynnissä on velkainmaksu/luonnollisena edellytyksenä, että saatavatkin, määrättyä riskimarginaalia lukuunottamatta, voidaan periä. Esillä olevassa tilanteessa pakotetaan suomalaisia velallisia erikoisella lailla maksamaan kaikki saksalaiset velkansa Suomen Pankkiin ilman, että kysymys saatavien perimisestä Saksasta olisi samalla järjestetty valtiiovallan taholta. Uusilla suomalaisilla toiminimillä on saatavia Saksasta yhtä paljon tai enemmänkin kuin velkoja Saksaan. Pakoittaessaan tällaisia liikeyrityksiä maksamaan saksalaiset velkansa, joutuvat monet niistä suuriin vaikeuksiin ja jopa konkurssitilaan. Sama koskee niitä suomalaisia viejiä, jotka Suomen ja Saksan välisen katketessa eivät ole saaneet maksua jo toimitetusta tavarasta.

Kun otetaan huomioon, että clearingsopimuksen piiriin kuuluvia velkoja Saksaan, joita lailla määrätään suomalaisten velallisten maksettavaksi, on kaikkiaan 1.508 milj./mk ja saman sopimuksen piiriin kuuluvia, saamamiesten ilmoittamia/suomalaisia saatavia Saksasta on 1.123 milj./mk, joiden perimisestä ei suomalaisilla saajilla ole toiveitakaan, tuntuu selvältä, että tämä yksipuolinen velkainmaksu saattaa suuren osan maan liikeyrityksistä ja siltä osalta maan talouselämän varsin arveluttavaan tilaan.

Kun edelläsanan lisäksi otetaan huomioon, että sekä tuotajat että viejät ovat, noudattaen valtiiovallan taholta heihin kohdistettuja vetoimuksia toimineet valtioiden välisissä sopimuksissa määrättyjen kiintiöiden täyttämiseksi, näyttää Saksasta perimättä jäävien saatavien korvaaminen valtion varoista yhtä kohtuulliselta ja oikeutetulta kuin muun yksityisten kansalaisten sodankäynnistä ja välirauhansopimuksesta johtuvan omaisuuden menetyksen korvaaminen.

Suomalaisten saatavien Saksasta korvauskysymystä käsitellessä on lisäksi korostettava, että 22.2.45 tekemällään päätöksellä on valtioneuvosto oikeuttanut UOH:n suorittamaan sen haltuun uskotuista, Suomen-Saksan clearing- ja kokoamistileillä Suomen Pankissa olevista varoista suomalaiset selvät ja riidattomat saatavat. Näitä saatavia maksettiin kunnes LVK kirjelmällään kielsi saksalaisten saatavien käyttämisen suomalaisten saatavien maksuun ja määräsi palautettavaksi k.o. tileille kaikki niiltä välirauhansopimuksen jälkeen suoritettut maksut. Tällöin oli edistetty suorittaa selviksi ja riidattomiksi havaittuja saatavia 257 milj./mk:n edestä, mikä summa valtioneuvoston tekemällä päätöksellä palautettiin valtion varoista Suomen-Saksan clearingtilille Suomen Pankkiin.

Päättyessään tyydyttää suomalaisia saamamiehiä Suomen-Saksan clearingtilillä olevista saksalaisista varoista, on siis valtioneuvosto edellyttänyt, ettei tämä ole ristiriidassa välirauhansopimuksen 16.artiklan kanssa ja että saksalaisten velkojen maksaminen Suomessa olevilla saksalaisilla varoilla olisi vallitsevassa tilanteessa täysin oikeutettu. Päättyessään taasen palauttaa clearingtilille valtion varoista tältä tililtä yksityisille jo maksetut saatavat, on valtioneuvosto jättänyt saatavakysymyksen järjestyksen lainsäädännöllistä tietä myöhemmän ratkaisun varaan.

Ratkaistaessa kysymystä millä tavoin valtiiovallan on suh-
tauduttava selviin ja riidattomiin suomalaisiin saataviin Saksasta on näin ollen otettava huomioon seuraavat viisi vaihtoehtoa:

1) Saatavia ei korvata lainkaan valtion varoista. Clearingtililtä yksityisille saajille jo maksetut ja valtion varoista mainitulle tilille palautetut saatavat on tällöin perittävä takaisin, mikä ei liene mahdollista ilman tätä varten säädettävää lakia.

2) Clearingtililtä maksettuja saatavia ei peritä takaisin, vaan jätetään valtion varoista mainitulle tilille palautettu summa valtion rasitukseksi.

3) Kaikki selviksi ja riidattomiksi todetut suomalaiset saatavat Saksasta korvataan kokonaisuudessaan valtion varoista.

4) Kaikki selviksi ja riidattomiksi todetut suomalaiset saatavat Saksasta korvataan samassa suhteessa ja samalla tavalla kuin muu sodan ja välirauhansopimuksen kautta menetetty yksityinen omaisuus on korvattu. Tällöin jouduttaisiin mahdollisesti määrätyissä suhteissa perimään takaisin clearingtililtä jo suoritettuja saatavia.

5) Selviksi ja riidattomiksi todettuja suomalaisia saatavia Saksasta ei korvata valtion varoista, mutta myönnetään sen sijaan valtion varoista saamamiehille heidän saataviaan vastaavaa pitkäaikaista luottoa.

Selvittelyvaltuuskunta puolestaan pitää ratkaisua vaihtoehdon 4) mukaan oikeudenmukaisempana kuitenkin sillä lisäyksellä, että niille suomalaisille velallisille, jotka suorittaessaan suomalaiset velkansa Suomen Pankkiin, ovat riippuvaisia saatavistaan Saksasta myönnettäisiin viipymättä valtion varoista heidän saataviaan vastaavaa luottoa siksi kunnes he ovat saaneet lain edellyttämän korvauksen saatavistaan.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C 14

ASIA: _____

Bukarestissa olevan lähetystön raportti n:o 17.

Ministeriö Paluu

22/4 1941

ULKOASIAINMI

B u k a r e s t i S S A O L E V A L Ä H E T Y S T Ö .

28/238 Sal. S-41

KIRJELMÄ n:o 129/55.

21/5-41

Bukaresti S S A 23 P: N Ä h u h t i K U U T A 19 41.

OSASTO

VIITTAUS: N

5 C14

P: N Ä K U U T A 19 P: T T Y n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

Ulkossisainministeriö

LLE

ASIA: Raportti.

Lähetystö lähettää tämän mukana kunnioittavasti
Bukarestin-lähetystön raportin n:o 17
Eräs kirjeenvaihto Horia Siman ja kenraali Antonescun vä-

lillä.

Ministeri:

Edvard G. F. Alin

Liitteitä: 8.

B u k a r e s t i SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 17.

Bukaresti ssa 22 p:nä huhti kuuta 19 41.

28/238 Sal. S - 41.

21/5-41

Asia: Eräs kirjeenvaihto Horia
Siman ja kenraali Antonescun
välillä.

OMASTO

5 C14

Sisältö: Horia Sima yrittää selittää itsensä syyttömäksi tammikuun kapinaan ja aikaansaada legionalaisten mukaan pääsemistä maan johtoon. - Kenraali Antonescu esittää Horia Siman rikoksia ja kieltäytyy sovinnonteosta tammikuun kapinaan syyllisten kanssa. -Mietteitä tämän kirjeenvaihdon julkaisemisen tar-koituksesta.

X

X

X

Lähetystön raportissa n:o 16, jossa tein selkoa ensi vaikutelmistani Romaniasta, koskettelin m.m. maan sisäpoliittista-kin tilannetta. Kun olen ensin ehtinyt paremmih perehtyä tä-käläisiin oloihin, olen tietenkin usein saava tilaisuuden pala-ta siihen ja käsitellä sitä perinpohjaisemmin. Tällä kertaa rajoitun tekemään selkoa eräästä äskettäisestä kirjeenvaihdosta legionalaisliikkeen johtajan Horia Siman ja valtionjohtajan ken-raali Antonescun välillä, se kun jo semmoisenaan on erittäin valaiseva ja kuvaava tilanteelle.

Kuluvan kuun alkupäivinä levitettiin Bukarestissa salaises-ti monistettuna erästä kirjettä, jonka muuan professori Gava-nescu oli Horia Siman puolesta jättänyt valtionjohtajalle. Tämä

JAKELUOHJE:

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoi-tuksiin.

kirje, joka on päivätty Bukarestissa maaliskuun 22 p:lle, kuuluu virallisen saksannoksen mukaan seuraavasti:

- "Herr General!

Obwohl ich schwer getroffen worden bin, habe ich meine Person nicht im geringsten zu verteidigen versucht, weil ich immer auf eine Wiederherstellung der Beziehungen gehofft habe. Seit jenen Ereignissen, die, wie ich glaube, von den Feinden des Volkes gegen den Willen einiger Menschen, die nur Gutes tun wollten, provoziert worden sind, habe ich ununterbrochen die Legionäre, mit denen ich in Verbindung stehen konnte, zur Ordnung und Ruhe aufgefordert. Ich komme auch heute und appelliere an Ihre Einsicht und Ihren Patriotismus, damit Sie Mittel und Wege und alles Verständnis finden, um den Frieden inmitten unseres so schwergeprüften Volkes wiederherzustellen. Die inneren Zwistigkeiten sind sehr schädlich und verzögern das Wiederaufbauwerk des Landes, während zur gleichen Zeit die Nachbarvölker stark werden und sich konsolidieren. Andererseits bin ich überzeugt, dass die Achsenmächte Deutschland und Italien mit guten Augen diese Aktion der vollständigen Beruhigung des Landes ansehen würden. Für dieses seelische Zurückfinden hat die Legionärsbewegung keine Vorbehalte und wünscht es aus ganzem Herzen. Für den Fall, dass dieses Schreiben in Ihrem Bewusstsein die Vergangenheit mit ihren Wogen der Begeisterung und Freude über eine Führung, die nur dem Volke diene, wiederaufgeweckt hat und dass Sie glauben, dass die Beziehungen zur Bewegung in ihrer Gesamtheit wiederaufgenommen werden können, habe ich mich an Vasile Iasinski gewandt, damit dieser die ersten Schritte in dieser Richtung unternahme. Ich verbleibe mit dem ernsthaften Wunsch, dass diese Gedanken voll verwirklicht werden.

H o r i a S i m a ."-

Huhtikuun 16 p:nä julkaistiin maan lehdistössä paitsi tätä kirjettä myös kenraali Antonescun huhtikuun 10 p:lle päivätty vastaus, jossa hän arkaillematta kuvailee Horia Siman rikoksia, ja jossa hän jyrkästi kieltäytyy ojentamasta kättään legionalaisille ja ottamasta heitä jälleen mukaan maan asioiden johtoon, ennenkuin liikkeen rehelliset piirit ovat selvästi sanoutuneet irti tammikuun kapinan syyllisistä.

Kenraali Antonescu aloittaa kirjeensä seuraavilla

sanoilla:

- " Sehr geehrter Herr Professor!

Sie haben sich die Mühe genommen, persönlich das Schreiben Horia Simas zu übergeben. Die mangelnde Achtung, die ich heute diesem Manne entgegenbringe, würde mich verpflichten, dies Schreiben unbeantwortet zu lassen. Die besondere Hochachtung jedoch, die ich für Sie persönlich hege, sowie das Vertrauen, das ich noch für die verantwortungsbewussten und erlichen Legionäre bewahre, die sich von den Urhebern der unqualifizierbaren Taten vom 21.- 24. Januar verwirren liessen, veranlassen mich aber, Ihnen eine Antwort zu geben"

ja hän jatkaa

" Als ich den Brief las, habe ich Ihnen sofort gesagt, dass ich ihn nicht berücksichtigen könne, weil ich grundsätzlich nicht mit Rebellen verhandeln kann und weil ich den Brief perfide finde. Nicht Horia Sima war der Getroffene, sondern er hat das rumänische Volk schwer und feige getroffen, gerade in einem Augenblick, als ich mit ganzen Kräften bemühte, diesem Volk in seinen schrecklichen Leiden eine kleine Linderung zu bringen und ihm in einer neuen Welt das Schicksal zu schaffen, auf das seine Geschichte und seine Fähigkeiten ihm ein Recht geben. Wenn Horia Sima sich zu Unrecht getroffen fühlte, so hat er das Recht und die Pflicht, dem Volke vor der Justiz des Landes seine Unschuld und das ihm zugefügte Unrecht zu zeigen. Ein Mensch mit reinen Gedanken und Taten flieht und versteckt sich nicht, sondern stellt sich tapfer allen Stürmen, die gegen ihn entfesselt sind."

Osoittaaksensa olevansa oikeutettu kutsumaan Horia Siman

Romanian kansan vihalliseksi, Antonescu sanoo:

" Wer hat methodisch und anhaltend die Legionäre bewaffnet und wer hat den Aufstand vorbereitet? Weshalb ist Horia Sima zwei Tage vor dem Aufstand aus dem Ministerpräsidium verschwunden? Wie erklären Sie es sich, dass auf dieses Zeichen hin die Mehrzahl der Legionärsführer und meiner legionären Mitarbeiter in der Regierung bis hinunter zu den kleinsten Angestellten bei den Behörden, Schulen, Kirchen usw. verschwunden sind? Wer hat in Bukarest und in den anderen Städten so viele Hunderttausende von Unglücklichen auf die Strasse geschickt, wer hat den Sturm entfesselt und den Aufstand geleitet? Horia Sima und die Führung der Legionärsbewegung sind ohne den geringsten Schatten eines Zweifels die Urheber. Das sind die Feinde des Volkes. Und das "Gute", das sie tun wollten, brachte das Volk bis an den Rand des Abgrunds. Ueber dieses "Gute", das Horia Sima wollte, und über seine möglichen Folgen für Land und Volk war auch die Achse vollkommen informiert.

Am 18. Januar, als ich aus Salzburg zurückkehrte, habe ich Horia Sima mitgeteilt, dass man mir dort gesagt hat, "wenn es Ihnen nicht gelingt, die Ruhe im Innern des Landes aufrechtzuerhalten, dann sind Sie in Gefahr auch den Rest des Landes zu verlieren, weil diejenigen, die auf der Lauer liegen, jede Gelegenheit, die Sie ihnen geben, zur Verwirklichung aller ihrer territorialen Ansprüche benutzen werden." Trotzdem fuhr die Legionärsbewegung mit der Vorbereitung des Aufstandes fort."

ja kenraali Antonescu jatkaa:

"Wer hat das Wiederaufbauwerk des Landes sabotiert? Die Berichte der verschiedenen Ministerien zeigen, welchen Schmutz, welche Unregelmässigkeiten und Unordnung sowohl in der Staatsverwaltung wie in den ihnen anvertrauten enteigneten ländlichen Liegenschaften die Legionäre zurückgelassen haben. Ueberall wurden von der Legionärsbewegung vollständig unfähige und nicht vorgebildete Menschen benannt, die sich mit Brutalität, vielfach dadurch, dass sie ihren Chefs und Kameraden den Revolver auf die Brust setzten vordrängten. Das Ergebnis war die Zerstörung der Harmonie und Ordnung im Staat, in dessen Schutz schamlos der persönliche Profit brütete. Meine unaufhörlichen Bemühungen und täglichen Ermahnungen haben keinen Erfolg gehabt. Die Beseitigung der Legionäre aus der Regierung eine Minute früher, ehe sie vollständig die Hand auf die Staatsführung legten, hat das Land vor der Anarchie gerettet."

Kirjeensä lopussa kenraali Antonescu vakuuttaa vilpittömästi pyrkivänsä maan rauhoittamiseen, mutta, sanoo hän

"Ich werde mit den gesunden Elementen der Legion nicht eher verhandeln, als bis sie sich feierlich und öffentlich von den Verbrechen von Jilava, von den gemeinen Räubereien, von dem Aufstand und von den Hohlköpfen distanzieren, die die unterirdische Tätigkeit gegen das augenblickliche Regime fortsetzen."

X

X

X

Nämä kaksi kirjettä tuntuvat puhuvan niin selvää kieltä, että kommentarioiden luulisi olevan turhia. Mutta onko tämä kirjeenvaihto saatettu julkisuuteen todellakin vain niiden tunnettujen tosiasioiden toistamiseksi, että toiselta puolen Horia Sima

yrittää selittää itsensä syyttömäksi, ja legionalaisliike kaikin keinoin pyrkii pääsemään maan hallintoon, sekä toiselta puolen, että Horia Siman syyllisyys tammikuun kapinaan on kieltämätön ja että kenraali Antonescu ei ole valmis sovintoon hänen ja muitten entisten legionalaisjohtajien kanssa? Eivätkö kenraali Antonescun kirjeen sisältämät sanat hänen luottamuksestaan legionalaisten vastuuntuntoisiin ja rehellisiin piireihin ynnä viittaukset mahdollisuuteen sovintoon niiden kanssa määrättyillä ehdoilla voi oikeuttaa oletukseen, että tämän kirjeenvaihdon julkaisemisella on positiivinen tarkoituskin, että se merkitsisi kenraali Antonescun taholta julkista yritystä sovinnontekoon niiden legionalaispiirien kanssa, joilla on edesvastuuntuntoa isänmaata kohtaan, joita legionalaisliikkeen alkuperäiset ihanteet vielä elähyttävät ja jotka pystyvät ottamaan osaa maan hallintoon?

En vielä ole ehtinyt perehtyä riittävästi takäläisiin oloihin, voidakseni vastata tähän kysymykseen. Olen vain heittänyt sen esille, koska minusta tuntuu ilmeiseltä, että se hallitseminen pistimien varassa, joka on tunnusomainen nykyiselle tilanteelle, ei voi ajan pitkään jatkua, ja että tämän tosiasian täytyy olla myös vallanpitäjille selvä. Konsekvenssina tästä pitäisi taasen olla, ettei mitään keinoa jätettäisi käyttämättä ainakin yhden tämän kansan yhtenäisyyttä niin pahasti rikkovan kuilun voittamiseksi.

Ministeri:

Edvard Th. Saïm

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C 14

ASIA: _____

Bukarestissä olevan lähetystön raportti n:o 18.

Ministeriö Pöytä

23/4 1941

B u k a r e s t i SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

KIRJELMÄ n:o **131/56.**

Bukaresti SSA **23** P:NÄ **huhti** KUUTA 19 **41.**

VIITTAUS: N

P:NÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: **Raportti.**

Lähetystö lähettää tämän mukana kunnioittavasti Bukares-
tin-lähetystön raportin n:o 18

Saksan politiikasta Romaniassa.

Ministeri:

Edvard H. Palin

Liitteitä: 8.

B u k a r e s t i SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 18.

Bukaresti ssa 23 p:nä huhti kuuta 19 41.

29/238 Sal. S - 41.

2/5 - 41

Asia: Saksan politiikasta Romaniassa.

5 C/4

Sisältö: Saksan lähettiläs korostaa julkisesti Saksan kannattavan kenraali Antonescua. - Tuomioiden täytäntöönpano lykätään niissä tapauksissa, jolloin osanotosta tammikuun kapinaan ei ole tuomittu korkeampaan rangaistukseen kuin 5:n vuoden vankeuteen. - Onko sisäistä yhteyttä näiden asioiden välillä?

X

X

X

Mainitsin ensimmäisessä raportissani täältä (n:o 16), että Saksan ja Romanian suhteissa on monta mutkaa. Tämän päivän lehdet näyttävät tarjoavan siitä esimerkin. Niissä nimittäin on miltei vierekkäin kaksi suurilla kirjaimilla painettua uutista, jotka, ainakin eräiden piirien mielestä, osoittavat, miten määrätietoisesti Saksa samanaikaisesti tukee kenraali Antonescua ja legionalaisia, voidakseen -- Saksan intressien sitä ehkä joskus vaatiessa -- "pelata ulos" toisen näistä vastapuolista toista vastaan.

Toisessa näistä uutisista kerrotaan Saksan tšekäläisen lähettilään, vapaaherra von Killingerin, lausuneen Führerin syntymäpäivänä Bukarestissa järjestetyssä juhlassa seuraavaa:

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.

Ei ulkomaaedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaaedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

"Ich möchte die Gelegenheit benutzen, um noch einmal klar zu betonen, dass nach wie vor der General Antonescu für den Führer und das Deutsche Volk der Vertreter Rumäniens ist, und dass Deutschland den General halten, stützen und ihm helfen wird in allen seinen Massnahmen, die er zum Wohle seines Vaterlandes und zur Erhaltung der deutsch-rumänischen Freundschaft ergreift. Ich möchte nicht verfehlen, hierbei noch einmal festzustellen, dass ich mich von niemandem -- sei es eine Partei oder eine Bewegung in Rumänien -- vor deren Wagen spannen lasse. Die Betreffenden würden sich in einem grossen Irrtum befinden. Als Vertreter des Deutschen Reichs in Rumänien stehe ich zum Staatsführer, nicht nur, weil es der Befehl des Führers ist, sondern auch aus eigener Ueberzeugung."

Toisessa uutisessa taasen ilmoitetaan valtionjohtajan julkatseen dekreettilain, jonka mukaan tuomion täytäntönnäpö toistaiseksi lykätään kaikissa niissä tapauksissa, jolloin rangaistus osanotosta tammikuun kapinaan ei ylitä 5 v. vankeutta.

Lähinnä on tietenkin se olettamus, että kenraali Antonescu tällä eleellä yrittää voittaa ainakin osan legionalaista puolelleen, ja että tämä laki olisi eräänlaista jatkoa hänen ja Horia Siman väliseen kirjeenvaihtoon, josta tein selkoa viime raportissani (n:o 17). Tahoilla, joiden pitäisi olla asioista perillä, väitetään kuitenkin, ettei näin olisi asian laita, vaan että kenraali Antonescu olisi Saksan taholta pakoitettu sanotun "armahdusasetuksen" antamiseen. Mikäli tässä olettamuksessa on perää, on se todella, yhdessä vapaa-herra v. Killingerin lausunnan kanssa, hyvä esimerkki sellaisesta saksalaisesta politiikasta, johon tämän raportin alussa viittasin. Siinä mielessä olenkin asiasta tässä yhteydessä ker-tonut.

Itse en kuitenkaan vielä pysty arvostelemaan, miten asian laita tässä tapauksessa todella on. Silti en voi jättää sanomatta, että minusta ensinmainittu tulkinta tuntuu voivan olla yhtä oikea kuin jälkimmäinenkin, sillä epäilystäkään ei lie-ne siitä, etteikö kenraali Antonescu maan rauhoittamiseksi pyr-kisi sovintoon legionalaisten parempien ainesten kanssa.

Oli miten oli -- joka tapauksessa ovat sekä Saksan
lähettilään ylläkerrottu lausunto että kenraali Antonescun
ylläselostettu asetus siksi merkillisiä tämän maan oloja sil-
mälläpitäen, että niiden tiedoittaminen on ollut paikallaan.

Ministeri:

Edvard H. Fauri